

308663

వత్తిడినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 2

చెన్న పట్టణము 1915 సం॥ డిసెంబరు నెల 20 వ తేది సోమవారము

NO 223

సంపుటము. ౨.

రాక్షస నామ సంవత్సర మాస్ కృత్తి శుద్ధ చతుర్థి ౧౪.

సంచిక ౨౨౩

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు వాచ్
5 స వత్సరములు గ్యారంటీ గలది.
చక్కని గొలుసుతో వెల ౩.00 పోస్టేజీ 0.4-0.

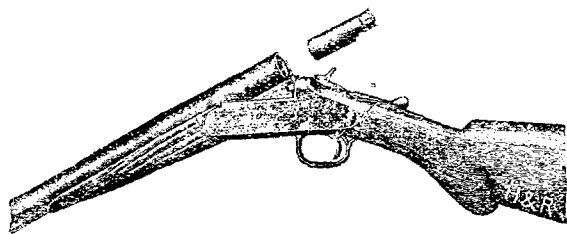
ఇది మా కొంతకే నిద్రలేపుట
బడినది. కావున నెలకొనవలసిన
దు. వెల స్వల్పమైనను ఫలమధికమని
యనభవన కలిగియుండును.
దృఢమైన సామానములతో కలిపి
బడి దేవులపూర్ణ ఆశీర్వాదము
ము కలిగియుండుటచే చాలాకాలము
నిలక తప్పి కరముగ వని
చేయును. గడియారము వెట్టి
'ఇండియన్ మెయిల్' అను పేరు
గలదు. వెట్టిలోపల గ్యారంటీ

పత్ర ముచికించి యుండును.

ఇండియన్ మెయిల్ గ్లాసుదూము లేనిది వెల 2-౩.0
చిరునామా:—సుప్రీయరు వాచ్ కంపెనీ.
పోస్టుబాక్స్ నెం 167 మదరాసు

తుపాకులు!

తుపాకులు !!

తుపాకులు, రివోల్వర్లు తోటాలు, మందు
మొదలగు సామానములు మిగుల సరసముగా
విక్రయించబడును. వలయువారు క్యాటలాగులను
ఈ ఆడనుకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

యక. వి. రామానుజం శెట్టి అండు కో,
(181) 12, పాపన్న బ్రాహ్మే, మదరాసు.

వెల స్వల్పము!

గుణమధికము !!

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0.8-0.
తలనొప్పులమాన్యును, వాయువుబోట్ల పోగొట్టును
సార్వభౌమకృతల బారదోలును. పోట్లపోగొట్టును
వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
సువాసన గలిగియుండును.

అమృతాంజనము అన్ని విధముల గలదును గలిగించును.
ప్రతిఇంటనుండదగిన చౌకయైన వైద్యసహాయము
అమృతాంజనం డిపో, 109, ప్రెస్కోట్ట, బొంబాయి
7, కింగ్స్ కాలనీ మదరాసు.

జండు ఫార్మసూటికలు వర్క్సు

ఎలిఫిన్స్ ను రోడ్డు

బొంబాయి.

ఈ సంఘము వారు గొప్ప ఆయుర్వేదాషధ నిర్మాణశాల నేర్పరచిరి. హిందూదేశమందు
విద్యుచ్ఛక్తి సహాయమున యంత్రములతో నాషధములను చేయు సంఘ మిది యొక్కటియే.

౧౯౧౪ వ సంవత్సరమున కలకత్తాలో అఖిల భారతాయుర్వేద మహాసభవారు బంగారు
పత్రకమును మొదటితరగతి పట్టమును ఈ సంఘమువారి కొసంగిరి.

చెన్నపురి తంబుశెట్టి వీధిలో ఆయుర్వేద కళాశాలా మందిరమున అఖిల భారతాయు
ర్వేద మహాసభవారు ఈ సంఘ మువారి యాషధములను గూడ ప్రదర్శించెదరు. కాన వీని
నెల్లవారును విచ్చేసి చూడవచ్చును. విషయములు తెలియగోరువారు వైవిలాసమునకు
వ్రాయవలెను.

ద్రవ్యరాధనపరత్వము.

II.

(రామకృష్ణ)

ద్యునియోగముచేయు ధనవంతు లనేకులు గలరు. కొందఱు, తాతయో సంపాదించుటయు, కొడుకులు, మనుషులు విచ్చలవిడిగ దుర్వ్యయముచేయుటయు వాచారమై చున్నది. తండ్రి సంపాదక పాత్రను సంపాదకమై యుండుట చేతనే గా, తండ్రి ద్యునియోగము చేయలేక పోవును. అతడు ద్యునియోగము చేయకపోయినయెడల కొడుకులు ద్యునియోగకరచేదరహిత విజయము. సాధారణముగా నీవద్ద తియ్య యవలంబించుటచున్నది. వాడుకలోనున్నది. ఇతవదన కల్యాణములోనుండు యావనము బాల్యమున విదవాది ద్యునియోగపరు లగుచున్నాడు. సంపాదనానిహీనులు.

ద్యునియోగ మెట్లు జరగనో యువావారణముగ ఒక కవియొద్ద నున్నాడు. పోకను పోకట్టు యందుండెను. ఆ పట్టు యందు ముండల వ్యాధి స్థానము, దొరతనముచేరి కళాశాల, పాఠశాలలు చుట్టర సానములు మొదలుగా గలవు. అంతక వ్యాధివారి కలదు. ఆతడు కొంచెము పూర్వాచారపాఠమును. ఆతని మొగమును జూచిన యను ధర్మరాజు మొగమునూడె నవసరమలేదు. సాధారణముగా బిల్లలందఱు తాతయొద్ద జడవీసాటయే గాక, పది దినములు జ్వరములో పాదపడి, తీసికొనచుండును. మిక్కిలి బలవంతుడు. ఇన్న నాటినుండియు గప్పటి. ఒకల సాత్తును బ్రోగు చేయుటలో నాతని కంటె నిధులలేరని చెప్పవచ్చును. అందులో న్యాధివారిగా! పల్లెటూరివాని బెడలిని, వారి ఇళ్లకు గుల్ల చేయుటలో నసారవ్రజ్ఞ గలవాడు. ఆ విధముగా బాల ద్రవ్యమును సంపాదించెను. వీధిలో నెవరి యంటునైనను బిచ్చగార్చు బిచ్చ మెత్తుకొనుచుండినయెడల సాధారణముగా వీధి తలుచెననుచును, తేక యొకకట్టును తేకటూరి కిక్కించుటకై ననుసాహించును. బ్రాహ్మణులగు గానియరెకరై ననుభోజనము నకు వచ్చినయెడల నానామాలకబల్లి తినిమీచేయును. కండ్ల నెత్తికేయును. కండ్లను గొరుకును. క్రేళ్లకవిడికిలింపును. కేయిలో కొట్టుటబద్ధిపడెను. సాధారణముగా నావట్టణము లోనివారెవరు నానుసానియుంటికి వెళ్లరు. (కొత్తవారెవరయినను దురదృష్టవశమున వెళ్లినయెడల నా మర్యాద లన్నియు నరుగగాబరుకట కెట్టిందియనున లేదు. దైవము అట్టి వారలకే యున్న యు నొసంగును గా! వ్యాధివారిగ నుండి లక్షరూప్యములమై గా సంపాదించెను. ఏదేమిది కొడుకులను, వైద్యులకు కూతులను బడసెను. ఈ కొడుకులను విద్యాభ్యాస మొనర్చెను. వాటిలో మగ్గుమూత్రమే పట్టి పరీక్షించిచ్చి వ్యాధివారులుగ బ్రవేశించిరి. తక్కినవారు ఇంగ్లీషుఅక్షరములను నేర్చుకొనిరి. విద్య అందఱునంటువా? అది అందఱిసామ్యము. అప్పుడవలంబించె. అప్పుడవలంబుల గా గొండలు తుచ్చుగూడ నుండవచ్చును. అట్టివారలు తేకమున కనకసరము. బ్రతికి యుండియు మృతప్రాయు లని చెప్పవచ్చును.

వ్యాధివారికి నాతనియూయలకును భిక్షుగిట్టరు. తండ్రి పనులను కాక కాల నిమిత్తము ఎంమిద జూల క్యయముచేసిన వయసు బాలుగకాంతే క్యయముచేయుటకు బాంధించిరి. తండ్రికొడుకులు తనమేదయేమో, తనబంధువు

లేమో, తనదబ్బు ఏమో, తనభూమిలే మోకప్పటితర గం గతులను గమనింపలేదు ప్రపంచయంతయు దుడుచుకొని పోవు చున్నాడు, ప్రళయకాలము వాపరించినను, సమాధిముహంగివారి యింటికడకువచ్చినను బహుజీవారు పురమందిరములో గాటు వెట్టిన పాపమునభోరు. నాలుగకాలచందాను తేకమునిమిత్తమై యెప్పుడెప్పుడు. కాని బహుజీవారికిబోయి, నీను, బెలియమ్, మొదలగు దేశములనుండి వచ్చిన యాన్నిజన్తులను గుట్టించు కొని మోటారుపైకిబెట్టు, మోటారుకారులను, బ్రెసికిబెట్టును గాని పట్టణముమొదటి మాపాటివారు లేరని తిసుగుచు. దుటాచారమై పోయినది

ఒకకొడుకు రైల్వేస్టేషనుమొంటురూములో గూర్చుండి సారాయి, వైను త్రాగును. మురియొక వూరుదుకు తేకాంగ నలనో నుభించును మురియొకడు పోకిరితోగలసి తిరుగుచుండును. ఈలాగుననే ధనవంతులవారు లేందోళ్ళు జెందుచున్నాడు.

హిందూదేశమున కెట్టిపాటులు సంభవించినవి? దేశము యొక్క భావినీతియంతయు మీకుచుక్కనులకలె నంకు విద్యాధికులమీదను సాధారణమే నున్నది కాబట్టి మీరు మీకర్తవ్యమును తెలిసికొని దేశమునకు మీరు చేయగలిగిన సాహాయ్యమును జేయెడు. తగినము మించిన మరల రాడ. ఇదియే చుంచుకొనుము.

“శబ్దకౌముది”

అను నకారాది అంధగినిసుంటువు. ఇది జేబులో ఇముడె గలది ఇట్టిది నే తెక్కడనలేదు. కావున ఆపూర్వమైనది. నెల మిక్కిలి సరసుము. ఫలమధికము. ప్రతి ౧ కి నెల గు. ౧. తనాలాభ్యులు ప్రత్యేకము. వలయునా రిల్లు వ్యాధుడు. యన్. వి. రంగచాన్డ్యులు, 83, వరదాను త్రివిధున్ బీధి, చెన్నపురి.

విరహాబ్జ

ఇందు పురాతన భారతీయవీరల ప్రతాపచరిత్రములు చక్కని శైలిలో కర్ణింపబడినవి. వారి చిత్రపటములు గూడ గలవు. ఇట్టి గ్రంథ మిదిగట్లు కాంధ్యును మతియొకటి లేదు. నెల శతమ యెండు 0-12-0 కాల్కో యెండు 1-0-0 శ్రీ కృష్ణ దేవరాయని చిత్రపట ముచిత్తము. వలయునారు:- శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి, 7, తిలుకెట్టివీధి, చదరాను

క్రొవీరితిని అనునరించి చెయబడినది. కామినియా ఆయిల్ రిజిస్ట్రార్

కంపెయిడెల ఒకసారికి యెకరూగింపదగినంతమాత్రముగలఒకబొట్టి లైలము ఇవాళుగా సంపాదించెను. తల నీనా 1-5 గూ 1-0-0 నూడునీసాలకు 2-10-0 ని. పి. కప్పుడు జేరి (ప్రతి బిల్లును కాకాలలో వేరకును.) పోలోబిబెట్టు:- అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 153 నూనూమునీరు, బొంబాయి. పురాణ విబెట్టు:- శివా పురాణ ప్రతి మూర్తి రూ.25, వైద్యులకొరకు 50, బాలగడికలకొరకు 100, పురాణ

Wanted

కావలెను.

తెనాలి సంస్కృత కళాశాలకు వ్యాకరణ సాహిత్య ములయందు పాండిత్యముగల ఒకపండితుడు కావలెను. తీరము వారియోగ్యతలను బట్టి నిర్ధారణచేయబడును. వలయునారు ఈ కింది చిరువామానానికి వ్రాసికొనవలెను పిల్లుట్ల - ఆంజనేయులు, కెక్కిటర్. శనివారపేట, (కృష్ణాజిల్లా)

మెకానికల్ ఇంజనీయరు కావలెను

కళాశాలయందు మెకానికల్ ఇంజనీయరింగు నేర్పుటకును, వర్కుషాఫ్ నకులను జూచుటకును ఒక మెకానికల్ ఇంజనీయరు కావలెను. తను యొక్క యోగ్యతలను తెలియపర్చుచు ప్రికేసి పాటకు దరఖాస్తులు సంపాదలెను. ఆంధ్రజాతీయకళాశాల, మచిలీపట్నం.

యువలీ విద్యాలయము-బాపట్ల

లోను నెకందరి పరీక్ష పాస్ అయి ప్రెయినింగు అయినట్టి యువాధ్యాయని యొక్క-ధన మెట్టివ్యవస్థక ప్రెయినింగుపాస్ అయిన మరెయొక్క-ధన ఈ పాఠశాలకు ఉపాధ్యాయులు కావలసియున్నాడు. అట్టివారిని నేర్పయెడల తమ దరఖాస్తులను ఈ క్రింద సంకేతముజేసినవారికి ఈ సంకేతము అభ్యులోగా తమ దరఖాస్తులను పంప నేడు చున్నాము. తా మెంత తేతనమును గోరునది దరఖాస్తులో తెలియపరచునది. బాపట్ల చో. నీతమ్మ.

మోటారుబండి నడపుట

మోటారుబండ్లను ప్రతిమలభితుగా నడుపువిభజితకు సంపూర్ణముగ నేర్పుకొన గోరువారు మాకు వెంటనే వ్రాయుడు. మోటారు హైరింగు కంపెనీ, [టెలిఫోన్ నెం 838] 13, బ్రాహ్మే, మదరాసు.

మంత్రించినట్లు పనిజేయును.

స్వాస్థ్యమును, వికాసమును, ధాతుప్రస్థియు, శక్తియు, కావలెనని కోరువారు 'విటేఫర్'ను ప్రియమై తీరవలసియున్నాడు. దేహబలమునకును, సరములకును ఉత్తీకమును గలిగించుటకు కావలసిన సర్వసాధారణములను సర్వముగనుకూర్చును.

నునోవికాసము తగ్గినప్పుడు, కారకకళ్యాణము కొరతదినవ్యధును, అవిరకాలములోనే సంతోషము నొడగూర్చుగలదు; సరములకలుకప్పు తగ్గినను, మితిమీరిన పనివలనగాని శిరోష్ఠాస్థితికలన గాని మాత్రము గలిగినప్పుడు మంత్రయోగమునంబలె పనిచేయును.

(ఎప్పుటికిని యీ వర్తకపు విదేశములో తయారగు నే యితరవస్తువునకన్న శ్రేష్ఠతను మయినదియు, సర్వభక్తకలిగినదియు, సమృద్ధిగన్నదియు నై యున్నది. ఇది బ్రిటిషు లాది.) ఈవర్తక చిహ్నమును గమనింపుడు మదరాసు ఏజెంట్లు:-

స్పెన్సర్ అందు కంపెనీ, లిమిటెడ్, మూంటురోడు, మదరాసు

శ్రీరంగపు దేవాలయములో ధన్వంతరీయశ్రమ మొకటికలదు. ఇచట శాంతికసాయమును అభిషేకము చేయుచుండురు. ఈ సాంప్రదాయమును బట్టి ఒకటి యూహింపవగును. పూర్వ యాయాశ్రమము వైద్యశాలగా నుపయోగించి యుండవలయును. నిజముచేత మనపూర్వ చరిత్రయందు మతము, శాస్త్రము, కళలమున్నగు నుపయోక్తవిషయములన్నియు సమ్మిళితముగా నాచరింపబడుచుండెడివి. నిదర్శనముల కలవు. ఇటులనే స్త్రమనకు సమాపములలో నున్న తిరునాళ్లూ దేవాలయములలో వ్యాకరణమును సాహిత్యమును శిక్షణ చేయునాచార ముండినట్లు కొన్ని నిదర్శనములు కానవచ్చుచున్నవి. అచట వైయాకరణి ధనమెరుచు శుభాచియాశ్రమ మొకటి కలదు. ఈ ఆశ్రమమునకు పెరుగునొందువలెనాలో నొక వైయాకరణి శాస్త్రబోధ జేయుచుండెడివారు. అచట నున్న శిలాశాసనమునబట్టి పూర్వపు చోళరాజులు ఈ యాశ్రమాధికారికి జీవానోవాధినిమిత్తము కొంత సదుపాయమునుజేసిినట్లు తెలియుచున్నది. ఇట్టి నిదర్శనములకంటె పెక్కుదు అనల్లంఘనీయులగు నిదర్శనము

లింకను పూర్వగ్రంథములకు గన్పట్టుచున్నది. వైఖానస మూర్త్యగ్రంథములలో దేవాలయ కర్మమును దర్శింపజేసిన చాల వరకు చెప్పబడియున్నది. ఇందు దేవాలయమునందలినుండు చర్యాస్థానము లని కొన్ని వేరుగ నుండియున్నవి. ఈ స్థానము లందు 14 శాస్త్రములు కలవన చుట్టించబడుచుండెడినట్లు. కావున మన ప్రస్తుతరాజులను జమీందారులను ఈ పూర్వ సాంప్రదాయమునే గానించి తమ తమ ముజానా స్థానము లందు ఆయుర్వేద వైద్యశాలలను నొకటి కాపాడినట్లును, వేదమునాదేవతలనుగలయు గాని కిందపాఠశాలలను కూడి నడుపుదు.

నేను ముందుగా ముఖ్యముగా చెప్ప సామానియమున్నా. దానిని స్వేచ్ఛగా భావింపకుండుదు గాని! వాటి, పితృ, శ్రేష్ఠ్యములను ఆయుర్వేద ముఖ్యధానము లవ్వకముగా నున్నవి కొందఱు అధిక్షేపించుచున్నా. స్వేచ్ఛితిలమును. ఈ ప్రయాసలను లకు సర్వేశ్వరు డెట్లు వ్యక్తులకు చూపుటో అటులే ఈ మానవశరీరములకు ప్రవిధములగు తత్వము లున్నవి. ఇంత మాత్రమున కర్మము జేసికొనక ప్రతిమానవుడు కూడ నిందేయ సాధ్యమును కల నెట్లుజాలడు. వాటిను స్వప్రకారమును గ్రంథములందున్నది. ముఖ్యమునందు నిలచియున్నది సర్వజ్ఞుల కావ్యములన్నియు వాటి శక్తి కల ననే సాగుచున్నది. పితృలు ఎవ్వరికైనను దేవతాగృహస్థితి చెడనియట్లు నడిపితికొనెనుచుండ, శ్రేష్ఠులగునగు కాలవ్యయము నగు నేది, తుదకు నేనాధ్యక్షియింప కారణమగుచున్నది. కావున ఆయుర్వేద వైద్యమును స్వప్రకారమున కారణములను స్వప్రకారమున నున్నది. ఈమఃశ్రుతి విషయము అప్పుడు ముఖ్యమున యెవరును చెప్పజాలదు. ఇట్టి అజ్ఞాన ప్రేరేపకములను ఆనే కేతరభ్యంతరములకును గూడ సంక్రమించుటలకు ప్రత్యుత్తరములు దొరుకును. కాని దురదృష్టవశమున ఈ అజ్ఞానమే అసందృష్టముగా అపవద్యము బయ్యెనుచున్నది. తమకు దిలిచునదిని విషయమై యున్నాను బూనుట తగదు. కాని యెంతజెప్పినను నమ్ముట కిష్టపడని వారిని నమ్ముటకు బుద్ధులు, శ్రీయత బాలు (కాశాధ నేను ఎమ్.ఎ., ఎల్.ఎమ్.ఎస్. గారు “ప్రత్యక్షశరీర” మను మానవశరీరశాస్త్రము నొకదానిని సంస్కృతమునందు రచించి గారు. దీనికి వ్యాఖ్యానియబడినవితికమున ఆయుర్వేద వైద్య మెంతవరకు అభివృద్ధి జేందో, కదభివృద్ధి యెచ్చట నాగి పోయినో, యానో విషయముగూ వివరింపబడినది. ఇన్ని దిండులనుండి వెనకబడిన మనయాయుర్వేదమును దాని దృష్టితి నుండి విమోచనమునంది, అట్టి మహాశాస్త్రమును కలిపి చూపించి యాభివృద్ధిచుటకు నర్హులను యానెందుకొనటయే మా ప్రస్తుత విధ్యక్రమ. దీనికి శాస్త్రసమృద్ధిచేసగు మూలాధారములు లేవనూట సాగని మాట. సాశాస్త్ర శాస్త్రాభివృద్ధికి ముఖ్యకారణ మగు పరిశోధనా శక్తితిమిద మన శాస్త్రమును విభిన్న పరమిచో దీక్షలననే యాకేమలగు నమూనా సాంకేతికము. తేగలవు. ఇట్టికావ్యమును నిర్వహించుటకు మన దేశమునందు అంగ్రహించిన వైద్యవర్గములందు గూడ సాంకేతికమును గడించిన మహానీయులు చుటవు బహుశా దేర నలయును. ఈ గ్రంథ యశాస్త్రములను సమన్వయించు! పరస్పర శాస్త్రములను కల ననే యిటీగల సీరెంటికిని బాధమనునట్లును కలిపిగలవు. ఇట్లు పరస్పర శాస్త్రములను జేసికొనక సామన్వయములగు వారలకే మహాపూర్వగ్రంథ ములను అనుగ్రహించివానిని తత్పూర్వార్థవ్యమనుచుకొలుదురు. ఇప్పుడును వంగదేశమునందు ఈ విషయమున శ్రద్ధజేసి మనోముచ్చు యుధుశాస్త్రసాంగతులను జూచివుడు కావ్యమును నిట్టవైద్యవిద్యలను ఆనేక వీధేశము గలంకరించి, అభిలఖాతి సాతీయాభ్యుదయమునకు వోడ్పడగలరను నాన వొడిచుచున్నది.

అట్లుగా! ఇకనా కాలపరణము చేయరాదు. ఈ సమావేశము విజయరథముగా కొనిసాగున గాతమను నామము పూర్వకాశీర్వాహనలతో నిరమించుచున్నాడను.

మహానాథ సంఘాద్యక్షులు మహాపూర్వము ముగిసిన తరువాత చెప్పి పురి మేసే, ఆంధ్రవిజయ దాక్తుల బయలుదేరిన సూర్యులు గారు కరణా యామినీభూషణులు కవిరత్న ఎం.సి. ఎం.సి. ఎఫ్. సి. డబ్లింగు గారిని ఆ గ్రామన మలకరింపుచుని కోరగా వండిత డి. గోపాలాచార్యులవారు నెండు చేతి; ఏ గానట్టి వైద్యము మలపాడు; మహామహాపూర్వము చంద్రజేఖరశాస్త్రి, విద్యావేత్త యోగీంద్రసాధనము; వండిత యోధులైతికట్టి ఆచార్యులు; వండిత కృష్ణశాస్త్రి; వండిత మత్తెంకకు లీలాధరు; వండిత భావూ ప్రసాదకర్మగార్లు బలపరిచి.

పునా వాక్యములకు వండిత కృష్ణశాస్త్రిలుగారు దీని బలపరచుచు కొంతవడి యుపన్యసించిరి. దాక్తుల కృష్ణస్వామి అచ్యుత గారి చేతుల వైద్యపరివర్తమునండి తీసివేసినంగనై చెప్పి పురిలోనేమి, ఇతర ప్రదేశములందు తీవ్రమగుచు జరుగుచున్న తమమున యామినీభూషణులు గారివంటి, ఆయుర్వేదాంగము వండితులు ఆగ్రసన మంకరించుట కొంతయు సుమంజసుగ నుండుననియు, ఆయుర్వేద విద్యల యముతో సంబంధము కలిగియుండుటయే మహావీరముగ నెంచి, అచ్యుత గారి చేతుల కరిమత్తువారు తొంగించిరియు వీరు నడిచిరి.

నందీ మధ్యాహ్నము సెలగుచుండ, యామినీభూషణ గారుగారు ఆగ్రహస్థితియును నహించి యాగ్రహితి యుపన్యసమును చదివెరి. నాని మహాపూర్వము క్రింద ముద్రింప బడుచున్నది.

యామినీభూషణ గారుగారి ప్రారంభోపన్యాసము

నేను సర్వేశ్వరుడగు జగత్పితమను సర్వమునున్న నాతండ్రికిని జ్ఞానోపదేశకులగు గురువులకును భారతీదేశిని ఆయుర్వేదము నేర్పరచిన మహర్షులకును దాని సభివృద్ధి నొందించిన మహానీయులకును భరతఖండము నందలి యన్ని భాగములనుండియు శ్రమయని యాలోచింపక వ్యయప్రయాసలతోచు దూరప్రయాణములచేసి ఈమహాసభకు విచ్చేసిన సదస్యులకును నేను వందనముల నొనరించుచున్నాను.

తాము నన్నీ మహాసభ కధ్యక్షునిగ నియమించి గౌరవించినందులకు మీరు నేను మనఃపూర్వముగ వందనములను చేయుచున్నాను. కాని మీరు నాకన్న సమర్థులగువారి నీవద వికి నియమించిన వాగుండునని విన్నవించుచున్నాను. కాన నావలనకలుగు లోపములను తమింపగోరుచున్నాను.

మనము నిర్దిష్ట విషయవర్తకు గడంకుటకు తొలు దొలత వేరొక ముఖ్యవిషయమును గూర్చి ముచ్చటించుట యవసరము. యూరోపుదేశమున జరుగుచున్న మహాసంగ్రామ విషయమునే నేను స్మరించితిని. ఈ మహాసంగ్రామమున శ్రీబాద్రిచక్రవర్తిగారికి విజయముకలుగు గాక యని మనః పూర్వముగ సర్వేశ్వరుని ప్రార్థింపని ప్రాణి భరతఖండమున నొక్కటియును లేదు. ఇటీవల ప్రమాదవశమున శరీరాపాలన మునకు పాల్పడిన శ్రీబాద్రిచక్రవర్తిగారి కచిరకాలమున సం పూర్ణాలోగ్యము గలుగుగాక యని మనమందరమును గూడ మనఃపూర్వముగ ప్రార్థితులు.

ఈ మహాసంతోష సమయమున మందనస భాగురము లను విజ్ఞాన వికాసములనుగ మహానీయుల వదనారవిందము లు నామనశ్చతువునకు గోచరమగుచున్నవి. ముఖ్యముగ క్షిరక్షేమలగు కవిరాజ తారప్రసన్న నేనుగారు ప్రథమసర్వణి యులు. వీరందరు మున్ను ఆయుర్వేదమునకు తమసర్వస్వము ను ధారవోసిన పూజ్యులు. ఆయుర్వేద మహాసభలను జయ ప్రదముగ కొన సాగించుటకు వీరు కాలమును ధనమునుగూడ పూర్తిగ వినియోగించి శరీరశ్రమను గణింపక పనిచేసిరిగాని వారివృద్ధు మన మధ్యలేరు. మనము మరల వారిని దర్శింపలేము. వారు సాకారులుగ మన కగుపడుచున్న వారి యాత్మలు మనకు మార్గదర్శకులు నుత్తేజములు నగుచున్నవి. వారి యాత్మలు కాంతిని బడయునుగాత.

ఈ మహాసభ పూర్వయుగమున హిమవత్సర్వతపాద పారణ్యసీమను బడిగిన మహాసభను నాకు స్మరణకు దెచ్చుచు న్నది. ఆసభలో ఆత్రేయ కశ్యప భృగు అగస్త్య గౌతమ భరద్వాజ మైత్రేయారాది మహర్షి పుంగవులు సదస్యులుగ నుండిరి. మన మామహాత్ముల పాదరేణువులకైన నెనగాకున్నను అత్యల్పమగు మనశక్తి కనుగుణముగ మనము వారి విఖ్యాత మార్గము ననుసరింప దలంచుచున్నాము. ఆమహానీయుల దివ్య వాణీయే ఇచ్చట సమావేశమగుట కాజ్ఞ యొసంగినది. వారి యుదారచకు స్వాగత్యంగమే మన కుత్తమాదర్శమగుచున్నది. మన మిచ్చట మన ప్రజ్ఞను వెల్లడించుటకు సమావేశము కాలేదు. జనసంఘమేవ కొరకు సర్వసమగ్నము మొనరింప సమావేశమైతిమి. మన ముద్దేశించిన ఫలితము కార్యాచరణ మునగాని గంభీరోపన్యాసముల వలన నెరవేరనదిగాదు.

ప్రప్రథమమున జ్ఞానప్రకాశమున దీప్తివంతమైన పుణ్య భూమియగు నార్యావర్త ప్రాచీనవిఖ్యాత సదాచారములను గూర్చి యణుమాత్రమగు నుత్సాహమైన తమ మానసముల యందుగల దేశీయులలో నెల్లరును తొల్లింటి మహర్షులచందంబున రోగపీడితులగు జీవుల నేనకొరకు తమ సర్వస్వమును పూర్తిగ త్యజింపవలెనని మేము హెచ్చరించుచున్నాము.

వెక్కుయుగములకు పూర్వము జరిగిన విషయములను జ్ఞానసేత్రమున మనము చూచితిమేని యా ప్రాచీనకాలమున సాధువర్తనలగు ఋషి పుంగవులు కఠినవ్రతాచరణియమమును బూని వేదవేదాంతోపనివత్తులను భగోళశాస్త్రము మున్నగు శాస్త్రములను బోధించుచుండిరి. మనము తెలిసికొనగలము. నువార్లు లట్లు బోధించిన కాలమున కిటీవల వెక్కుయుగముల కరకును ఇతరదేశములవారు వస్త్రహీనులై క్రికాతులై కానన జంతుసంతకుల నే పోలి జీవించుచుండిరి. అట్టి మృగప్రాయులకు నాగరకతను గలపుటకు భారతీయవిజ్ఞాన మేమైన తోడ్పడెనోలేనో తెలియ ననకాశములేదు. కాని సర్వశాస్త్రముల మూలతత్వములను భరతఖండమునందేయే నైకొనబడె ననుట మాత్రము నిశ్చయము. ప్రపంచమునందలి వండితులందరును ధారాశముగ నీవిషయము నొప్పకొనియున్నారు. వైద్యశాస్త్రముల సిద్ధాంతములు భారతీయులు అరేబియా దేశమున మొదట బోధించిరియును చరకశుశ్రుగగ్రంథములు అరబ్బీ భాషలోనికి భాషాంతరీకరింప బడినవియును ప్రపంచముల కన్ని యో ప్రమాణములు గలవు. ఆయుర్వేదము అరేబి యానుండి ఈజిప్టుదేశమునకును అటనుండి గ్రీసుదేశమునకును గ్రీసునుండి ఇటలీ దేశమునకును వ్యాపించినది. అటనుండి ఐరోపాఖండమునకును ప్రపంచమంతటనుగూడ వ్యాపించినది. కాని తొల్లింటిపోలిక నాయాయుర్వేద తత్వము లాదేశముల లో నిలచియుండలేదు. వికృతినిబొందెనని. అభివృద్ధి తమయైనవి. నూతన నామములను బడసినవి. వేదదేశములలో వేర్వేరు తెగలవారు వానిని వేర్వేరు పేరుల బిలచుచున్నారు. వానివలన వివిధ వైద్యవిధానము లేర్పడినవి. ఈ విషయమున పాశ్చాత్యదేశీయులగు విజ్ఞులు వెక్కుండు తమ యభిప్రాయముల నొసంగియున్నారు. నేను వానిలో కొన్నిటినించు వివరించెదను. “ప్రాచీన భారతవైద్యవిధానాభ్యాసము” అను గ్రంథమును డాక్టరు ఎ. ఎఫ్. హార్నెలు ఎం.ఎ. పి.హెచ్. డి. సి.వి.ఇ. గారు వ్రాసిరి ఆ గ్రంథమున వారిట్లునడిచిరి “భరత ఖండమునకు ప్రాచీనకాలమున వ్రాయబడిన వైద్యగ్రంథము లలో విదితమగుచున్న సంపూర్ణ సకల శరీరావయవ జ్ఞానమును పరికించిన నాకు చాల యబ్బురము కలిగినది. చాలమంది నాకు తెనే యచ్చెరువు నొందియుండురు. క్రీస్తు పుట్టుటకుమునుపు 6 వ శతాబ్దమున సిగ్రంథములు వ్రాయబడినవి మన మొప్పు కొనినచో ఈ గ్రంథములలోని నిర్దుష్టనిశ్చయ విజ్ఞానమును నిరుపమాన నిర్వచనవిధానమును మిక్కిలి వింతగొలుపునవిగా నున్నవి. ఈ సందర్భములనుబట్టి భారతీయుల వైద్యశాస్త్రమునకును గ్రీకుల వైద్యశాస్త్రమునకును సంబంధముగలదా యను ప్రశ్న కలుగుచున్నది. క్రీస్తు పుట్టుటకు 400 సంవత్సరములకు పూర్వము ఎటెసియను అను గ్రీకు వైద్యుడును 300 సంవత్సరములకు పూర్వము మెగస్తసిసు అను గ్రీకు వైద్యుడును ఈ త్తరహిందూస్తానమున కేగి అచ్చట నివసించినట్లు చరిత్రవలన మనకు నిర్ధారణముగ తెలియుచుండుటచే నీవైద్యశాస్త్రము ను భారతీయులవలన గ్రీకువారో గ్రీకువారివలన భారతీయు లో నేర్చియుంచురనుట నిశ్చయమైనను నిర్ధారణగ నెవరివలన నెవరు నేర్చిరో మనము నిరూపింపజాలము.”

“వైద్యచరిత్రము” గ్రంథమును డాక్టరు న్యూటరు గారు వ్రాసిరి. ఆ గ్రంథమున వారిట్లు నడిచిరి.

“గ్రీకుదేశమువారు భారతీయుల వైద్యవిధానమును దౌషధములను అనలంబించిరనుట వాజ్మయమువలన విదితమగుచున్నది. అత్యాంధరు భరతఖండమునకేగిన కతమున గ్రీకుభారతనాగరకలకు రెంటికిని మొదట సంశయము కలిగినది. ఆ సంశయము డియాడుచ్చి, బొమను, బిజంటైను, శికము లలోని రాజులపరిపాలనము ముగియువరకును విడిపోలేదు. అత్యాంధ్రియా సిరియా పారసీకులలో వీరిసంశయమున కధికావకాశము లేర్పడినవి. భారతీయవైద్యులవిధానములను భరతఖండమున నేగాని ఇతరదేశములలో నెచటను లేని వ్యాపకవ్యాధుల పేరులను గ్రీకు, రోమను, బైజాంటైనుగ్రంథకర్తలు తమచుగ తమ గ్రంథములలో వివరించుచున్నారు. అపానైడు పరిపాలన సమయమున పారసీకమున భారతీయ వైద్యుల విఖ్యాతి చాల విస్తరించినది. ఆకారణముననే అరేబియాలో భారతీయావధములు విస్తారముగ వ్యాపించి స్థిరపడినవి. ఈవ్యాధులను అరేబియావారి పరిపాలనము భరతఖండమున వ్యాపించుటవలన మరల నేమియు విస్తరించలేదు. భారతీయ విజ్ఞానమే అరేబియావైద్యయావధమున నూతనముగ పాశ్చాత్య దేశమున ప్రవేశమును బడసినది. 15 వ శతాబ్దమున సిసిలీలో వైచ్చికుముగ రిసోనైస్తికు శస్త్రచికిత్సావిధానము బయలుదేరుటవలన నంతకుపూర్వము చాల కాలమునుండి భరతఖండము యొక్కయు అరేబియాయొక్కయు జ్ఞానసముపార్జనము కలి

గియుండెనని స్పష్టమగుచున్నది. 19 వ శతాబ్దమున స్థాపిత శత్రుచికిత్సావిధానము భారతీయవిధానముల ననుసరించుట వలననే బలపరపబడినది. ఒకభారతీయుని నాసికకాయము కలుగగ ఇటుకతీతపనిచేయు జాతివారిలో నొకడు ముంతేలి చర్మముతో నాతనికి నాసిక నమచ్చెనను సమాచారమేమొట్ట మొదట భరతఖండమునుండివచ్చిన శత్రుచికిత్సాసంబంధమగు సమాచారము."

వీనివలననే ఆయుర్వేదముయొక్క ఆధ్యత్మ వెల్లడి యగుచున్నది. అన్ని దేశములవారికిని గూడ నాయుర్వేదమే మొదట వైద్యభిక్షనిడినది. పాశ్చాత్యులగు వైద్యులు పెక్కు మందియు పాశ్చాత్య వైద్యవిధానము నభ్యసించిన భారతీయులు కొందరుగూడ ఆయుర్వేదమును నిరసనభావముతో చూచుచుండినను శత్రుచికిత్సాశాస్త్రముగూడ తొలుత భరత ఖండముననే ఏర్పడినదనుట నిశ్చయము.

ఆయుర్వేదశాస్త్ర పరిచయము లేని పాశ్చాత్యులగు వైద్యులు కొందరును వైద్య గ్రంథకర్తలు కొందరును ఆజ్ఞానమున దోషభూయిష్టములగు భావములను కలిగియుండిరి. దీని కొకదృష్టాంతమునూ వెదకు. "మహాచికిత్సనుగూర్చి మొట్ట మొదట 10 వ శతాబ్దమున రాజగు అను నతడు వ్రాసిన సుప్రసిద్ధగ్రంథమున స్వభావమున వెల్లడించు వర్ణన మగుపడుచున్నది" అని ఓస్టరు మెక్ అను డాక్టరులు. "ఒక వైద్య విధాన మను" పేరుతో వ్రాసిన గ్రంథమున డాక్టరు విలియం టి. కాన్సీలియసు ఎం. డి. గారు వ్రాసిరి. కాని ఇది సత్యముకాదు. అంతకు చాలాపూర్వమే చరకమునందును సుశ్రుతిమునందును మహారికీ (మహాచికిత్స) వ్యాధిలక్షణములను విశిష్టావిధానములను వివరింపబడినవి. కాని దానినెరుగని కలిముననే డాక్టరు కాన్సీలియసు గా రట్టభిప్రాయ మొనరిరి కాని నిదర్శనపూర్వకముగ సెట్టి లోపములను వెల్లడించి ఆయుర్వేద ప్రాశస్త్యమును స్థిరపరచుటయే ఈయనోద్దేశము. ముఖ్యవిధయై యుండవలెను. యదార్థమిట్టిదని నమ్మకము కలిగినంతనే పారశ్రామిక వ్యతిరేకభిప్రాయముల నిచ్చిన తేజువలందరును తమ విప్లవలను ప్రచురించుచున్నారని నాకు నమ్మకము కలదు.

పాశ్చాత్యులగు వైద్యులలో చాలమంది ఆయుర్వేద మాహాత్మ్యమును గ్రహించియుండుట ప్రశంసనీయము. "2000 సంవత్సరములకు పూర్వము ఆర్య వైద్యశాస్త్రము బోధించిన విషయమునే నేడు నేను మీకు మరల తెలుపుచున్నాను. చరకుడు: బోధించిన పాఠములో కొద్దిభాగమును మాత్రమే నేడు నేను మరల చెబుచున్నానని" కలకత్తా వైద్యకళాశాలలో మహాధ్యాయులుగా నుండిన సుప్రసిద్ధవైద్యుడగు సర్ హేమలకుచార్లెసుగారు తమచుగా చెప్పచుండిరి కలకత్తా వైద్యకళాశాలలో సాధనోపాసముల కెదుటచున్న గోడయందాత డొక లోపలకము నలికించి దానియందు చరకమునందలి స్తోత్రమును చిత్రిత మొనరించెను. దీనినిబట్టి ఆర్యవైద్య విధానమునందు సర్ హేమలకుగారికిగల గౌరవాధి క్యము విదితము కాగలదు.

ఆంగ్లభాషలోనికి భాషాంతరీకరింపబడిన చరకము ప్రతిని చదివినపిమ్మట కెలడెల్లియాలోనున్న డాక్టరు క్లామర్ గారి టెలులవ్రాసిరి "బౌద్ధధనంపుటికరణ శాస్త్రమునుండి నవీనములగు నోషగులను గనాయనిక పదార్థములను పరిశ్రమించి చరకుని విధానమునే యనుసరించి నవీనకాలమునందలి వైద్యులందరును రోగులకు చికిత్సచేసితిరేని దీర్ఘవ్యాధులచే పాదపదమారిసంఖ్య చాలతగ్గుటయును శివనాపాకులకు పనివిస్తారముగ కలుగజేయుటయును సమకూడగలదు."

"ఈగ్రంథమునందలి పెక్కువాక్యములందు గర్భీకృతి మైమున్న గంభీరభావము నామానసము నత్యధికముగ నాకర్షించినది. వైద్యవాఙ్మయమున నే నిదివరకు గ్రహించనివిషయము వీగ్రంథమున నెన్నియో గలవు" అని డాక్టరు పాలు బర్టాలోమ్యాగారు నడివెరి.

నేను వివరించిన ఈపాశ్చాత్యవైద్యుల సదభిప్రాయములగుణగ్రహణమున ఆయుర్వేదమాహాత్మ్యమునకు పోల్చిచూచిన చాలతక్కువయైనను ఆమహావైద్యవిధానము ప్రపంచమున నిధిభోహించిన యున్నతీస్థానమును కొద్దిగానైన వీరుగ్రహింపగలిగినమాత్రము స్పష్టముగ చాటుటకు చాలినవిగా నున్నవి.

ఈ ఆయుర్వేదమహోదధి గర్భగోళమున దానియున్న మహారత్నముల విలసనను నిర్ధారణచేయుటకు మనము ప్రయత్నింతుముగాక.

మొదటిది ఆయుర్వేద విధానము 8 భాగములగు విభజింప బడియున్నది. 1 సాల్కము (శత్రుచికిత్సా ఉపపర్యావిధానము) 2 సాల్కము (నేత్రకర్ణకంఠనాసికా

రోగముల చికిత్స) 3 కాయచికిత్స (శరీరవ్యాధులచికిత్స) 4 భూతవిద్య (దుష్టగ్రహనివారణము) 5 మహారాభ్యుదయము (బాలరక్షణము చాలవ్యాధులచికిత్స) 6 అగదతంత్రము (విషచికిత్స) 7 రసాయనము (ఆయుర్వృద్ధివిధానము) 8 వాచికరణము (వైద్యవర్గకవిధానము).

ఇంతకన్న శ్రేష్ఠమగు విభజనమును కలిగినట్టిగాని కలుగగలిగినట్టిగాని వైద్యశాస్త్రము ప్రపంచమున యిరుయ్దైన కలదా?

రెండవది. వాత, పితృ, కఫములస్థితిని పరిమాణము ననుసరించి మానసిక శారీరకారోగ్యస్థితి యేర్పడునని మనమందర మెఱుంగుదుము. మానవ శరీరమున కీ మూడును ముఖ్యతత్వములని ఆయుర్వేద సిద్ధాంతము. ఇవివరకు జరిగిన ఆయుర్వేద మహాసభలలో నీ విషయమునుగూర్చి విపులముగజరిపించియున్నారగాననే నీవిషయమున విస్తరించుదున నవసరములేదు. కాని ఈసిద్ధాంతమును పాశ్చాత్య వైద్యవిధానముగూడ మాపభేదమున నామోదించుచున్నదని మాత్రము నేనిచట నుడివెదను. మానవ శరీరమున కారోగ్యమును, రోగమును, తీయమును కలిగించుటకు వాతపితృకఫములు మూడును ముఖ్యములగు శక్తులు. శరీరములోపలను వెలుపలను జరుగు కార్యములన్నియు వాయువశమున జరుగుచున్నవి. "శరీరసంబంధమగు కార్యనిర్వహణోత్సాహము నరముల ఏర్పాటువలననే జరుపబడుచున్నది గమనింపబడుచున్నదని" పాశ్చాత్య శారీరక శాస్త్రజ్ఞులు నిర్ణయించిరి. ఆనరములశక్తి నే ఆయుర్వేదము వాయువని నిర్ణయించినది ఈశక్తిని నరము అని నిర్ణయించుట పాశ్చాత్య వైద్యశాస్త్రజ్ఞులకు సూక్ష్మియుగ సమాధానము నొకంగలేదు. "అంగభాషావర్ణమున నరము" అను శబ్దమునకు వ్యాఖ్యానమును వ్రాయుటలో ఒకవిధమగు శక్తిని సమీపసాధనమునకే నరమని పేరు. ఆశక్తికి లింగ నిర్వచనపదము "దారకనంధున నరముల శక్తి"యని వాడబడినదని" ఎం కెండ్రికుదొరగారు వ్రాసిరి. శరీరమున పితృమును కఫమునుగూడ గలవను జ్ఞానము పాశ్చాత్యవైద్యుల కేవల వ్యాత్రము కలిగియున్నను వారా తత్వములను గూర్చి ఇట్లు నిర్ధారణమును చేయగలిగియుండలేదు.

"జంతుశరీరము నిత్యముచున్నతీస్థానముచుండును. అనగా ననుక్షణమును శరీరమున దేహ యొక భాగము తీయవలయుననించుటయు జరుగుచుండును. జంతు శరీరమున నుదకము విస్తారముగ నిలువయుండుకతమున దహ్యశబ్దము సామాన్యార్థమున జంతుశరీరమున కుపయోగింపబడుగాని ప్రాణవాాయువు వలన నాశరీరము పూర్తిగా నార్చినయెడలదేహో ఇంధనప్రాయముగ నాశరీరము దహింపబడి శక్తిని యుష్ణమును పుట్టించును" అని శారీరక శాస్త్రమును గూర్చిన గ్రంథమున డాక్టరు ఫాస్టరుగారు వ్రాసిరి.

ఈ విషయమును ఆయుర్వేదము అనేకయోగములకు పూర్వమే వివరించినది అను తుణునినాశరీరమున సర్థము "శరీర" శబ్దమునకు రూఢియై యున్నది

శరీరము కన్న సలె దహించు గుణ మిహితీతత్వమునకు వైసర్థికమై యున్నది. ఇట్లు దహింపబడకుండ శరీరమును కాపాడుగుణము కఫమునందున్నది. కాననే ఆయుర్వేదము పితృమును సూర్యునితోన కఫమును చంద్రునితోన పోల్చింది. కాన శరీరమున వాత పితృకఫములను మూడుతత్వము లున్నవని యొకరీతిగా పాశ్చాత్యవైద్యశాస్త్ర మంగీకరించుచున్నదనుట దోషము కానేరదు.

అఖిలవైద్యవిధానములకు మిన్నయై ఆయుర్వేదవిధాన ముద్దిష్ఠియై యున్నదనుటకు తుఖ్యమైంది నాడేపరీక్ష. పాశ్చాత్యవైద్యులు విస్తారముగనున్న నూతన్య సాధనములనుపయోగించియు గూడ రోగనిరూపణమును చేయజాలకుండునట్టి ప్రపల వ్యాధులలో గూడ ఆయుర్వేదవైద్యుడు నాడేపరీక్షవలన నూతన్యముగ రోగనిరూపణమును చేయగలుగును. తాము మహాపండితులమని ఆత్మన్రుతి చేసికొనుచుండు వారు వెక్కుచుండి రోగి పుచ్చుకొను నాహింసానుబట్టి నాడే చలనము మారుచుండునను సిద్ధాంతమును పరిహసించుట కలవాటు పడియున్నారు వైద్యశాస్త్రభజ్జాతల కట్టి ప్రగల్భాత్మకులను పలుకువారజ్ఞులని పేరుగా తెలుపబడినదిగాని ఈపథలో నన్న వారిలో వైద్యశాస్త్రజ్ఞులు కానివారికి తెలియుటయెట్లుము నేనిండుక చెప్పదలచితిని. కాభాహరమున కలవాటుపడువారిచే మాంసాహారమును తినిపించి వాని నాడీని పరీక్షించినవో నాడే చలనమునందు భేదశాస్త్రార్థమునకన్న భేదనానంతరమున తప్పక మార్పు కనబడన నాడేపరీక్షాదత్తుడగు వైద్యుడు నాడీని పరీక్షించి రోగిపుచ్చుకొనిన యాహార మిట్టిదని సులభముగ నిర్ధారణచేయగలుగును.

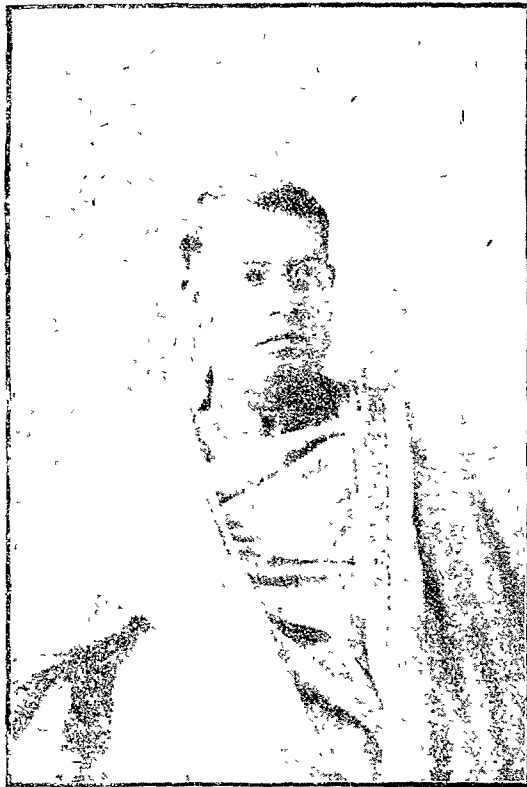
కాని ఈ యద్భుతమగు విజ్ఞానము సులభమగు లభించునది కాదు.

నాడినిగురించి వ్రాయుచు కడపటి ప్రకరణమున మహా నీయుడగు కానాదరుషి యిటుల వ్రాసెను "నాడిచలనమును గ్రహించు జ్ఞానమును సంపాదించుటకు నిదానమగు విధాన మేమియును లేదు వివిధజంతువుల నాడిచలనము నందలి భిన్న మార్గాలతో పోల్చి నాడి విషయమును బోధించుటకు నేను వెక్కు ప్రకరణములను వ్రాయుట యధిక ప్రసంగమని భీమంతులు గ్రహింపజాలక పోయి క్రాంతతమరలన గాని శ్రేణి మువలన గాని ఈజ్ఞానము నలరరించుకొనుట సాధ్యముగాదు. నిరంతర కృషివలనను యోగమువలనను మాత్రమే ఈ విషయమును వదత్తమగు ప్రజ్ఞగలవారు గ్రహింప గలుగుదురు.

ఆయుర్వేదమందలి వివిధభాగములనుగూర్చి నేనుస్వల్పముగ చర్చించి కాని ప్రాశస్త్యమును వివరింప గనుక త్వేదము.

సుశ్రుతుడు మొదట శత్రుచికిత్సను గూర్చి తెలిపెను. శరీరమునండి వెక్కువిధములగు గడ్డి, కిర్ర, రాయి, ఇసుక కేబువులు, ఇనుపముక్కలు, కంఠ, రాళ్లుముక్కలు, ఎఱుకలు, తలవెంట్రుకలు, గోళ్లు, మున్నగువాని తీయుటకును చీము మున్నగు వాని తొలగించుటకును నాడిగలిగినట్టియు నాడీలేనట్టియు శత్రుసాధనముల నుపయోగించుటకును, వివిధతొరముల నుపయోగించుటకును, రక్షలను వేయుటకును వివిధములగు గాయములనురూపించుటకును, విధానము శత్రుతంత్రమునంగు రిరూపింపబడినది అని చెప్పబడి యున్నది

ఆయుర్వేదమునందు శత్రుచికిత్సా విధానమును ఉప పర్యావిధానమును లేదనియును ఉన్నది అనమగ్రమనియును ఎల్లవారును తలంచు చున్నాడు. కాని ఈ శత్రుచికిత్సవలన స్వీరగా రోగిశక్తిను నివారణమగుచుగాని ఆయుర్వేద మి విధానమునకే తక్కిన విధానము లన్నిటికంటెను గూడ నుత్కృష్ట ప్రామాఖ్యతో నిచ్చినది. ఈ ప్రకరణము శత్రుసాధనములను గూర్చియు, షోరములను గూర్చియు, రక్షలనువేయుటను గూర్చియు, బోధించుచున్నది. శుశ్రుతసంహితయందు 8 విధములగు శత్రుచికిత్సలు నిరూపింప బడినవి 1 భేదనము అనగా ఎవోయొక శరీరభాగమును శత్రుముచేసి పూర్తిగా తొలగించుట (మూకేశంభున ఎఱుకను భేదించుట మున్నగు నవి) ఇందుల కుపయోగింపబడు సాధనములు. వృద్ధిభక్తియు (మంగలి కల్పింపజేయు) కళశత్రుము (గోరుగొల్లు) కరి పత్రము (రంపము) బ్రక (ఆంగస్థాకృతిల శత్రుము) ఉత్పిల భక్తియు (తాగురకేకు వంటిశత్రుము) అర్ధధార బక (డక్కనీ) వాడిగల శత్రుము 2 భేద్యము అనగా ప్రణయలను కోయుట. ఈ చికిత్సకును వైది వివరింపబడిన శత్రుములే యుపయోగించుచు రి శేఖ్యము అనగా కత్తితో గీటుట బోకినే (ఒకవిధమగు వాపును కలిగించు కంఠవ్యాధి) మున్నగువ్యాధులను మూకేశంభు గవదలవాపు కాయజంకరణమున్నగు వానిని తొలగించుట కీసాధన మవసరము. ఇందులకు కావలసిన శత్రుములు. మండలాగ్రము (గుండ్రని అంచుగల శత్రుము) కరకృతము. 4. భేద్యము అనగా రంధ్రముచేయుట. ఇందులకు శత్రుములు. ప్రహేయి ఖము (గొట్టుముతో నూడిన నూది) కుటూరి కము (గుండ్రగొడ్డలి యాకృతిగల శత్రుము) అనా (కడరు) శేతస్పత్రము (ఈరెవంటి శత్రుము నూచీ (నూది) అండ వృద్ధి మున్నగు వ్యాధులలో పాడుచుట కిది యుపయోగింపబడును. 5. ఏవ్యము (గాయశోధనము) ఇందులకు ఏవని యను సాధన ముపయుక్తము. గాయములలో అస్యపర్యామను శోధించుట కిది యుపయోగింపబడును. 6. ఆహార్యము (వంపుగాని చిప్పగాని గల సాధనముతో రాళ్లును తీసివేయుట) దీనికిసాధనము దంతశంఖు (వండ్లుకుట్టుకొను పుల్లవంటిది, వీరితో రాళ్లు మున్నగు వానిని తీయుదురు. 7. ప్రవ్యము (అనగా గాయమునండి ప్రణయగుడి చీకె మున్నగువానిని ప్రవింపజేయుట) ఇందులకు సాధనములు నూచి, కుశభక్తియు (దగ్ధవంటి పలచనిశత్రుము) అతియఖము (పాడుగైన శత్రుము) శరీరముఖము (కత్తిర, అంతియఖములు, ఒకవిధమగు కత్తిరి, త్రికుచ్చకము మూడునూరులుగల సాధనము) చాలలో తగుప్రణయల చికిత్సకుపయోగింపబడును 8 సిక్త్యము (కుట్టుడు) సాధనము నూచి (నూది) పాడుగు గాయ వంకగాను ఉన్న నూదులు గాయములను కుట్టుటలోను పాల్గొనుచు చికిత్సలో నుపయోగింపబడును. కుట్టుడు కుపయోగింపబడిన సాధనములు. స్నానధాంము, అశ్వంతికవృక్షముయొక్క పట్టునొడి తీయబడినధారము, 'లాను' చెట్టుపట్టుధారము, పట్టుధారము, స్నాయపు, గుజ్జపువెంట్రుక, మోర్చిగడ్డిధారము, గులూంప, తెలితక ధారములు. మూడు విధములగు కుట్టునిరూపింపబడినది. కాని కుట్టువలసిన భాగములను బట్టి స్వల్పభింప విధానము

క్రియత కవిరాజ యామినీభూషణ రాయగారు, కవిరత్న, ఎం. ఏ., ఎం. బి., ఎఫ్. సి. యు. సప్తమాయుర్వేద సమ్మేళనాధ్యక్షుడు.

డాక్టరు సర్ ఎన్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు.

పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారు సమావేశ కార్యనిర్వాహకుడు

టని శైలికి నేర్చుకొంటున్నామని. ఉపయోగించబడుతున్న సన్నదిగాను బాగుగా చేతికి దొరుకుననిగాను యోచనలకు కట్టుకొంటున్నామని కొనసాగు మిక్కిలి దూరమున చాలనిగ్నమున కొనుగడ నుండవలెను. పరిశుభ్రముగ నుండవలెను. శీత్రసాధనముల నుంచి చెడ్డలనుగూర్చి శీత్రము చేతికి నాగుగా దొరుకునట్లు నుంచి పిడికలదిగా నుండవలెను నుంచి ఇతను నో చేరుబడినదిగా నుండవలెను. నుంచివాడి కలిగి యుండవలెను. బాగుగా కొనజేసి చక్కని యాకృతికలిగి యుండవలెను. రంధ్రముల తీర్చిదిద్దిన శీత్రములను గగనముల నుండి నూడదు అని శుభ్రముగా నిరూపించెను.

కొన్ని శీత్రములు తలపెట్టుకలనుగూడ ఛేదించజాలింట్టి సున్నములుగా నూడ నుండెను. వాడిగల శీత్ర సాధనములలో వంకర, వాడిలేకుండుట, విరుగుట, మైలపట్టుట, చాల దళిలగ నుండుట, చాల పలచగ నుండుట, చాల బలముగ నుండుట, చాల పొట్టిగ నుండుట ముఖ్యములు. వాడిలేని శీత్రములలో 12 దోషములు పెక్కుకుదు నిరూపించెను. చాల దళిలగ నుండుట, చెడ్డలొనగావుతో చేయుటకుట, చాల బాడుగుగ నుండుట, చాల పొట్టిగ నుండుట, చాల దళిలగ నుండుట, చాల పలచగ నుండుట, చాల బలముగ నుండుట, చాల పొట్టిగ నుండుట ముఖ్యములు. వాడిలేని శీత్రములలో 12 దోషములు పెక్కుకుదు నిరూపించెను. చాల దళిలగ నుండుట, చెడ్డలొనగావుతో చేయుటకుట, చాల బాడుగుగ నుండుట, చాల పొట్టిగ నుండుట, చాల దళిలగ నుండుట, చాల పలచగ నుండుట, చాల బలముగ నుండుట, చాల పొట్టిగ నుండుట ముఖ్యములు.

ఎత్తుగను బలములేకుండును యుండుట. ఈలోపములు ముఖ్యముగ స్వస్థి కణమునకు (గుండ్రని సాధనమునకు) కలుగును.

శీత్రములకు పదునై కలిగింపుటకు వానిని మొదట నిష్కవిద క చవలెను పిచ్చుకు మధ్య మిళిత ద్రావకముగ గాని నీటియందుగాని నమురనందుగాని ముంచవలెను. మధ్య ద్రావకములలో ముంచబడిన వానిని ఎముకలకు విభజించుట యందును శరీరమునండి బాణములకు అన్యపదార్థములను తొలగించుట యందును యుపయోగించురు. నీటిలో ముంచబడిన వానిని కణములకు ఛేదించుటయందును కండరములకు విభజించుట యందును వాడెదరు. చమురులో ముంచబడిన వానిని నరములకు విభజించుట రంధ్రములు చేయుట మున్నగు పనులకు వాడెదరు. ఈ సాధనములు కాలక్రమే తరచుతరచు నుంచబడెను. మానవ్యముగల రాయుమైన వీనిని నూరుచుండిరి.

వాడిలేని శీత్రములలో 101 విధములగు శీత్రములు కలవని తెలుపబడినది. ఇతిత్సకుని హస్తమే ప్రధాన సాధనమని యుక్తముగ నిరూపించిరి. ఈ శీత్రములు అన్యపదార్థములను తీయుటకు వాడబడినవి. వీనిని 6 రకములుగా శుభ్రముగా విభజించెను. స్వస్థిములలో 24 గు రకములు, రంధ్రములు (పలకాల్లు) 2 రకములు, తలములు 2 రకములు, వాడిసాధనములు (గొట్టములు) ఇరువది, కలకలు 28, ఉపయంత్రములు 25.

వీనిని చేయుటకు ఇతరులుగాని ఇతరులు దొరకనివో నట్టి మరయొక లోహమునుగాని యుపయోగించవలెను. ఈ శీత్రముల కొనలను సంచములు పులులు మున్నగు క్రూర

జంతువుల మొగముల యాకారములుగాని జింకలు పక్షులు మున్నగు వాక్యములుగాని మరయొకరీతిగా గాని మలపబడవలెను. అవసరమునట్టి సన్నగనో గరుకుగనో యుండవలెను. చాల బలముగను నుంచి అకృతిగలదిగను చేతికి దొరుకునవిగ నుండవలెను.

1. స్వస్థికాయంత్రములు- 18 అంగుళములు పొడుగుగ నుండవలెను. వానికొనలు మృగములవలెను కట్టవలె నుండవలెను. వానికి ఆకారము ననుసరించి పేరు పెట్టవలెను. రెండు యినుపముక్కులను కలిపి మధ్యనుసూరపరిమాణముగల మేకును బిగించి ఈ సాధనములను చేయవలెను. వానిపిడులు నాస్త్రీపతుని యాకృతిగ నుండవలెను. ఎముకలలో దూరిన అన్యపదార్థములను తీయుట కిది యుపయోగించబడును.

2. సందంశయంత్రములు- రెండు సాధనముల సంయోగ నము నివి ఏర్పడును. వీరిలో కొన్నిటికి పిడి బుండవు పొడుగు 16 అంగుళములు. చర్మము మాంసము రక్త వాళములు కండరములు మున్నగు వానిలో నుండి అన్యపదార్థమును తొలగించుట కిది యుపయోగించబడును.

3. తలయంత్రములు- పొడవు 12 అంగుళములు. చేపలపొలుసులవలెనుండును. వీనిలో నొకటిగాని రెండుగాని కత్తులుండును. చెవులు ముక్కు మున్నగు శరీర ద్వారములనుండి అన్యపదార్థములు తీయుట కిది యుపయోగించును.

4. వాడియంత్రములు- ఇవి అనేక పనులకు యుపయోగించును. వీనికొక వైపుకగాని రెండువైపులనుగాని మూతలేకుండ

నందును. శరీరద్వారములయందలి అవ్యవధానములను తొలగించుటకు ఆద్వారములలోని రోగనిరూపణమునకు ఇవి యుపయుక్తములు. వీరిని మొదలగు వానిని స్వనింపజేయుటకును ఇతరవనలకును ఇవి చాల యుపయుక్తములు. ఆయా శరీరద్వారముల పరిమాణమునుబట్టియు వానియొకయొకమును బట్టియు వాని పొడుగు వ్యాసరేఖ మారుచుండును. వీనిలో 20 రకములు గలవు.

5. సలకయంత్రము:- ఇది అనేకరకల కువయోగింనును. కొంతలనేకవిధములగునందును రెండురకములగు నొకట కువ్యురిపుగు తలవలెనుండెను. మరి రెంటికి ఆటగువలె నుండును. మరిరెంటికి పామువలెగవలె నుండును. మరిరెంటికి వేపములవలె నుండును. కాని మొదటపరిచయండును. మరిరెండు మనూరవలె కొంచెము వక్రముగనుండును. నోరు ముక్కుమున్నగు వానినుండి అవ్యవధానముల తొలగించుట కిది యుపయుక్తము. ఈపనికి రికముల సలకయంత్రము లుపయుక్తములు. ఇంకను అనేక రకములగు సలకములగు. కండ్లకు కాటుకవేయుట కింతొకవిధముగ సాధనముగలదు. మాలతి పుష్పవాళమునభోజన సలకము మరియొకటి కలదు. మూత్రకోశ సోధనమునకిది యుపయుక్తము.

6. ఉపయంత్రము:- రజ్జుపు (ధారము), వానికా (త్రైపు), కట్టి (పట్టి), చర్మము (తోట), అంత్యల్యలము (చెట్టులోపలి పొరము), లత (తీతము), కత్తుము (బట్ట), అస్తి లాళ్ళము (రాయి), ముద్దము (నుత్తి), పొటిపాదతలములు (అరికాళ్లు అరిచేతులు), అంగుళులు (నేళ్లు), జివ్వ (కాముక), దంతములు (పళ్లు), నఖములు (గోళ్లు), ముఖము (కోరు), వాలము (తలపెట్టుకము), అశ్వకటకము (గుర్రము కట్టము లోని రింగు), కాఖులు (చెట్లకొమ్మలు), స్త్రీవనము (ఉమ్మి), ప్రవాహనము (నవింపజేయుట), హస్తము (సంతోషమును కలిగించు కస్తూరు), అయస్కాంతము-త్రోరము- అగ్ని భేదము.

వాడిలేని సాధనములతో 24 విధముల శస్త్రచికిత్స చేయవచ్చును. అవ్యవధానముల పరివర్ధముల శరీరములలో ప్రవేశించియుండగలవు. వానిని తొలగించుటకు ధీమంతుడగు వైద్యుడు గుర్తవిధముల ప్రయత్నింపవలెను.

తలధాతువునండి శల్యపదముకలిగినది. శల్యపదమునకు శివుగామియని యర్థము. శల్యములు రెండువిధములు-మానసికములు, శారీరకములు. శరీరమందలి వివిధభాగములలో నిరోధకములను బాధకములుగనుండు నన్నిశల్యములను గూర్చియు ఆయుర్వేద శల్యశాస్త్రము వివరించినది. రక్తము మున్నగునవి పాదగుటవలన కలుగునవి శారీరకశల్యములు. వీనికి నిలత్తుణము లగునవి అస్తియును అవ్యవధానము లనవచ్చును. ఇవియు కర్ర కొమ్మ ఎముక మున్నగునవి అవ్యవధానములు. వీనిలో ఇనుప శల్యములు యాదృశమున నుపయోగింపబడును గాన నవి చాల ముఖ్యములు. గాయము నీలిరంగుగను బాధకరముగను తరుచుగా స్వనించుచుండును మెత్తగున వాపుగను యుండినచో దానిలో శల్యమున్నదిని గ్రహింపవలెను. శల్యము చర్మకరిము మాత్రమే యైనచో గాయమునకు మారు రంగుకలిగి గట్టిగానుండును. శల్యము మాంసకరమైనచో బాధ చాల హెచ్చుగా నుండును. గాయము మూసుకొనియుండును. రెండుకండరముల నడుమ శల్యము చిక్కుకొనినచో మరికొన్ని లక్షణములు పొడకట్టును.

ఆరోగ్యముగలవాని శరీరమున కంతము చర్మముకుండరము ఎముక మున్నగు వానిలోనికి శల్యము నిటాకుగా చూరబడినచో గాయము వెంటనే మానును. కాని అశల్యము జేపాపక్రమము మున్నగువానివలన స్థానునుండి తొలగినచో బాధ కలుగును.

శరీరమందలి వివిధభాగములలో శల్య మెచటనుండునో నిరూపించు విధానమును ఆయుర్వేదము బోధించుచున్నది. "మూత్రకోశమున రాయి యున్నచో లేదో కనుగొనుటకు రోగిని జల్పబండిలో పెట్టించి చూడవలెను" ప్రాప్తమునామిదాను గాయ చెప్పుచుండెడి వాడు. "బండి డోగులాడుట వలన మూత్రకోశమున బాధకలిగినచో రాయికలదని నిరూపింపవలెను" ఆయుర చెప్పిరి. ఆయుర్వేదముగూడ నట్టి పరీక్షనే తెలుపుచున్నది.

ఈరీతిగా వివిధశస్త్ర చికిత్సా శాస్త్రమునందలి అన్ని విషయములను గూర్చియు ఆయుర్వేదము వివరించి యున్నది. శస్త్రచికిత్సచేయుటవలన రోగములను గూడ నిరూపించినది. నేత్రరోగములలో 76 రకము లున్నవి. నేత్రరోగములు ప్రేగులరోగములు పొత్తికడుపుగూని జబ్బులు శస్త్రచికిత్స వలన మాన్యుటవలన ఆయుర్వేదము విధించినది.

అయ్యలారా! నేనదివరకు వలించిన యంతములన్నియు పూర్వపు ఆయుర్వేదమునకు సంబంధించియున్నవి. ప్రస్తుత

ఆయుర్వేదమునుగూర్చి ఇచ్చింతయు. అసంతృప్తికరములగు విషయములు మనశాస్త్రములలో గానవచ్చుచున్నవి మనమూరకుండరాదు. మనమాలాపములను బయలుపుచ్చ నలత్తుమునేని నచో వాటిని సవరించుట సంభవింపనేరదు. మీరు నాకొసగిన ఆగ్రహము ఆలోచములను వెల్లడిచేయు బాధ్యత వాపై మోసినది. లోపములను పూసగ్రుచ్చినటుల వెలువరించుట చుచింక పోవచ్చును.

ప్రపంచమందలి వైద్యవిధానములకు ఆయుర్వేద వైద్యము తల్లివంటిదనియు, ఆయుర్వేదమునందలి మూలసూత్రములనే ఇతర వైద్యములు వెల్లడించుచున్నవనియును నేనిది వరకేచెప్పియుంటిని. అందువలన మన కానందము జనించును. కాని ఆకాండము కచారమునకు చోటివ్యవస్థపరచుచున్నది. ఆయుర్వేద వైద్యము కృద్ధి నొందింపబడ లేదు. వెక్కుకతాబ్బులుకండి ఆయుర్వేదవిధానముపురోవృద్ధి విరహింపై మూలబడినది తెలిసికొనుటవలన మనకు సంతోషము కలుగక మానదు. పాశ్చాత్య వైద్యములందు వైద్యశాస్త్రాభ్యసన మున కుండుకున్న పాకర్యములు మనకు లేవు. దొరతనము వారి సోమకర్మములుండనిండు. పాశ్చాత్యవైద్యములలోని వైద్యశాస్త్రములు ముఖ్యము కి వైద్యశాస్త్రముల సంస్కృత యత్నములును, ప్రజల యత్నములును కారణములై యున్నవి. ఇట్టి యత్నములు మనదేశమున గానరావు ఇట్టిసంగతిలో, ఆయుర్వేద మభివృద్ధి గాంచలేదని ఆశ్చర్యమేమున్నది. పూర్వపురుషులు ఆయుర్వేదశాస్త్రమును సంపూర్ణముగ లభించిరి. ఆకారణముననే ఎంత దీనదేశను ప్రాపించినను ఆశాస్త్ర మిప్పటికిని అడుగుంటలేదు. వాడుకలేని కళ మాన శస్త్రచికిత్సయు, ఉపచర్యా విధానమును మూలబడినవి. శరీరశాస్త్రమును భేదనమును వైద్యశాస్త్రమునకు మూలకందములని నుశ్రుతములలో నుడువబడినది. కాని ఆయుర్వేదము లోని శారీరశాస్త్రమునకు సంబంధించిన అంశములు మనకాలపువాటిని చాల క్లుప్తముగను. అసంపూర్ణముగను నున్నవి. భేదనము వాడుకలో లేకపోవుటచే ఆయుర్వేద శాస్త్రవిద్యాధులకు శారీరశాస్త్రమును నేర్చుకొనుటకు అవకాశమేలేదు. అందుచే రోగముల బోధింపుటలో వీరి కధికమగు ఇబ్బంది కలుగుచున్నది. శస్త్రచికిత్స, ఉపచర్యా విధానమును లేకపోవుటచే ఆయుర్వేద వైద్యులంబరులకు ఆటంకముకలుగుటయే గాక ప్రజలకు అండు ముఖ్యముగ పాశ్చాత్యవైద్యవిధానభక్తులకు వీరు హేళన పాత్రులైరి.

ఆయుర్వేదవైద్యమునకు రోగనిరూపణమున పేర్కొని యగు నాడిచేతు మునుపటికలె చేయబడు చుండుట లేదు. పూర్వమున నుపయోగింపబడినంత ఓర్పును పట్టుదలయు ఉపయోగింపబడుచుండుట లేదు. పోషకకాలమందలి సర్వసంగపరిత్యాగశయము నేడు మనకు దూరమై పోయినది. తన్మూలమున ఆసాధారణమును అమూల్యమును అగు నాడి చిత్త విధానమున రోగనిరూపణమును మనము చేయలేకుండెనున్నాము. ఆయుర్వేదము ఒక్కగుణములను బట్టియే చికిత్సయొనర్చబూసదు. కాని బాగుగ రోగమును నిదానముతో పరిశీలించి చికిత్సచేయువలెనవి ఆయుర్వేదము విధించుచున్నది.

మనశాస్త్రములలో వస్త్రీకర్యము, మూత్రసాగ్రహకర్యము కలనవి చెప్పవలెను. అవి ఇప్పుడెచట నున్నవి? పంచకర్యము గూడనద్యవ్యయ్యును. భేదనము లుపయోగింపబడుచున్నవి. కాని ఎంతయు అసంతృప్తికరముగనున్నవి. 600 భేదనముల వివరములుగల చార్యామని గ్రంథములను చెదపునగు లంతరింపజేసినవి. 600 లలోను ఆరైన నుపయోగింపబడుచున్నచో లేదోయను సందేహము కలుగుచున్నది.

కాయతంత్రములో విషములకు సోపగి రోగులకు చికిత్స చేయవలెను నిర్వచింపబడినది మనలో చాలమంది కావిధానమే తెలియదు. ఆభాగమును మనము శ్రద్ధతో క్రియరీతి నలవరించుకొనిన యెడల సర్వవిషము నొసంగుటవలన వెక్కుమంది రోగులకు మృత్యువుపాల బడకుండ చేయగలమని నా నమ్మకము. సర్పముయొక్క విషమును దివిక వెంటనే వాపు కలుగగలదు. కాని రోగిని బ్రదికించుట కిది కడపటి ఆధారము. మనవైద్యము బోధించుచున్నది. దీనివలన పూర్వము వైద్యవిషయమున నెట్టి పరిశోధన లాసర్వీశో తెలియదును పూర్వసంగతులకాగ్యము ఏఇతరవైద్యవిధానమును సర్పవిషము నుపయోగించి దానికేని పరిశీలించి యుండలేదు.

ఎట్టి ఆహారపదార్థములను లోకి గొనవలెనో పక్వము తెలియదు. ప్రాకృత్యము భేదాహారపదార్థములు మిశ్రముయ్యును. కాని పూర్వము ఈవిషయమున చాలమట్టుకు తెలిసియుండెను. ఆకారణమున భోజన పదార్థములలో తగు శ్రద్ధవహించిన మందులు బుచ్చుకొన నగత్యములేదని కూడ చెప్పబడినది.

సాలక్య తంత్రమున నేత్రశ్రవణ నాసికలకు గూర్చి చెప్పబడి యుండెను. ఈగ్రంథ మిప్పుడు చదువబడుటలేదు. అంక్షలన నారోగములకు చికిత్సచేయు నేర్పు మనవారలకు ట్టిజించినది.

మఱియొక లోపము కలదు. అది మన ఆయుర్వేద గ్రంథములయొక్క శుద్ధప్రతులు వలయునన్ని వారకకుండుటయే. ఇప్పుడున్నవన్ని యా వివిధపాఠములను నూరక గ్రుచ్చెత్తి అచ్చొత్తింపబడినవే. దీనికితోడు వివిధవైద్యములికలను వెలిసికొనలేని లోప మొకటికలదు. ఈవిషయమున గూడ నెక్కుడుగా పరిశ్రమచేసి పరిశోధనాశక్తియు జేయవలసి యున్నది. శాస్త్రపరిశోధనలయొక్క లాభమును మనమింకను గుర్రెంగువలయును. మన పూర్వపు శిష్యురణమున అభినవ శాస్త్రాభివృద్ధిని మరచితిమేని, పురోవృద్ధికి అభ్యంతరమును గలుగజేసినవార మగుచున్నాము. అభినవపాశ్చాత్యవైద్య శాస్త్రము ప్రకృతిశాస్త్రము లిటీవలగాంచిన యభివృద్ధివలన చాల బాగుపడినదను మాటను నెరయన కాదనబాలరు. అనేక విషయములందు నీయభినవాభివృద్ధి గోచరమగుచున్నది. కాని యీక్రింది విషయములను మాత్ర మిచట నుడవారించుచున్నాను:-

1. ఎక్స్-రే-తంత్రము:- ఎముక విరుగుట, ఎముక పట్టుట, ఎముక గూడునుండి బానిపోవుట-యన్నగు ప్రమాదములను బరిశీలించ నుపకరించు యంత్రము.

2. ప్రాణవాయు నిశ్వాసము:- అగ్నిమాండ్యము (అజీర్ణము), న్యూమోనియా, రక్తశాశము తెగుట, రక్తము లేకపోవుట-మొదలగు రుగ్మతలకు తగిన చికిత్స.

3. రక్తశాశములలోనికిని, నరణులలోనికిని, ఉప్పు ద్రావకము నెక్కించుట:- కలరా, రక్తసావము, శస్త్రము, గాయములు మున్నగు ప్రమాదములకు తగిన చికిత్స.

4. "ఎమిటీను" నెక్కించుట:- పొండురోగముతో కూడిన రక్తభేదికి తగిన చికిత్స. క్రిమికారణముగా జనించు రక్తభేదిలో నుపయోగములేను. ఈజబ్బును నూత్నయంత్రముతో బరీక్షింపవలయును.

5. నూత్నయంత్రము (డెర్మిటి) అనేక రుగ్మతలకు కారణములగు చిన్నపురుగులు సామాన్యముగా కనపడవు. అట్టివి యానూత్నయంత్రసాహాయ్యమున కానగును.

6. డిస్ట్రీయా-విరుగుడు:- ఇదియొకమందు. డిస్ట్రీయాను జబ్బునకునిది దివ్యవధము. ఇది గొంతుకజబ్బు. ఈవిరుగుడును నుపయోగించినచో చావులు నూటికి అయిదు వరకు తగ్గును.

7. కోల్-నేక్సిసు:- క్రియపరిశోధనలన బయల్పడిన నొకదివ్యవధము. అనగా యవయవములకు వ్యాధిలేకపోయినను వచ్చునూతికకు తగినమందు.

ఇదియే గాక పైకోస్కోపు (వృద్ధయశోధిని) వంటి యావకరణములయొక్క మునయోగమునుకూడ వాడుకలోనికి తేవలయును. మనలోకొందరు ఇందునకు అభ్యంతరముచెప్పదు లేమో యను అభైర్యముతోనే నేడువీని జెప్ప సామాసిండుచున్నాను.

ఆయుర్వేద వైద్యాభ్యాస లోపములను గుఱించి యంత వరకు విస్తరించి చెప్పదు మీరు కాలపారణము గావించినను నున్నందు ఈలోపములు తీర యభివృద్ధి కానవచ్చుటయే యందునకు నేతెప్ప గల్గిన తుమాపణము. పురోవృద్ధి నూచనములు సమస్తముగా కన్నట్టుచున్నవి. ఇప్పటికప్పుడే ప్రజలు లేడు పూర్వభిప్రాయములనువదలి స్వనేశి చికిత్సలననను, స్వనేశి వైద్యపద్ధతులననను యెక్కుడు ఆభీమానమును చూపుచున్నార. ఈ ఆఖిల భారతాయుర్వేద సమావేశమే ఈయభ్యుదయమునకు ముఖ్య నిదర్శనము- ఈశాస్త్రమును, శిక్షితముగా నున్నగుగ్రముగాను అభ్యసించుటకును, వృద్ధిపరచుటకును నలయుక శాశాలలను, వైద్యశాలలును, ఓషధుల బెందుటకు గోటలను, పుస్తకభాండాగారములను, ప్రాచీనగ్రంథ ప్రయరణమును మున్నగు సదుపాయముల నేర్పించ విలయును. కాలక్రమమున నీప్రయత్నములు భగవదనుగ్రహమున ఫలించి మన యభివృద్ధియు సేరజేరగలవు. కేవల శాస్త్రములేగాని విషయములను క్రోడీకరించి సారాంశమును తెల్పి వ్యాసిన చాగ్భ్యాసముతో కూడిన గ్రంథ మొక్కటియు లేదు. ఆయుర్వేదశాస్త్రము లోపమును గమనింతును గాక!

ప్రకృతిశాస్త్ర పరిజ్ఞానముతో మనశాస్త్రమును సభివృద్ధి పరువలయు. తరివచ్చినది; ఇప్పుడు మన మందఱును ఏకభవించి పనిచేయవలయును. ఈసమావేశమును కేరలము మాటలతోనే పోనీయక పత్రిక శాస్త్రాచరణమునకు దెచ్చి దీనికొక సఫలీకృతకర్తవసానమును తేల్చురని నమ్ముచున్నాను- అనయరథ

నగు నామాటలకు మీరు సాధారణముగా వినినందునకు నేతయు కృతజ్ఞుడను. నామాటలకు విద్యుత్తును ఆయుర్వేదమునకు విద్యుత్తును సంబంధమైన హెచ్చరికను మీ గుండెలకు హృదయము చేసి కొందురు గాక!

చెన్నపురి వైద్యపరిషత్తువారు సమర్థించుకొనుటకుఁ జేయు ఆయాభిమానమును దీనిని దాక్షుల కృష్ణస్వామయ్యగారిపట్ల చూపిన ఆనాదరణలకు ఖండియదు. నోక్కా కృష్ణమైన నుడువకుండ నేని నుడువకాదును ముగింపబాలను. ఉదాహరణమున దయాపరుడగు నొక ప్రభువు దేవునిని ఆయుర్వేద వైద్యులకు దాక్షుల కృష్ణస్వామయ్యగారు పరిపాలకులుగా నున్నాడు. కలకత్తాలో నుండ నిట్టి ప్రతిష్ఠా పనులు గలవు. రాయ భగవాన్ ను నాగ్నాబహుమానముగా నున్నాడీ హిందూవైద్యుల కెవ్వరిని. ఈ వైద్యులలో అంగవైద్యవిధానమున నొక భాగమున ఆయుర్వేద వైద్య విధానమున మరొక భాగమున చికిత్స చేయుదు మున్నది. ఈ వైద్యులలో పరిపాలక పురుషులలో దాక్షుల కాండవ్వ గాని బోలెడునుండి. వారిస్థానమున నివృత్తు దాక్షుల కాడి గారవ్వారు దాక్షుల కాడిగారు ఆయుర్వేద వైద్యుల మునుగుడ పరిపాలకులు నున్నారని బుద్ధిమంతు లెవ్వరును అత్యేపించుటకు సాహసించరు. ఇట్లు ఆయుర్వేదమును ప్రోత్సహించుటకు హాస్యాత్మక విధానమునకు నెట్టి యభివృద్ధి యును కలగజాలదు. కాస్తాభివృద్ధి నే ప్రధానముగ గోరుచు దాదాభివృద్ధి నూతనజ్ఞాన సహజమునకు ప్రకృతిం చుచుందురు. జుతు వృత్తి ప్రపంచమునందును పూర్తిగా పరిశోధించి బొమ్మల సంప్రదికరణ విధానమును విశ్లేషించి రిండియన్ హాస్యాత్మకవైద్యులు చెప్పగలరునురా? చెప్పక రింటి నిశ్చయము. ఉష్ణదేశ సంజాతములకు వ్యాధులను ముఖ్యముగను కెక్కిన వ్యాధులను సామాన్యముగను హాస్యాత్మక విధానమున నివారించుటకు సోపుచుంటుంది ఇంతయును తలుచుచున్నచో యుండును. కలకత్తా సంబంధముగ వ్యాధులను పరిశోధించు, మతిభివృద్ధి, చక్కవ్యాధులు, జీర్ణవ్యాధులు, శ్లేషిలు, క్షయి గ్రహిణి, శస్త్ర, మూత్రరోగములు మున్నగు జీర్ణ వ్యాధులను ముందుటలో హాస్యాత్మక విధానము విఫలమైనది. శస్త్ర చికిత్సలో హాస్యాత్మక వైద్యులు అగ్రస్థాన ములంకరించినట్లు విశ్వమును. హాస్యాత్మక వైద్యుల వైపున నుండవలసివలెనని నోగములగుడ వివరము చేయుకొనినచో నంతల కెవ్వరును ఈ నొంద పుతరు. వైద్యుల వైపున నుండవలసివలెనని తమను నీర్వ్య జేడవలెను. కలకత్తాలో చాల మంది హాస్యాత్మకవైద్యులు ఆనాడు వెళ్ళి కలకత్తా వైద్యకళాశాలలో ప్రవేశముగా నుండిట్టియు ప్రస్తుతము సర్వము జనముగా నున్నట్టి య చాలమంది ప్రజలకు చికిత్స చేసినట్టియు ముని యలకు నర్ పార్థే లూకెసువొర గారు మున్నగువారు మకర ధ్వజము మున్నగు ఆయుర్వేదవేదములను నుపయోగించుచుండిరి. రసస్వర్ణ సంప్రదికరణ నీయోగమును నామవైద్య వైద్యులు చేసిరి. గుమారు కార్యకర్తలకు చికిత్సగంధాదుల ప్రావళములగుటచే నా నుపయోగించుచున్నాడు. బంగారా కె మిక్కుల కన్నుల కంటెనీవా రీ ప్రావళములను అతి విస్తారముగ ఆచార చేయుచున్నాడు. దీనినిబట్టి వీరిని హాస్యాత్మకవైద్యులు ఎంత హెచ్చుగ వారుచున్నారో మీరుగ్రహించవచ్చును.

ఇందులలో కొంత ఎద్దెట్ల మెడికల్ కాలేజీలకు సంబంధించిన ముఖ్యమందిని చికిత్సాధికారులను పరమ మందిమును ప్రారంభించుచు నర్ పార్థే లూకెసు గారు నడివిన విషయముల నీ సందర్భమున వివరింప గోరెదను.

“వైద్య విధానమునందు యెత్తడు విషయములన్నియు హాస్యాత్మక వైద్య విధానమునందు సంపూర్ణముగలవలె నమృతమును మీరెప్పుడును కలిగియుండ నూడవది నేను నొక్క కల్పించియున్నాను. నేనిశ్చేషమునకును కొలందిని నాకును భవన హెచ్చుచున్న కొలందిని హాకియలను వైద్యులకు అనలంబించుచున్న చికిత్సా విధానములను నాకు చాలగోరమున కలిగి యున్నది. ఆవి మహాపరాకరణులని నేనుతలంచుచున్నాను. క్రొత్తగా కలకత్తాలోని నేను తెలుపబడుచున్న విషయములను వీరిభూమ్యులు అనేక యగముల క్రతమే కనిపెట్టి యున్నాడు. కొన్ని సంవత్సరములనుండి ఉప్పుకు కర్మించుటనుగూర్చి చాచుప్రసంగము వివరుడునున్నది. వైద్యుల జానము అనునాడు చేసిన చికిత్సలవలన ఉప్పువ్యాధి కలవానికి ఉప్పు గర్భముగ చేయబడుటకు చాల లాభము కలదని నిశ్చయించ బడినది కాని ఇందునూతనాంశ మేమియునులేదు. ఈ దేశమునందీ విషయము అనేక వేల సంవత్సరములకు పూర్వము కనుగొనబడినది. ఏదైతనిగారి ఏహాకియను గాని అడిగిన విషయము నాతడు వెంటనే తెలుపగడు.

దాక్షుల కృష్ణస్వామయ్యగారి తొలగింపుట కలన వైద్యపరిషత్తువారు ఆయుర్వేదవిధానమునే తృప్తికరించినవారైరి. దీనివలన పరిషత్తువారి ఆభిమానముమూర్ఖపు కట్టుదలయు అల్పబుద్ధియును మూతమే వెల్లడియగునని నొక్కయగములనుండి తీవ్రముగ శక్తిమంతులగు శత్రువులతో హాటించక తల ఎత్తకలిగిన మహాత్ముడును ఆయుర్వేద మహాత్ముడును నొక్కొకరును కొంత కలగజాలరు.

దాక్షుల కృష్ణస్వామయ్యగారి విషయమును పరిష్కరించు కడపటి యధికారము సభ్యులకు పరివేషింపబడు శ్రీ గవర్నరుగారి కరగతమై యున్నది. దయాకరులగు, దొరతనమునాడు వైద్యపరిషత్తువారి తీర్మానము నామోదించినయు తమ యభిప్రాయములకొరకు వైద్యులతో విలచినట్టియు ఆయుర్వేదవిషయమున ఎంతటి ప్రశంసలనుగూడ నందవి దృఢాచారమున పట్టుదలకు గడపవలెనట్టియు దాక్షుల కృష్ణస్వామయ్యగారికి శ్రీగవర్నరుగారు వ్యాయము నొసర్తునని యు దాక్షుల కృష్ణస్వామయ్యగారికి నుప్రకాశించుటకు నుకలగుననియు నాడు గట్టినమృతముకలదు. చెన్నపురి వైద్యపరిషత్తువారు కలంబించిన విధానము అక్రమమునయు వైద్యకాస్తాభివృద్ధికి ఖంకరమునయు నేనినొకసారి గాధముగ కరినముగ ముమ్మాటికి నొక్కొకకాణియగుచున్నాను. బొంబాయిలో క్షీర శేషులకు తమకండ్రీగారి స్మరణవిన్నాముగ తాము నెలకొల్పిన ఆయుర్వేదకళాశాలకు దాక్షుల ప్రధానము వైద్యులగారి ప్రవేశముగా నుండవలెనని బొంబాయి వైద్యపరిషత్తువారు చేసిన ఆత్యేకణముగూడ వ్యక్తులను అట్టిపట్టుదలతోనే నేను ముడుపుచున్నాను. శ్రీవార్ధి హాస్యాత్మకము 1912వ సంవత్సరమున హిందూదేశమునకు దయచేసి వచ్చుట కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమువారునుపంపించిన సహృద పత్రికనువకు పత్రికత్తరముగ మడిచిన హాస్యాత్మకములు నా బోటి యవకులకు యాత్యేకణముతో నుపయోగమునందించినచో నేనెంత ఆహ్లాదమైనను నామాటలకు అత్యధికమగు బలము కలుగకమానదు. “హాస్యాత్మకభారతీయజల విజ్ఞానాశ్రమము లను కర్మచక్రముగ సంయోగ సంకల్పముల నొనర్చుటలో మీరు సహకారులు కావలెనని నేను మీ నెరుచువు నిలపితిని. భరతఖండ భావిమహాదళ వారైన నే యాధాపడియున్నది ఒకవంక పోలీస్ విజ్ఞానమును ఘనీకృత మొనరించుటయు నొకవంక హాస్యాత్మకాస్త్రజ్ఞానము నభివృద్ధి నొందించుటయు విద్యాధికులకు భారతీయము ముఖ్యముగ గమనింపవలసిన విషయములు యున్న”దని మనవర్ధిభుగరు శ్రీబార్ధి చక్రవర్తి గారు నొక్కొకకాణించిరి. నేను చెన్నపురి వైద్యపరిషత్తువారు హిందూ విద్యాభివృద్ధియు శ్రీబార్ధి చక్రవర్తిగారి మహా వారసుల నాజ్ఞలను అనిధి నుతన నూదించుచున్నది.

నేను తిరిగి 11 గంటలకు సభ సమావేశమైనది. ఏలూరు పోయలు అగ్రాసనాధిపతిని సత్కరించుట (ఒకచిత్రమునందే)

ఏలూరు డిసెంబరు 19-17వ తేది రాత్రి పదిగంటల మొయిలలో సభాభ్యుదయము శ్రీ మూర్తి కవిరాజ యామినీభూషణరాయ కవిరత్న ఎం. ఏ. ఏ. ఎం. ఎం. ఎం. ఎం. గారు కలకత్తానుండి చెన్నపురికివచ్చిన జనగభోవు ఆయుర్వేద పథకు అగ్రతముగా నొక్కొకసారి యేలూరు న్నితీహాపుర హాస్యాత్మకము ముగింపునెట్లు శ్రీరాములు గారును చిత్రపు రాజగోపాలరావు గారును ముగిసిన వైద్యముల చెలంగ బుచ్చుమాలికలచే వారి నలంకరించిరి. ఏతన్నులలో నుండ ద్వంద్వమునై నిరస్తావారు వెలగ పూడి సాంబశవారిక రావు, మున్సిఫర్ మేనేజరు గారును, రైల్వేరెసిడెంట్ గారు నల వాడట్టి పట్టాభిరామశర్మ. వ్యాజ్ఞానముల కాశీభట్ట గారుకృష్ణశాస్త్రిగారు, అప్పల లక్ష్మయ్య, ఈవర కేంట్లాపు వెల్లకి కృష్ణమూర్తి మున్నగువారు ప్రేమనకు వెల్లి యామినీ భూషణుని దర్శనంకగా వారు వీరి నందరిని సగౌరవముగా నాదరహాకృత్యములతో నుంపించి పరచిరి.

చెన్నపురి కార్యరేషను

ఈ నెల 21-వ తేదీని జరుగు సభలో నీ దిగు వ తీర్మానము నుపసాదించెదమని ను!! రా!! రా!! కె, సి దేశికాచారి అవర్ణు తెలిపి.

“వీటిల్లు సార్కులో క్రీస్తును పంపగలగో జరుపుట కేర్పరుపబడిన ప్రదర్శనమునకు కార్యరేషను ఆదాయములలో నుండి ర వేల రూపాయల నిచ్చుటకు దొరతనమువారి అనుమతిని పొంది ఆ సాయమును ప్రదర్శనమునకు మదరాసు కార్యరేషనువా రిచ్చుటకు తీర్మానించిరి.

జనరణ డిపార్టుమెంటు } జె. సి. మొలొలని
18-12-1915 } ప్రెసిడెంటు

కాశీ కుట్రకేసు.

శ్రీశ్రీ హస్తవ్యులగు కొందరుసాక్షులు ఆప్రూరు గావ్ నాడు కలకత్తాలో చెప్పిన అంశముల వ్యవహరములకు పీఠి పంపబడిరి.

మరిలాల్ ప్రతాప్ ను రాకకు నుజరాతి వసతిగృహ కేంద్ర కంకర్ దాల్చిట్ గాములకునందిరి పీఠి ప్రతాప్ ను అబ్దుల్ హిసాను ఇంటికివచ్చిని నానొకడు పోలికట్టెను.

జులై ప్రాతమున కొత్తకుచెందిన హస్తీ బెర్డి ముసా రికుగాను 20-2-15 తేది సాయంత్రమున ప్రతాప్ ను సంచార మొనర్చి తమ ఇంటికివచ్చుననికల నొక క్రొత్తపురుషుడుండె నని చెప్పిరి. ఇదినికి ఒక్కొక్కటిగా సామానీయములు. ఇంటిలో జగదమాడి పానద్రవ్యము, క్రయన రుపిరి, పురుగ ఇంటికిసామగ్రి ఈతకు నలవాయ్యెను. ఈయన అల్లుడైన మన్మథబాద్ రాయ కాశీలో విద్యార్థిగ నుండెను సాక్షుల క్షేగ నితడు వివరించెను.

యకలకుడయిన 7 గంటలకు తాను కాశీకి బోవు యుంటినిచెప్పి యానూతనపురుషు డాయలబడితి పోయెను. తమ పేరు లింగో గోల్ అని ఇతడు చెప్పెను- సాక్షి ఈతని కొట్టుకొనుటించెను- ఇదినికి తనయల్లునకును మైత్రీలేదని తెలియజేసెను.

అనంతరమున రామ్ స్వామి అను కామాటబాలుకు నది న్, రివింద్రులు నుజరాతిచెను- ఈ సోదరులిరువురు ఒక్క పోలికనుండిరి చెప్పగచ్చును.

పన్నాలమునందరిమునుండియని కా దొక బంగారీబో యునిమి త్రమి శ్రీధర్ వ్యాల కావారము గొనిపోవుచుండెను- ఈబంగారీ నచ్చిద్రవము దాతని గురుతించెను.

సామాన్య ముద్దాధి-సర్వేక్షు మెప్పుడు గాను- వీరు అలహాబాదునుండి కలకత్తాకు 19వ తేదీని ప్రయాణ మయిరి. అటనుండి 21వ తేదీని మిరి లక్నోకు 22వ తేదీని చేరుదురు.

వ్యాజ్ఞానపురుషుడు-జె. లర్. తొండవ గారు శ్రీవార మునాడు శ్రీధర్ గారును కేరిరి. సోదరవారు నాకు రాజప్ర తినిధిగారి సంఘమున తమఉద్యోగమున బ్రవేశించును.

వీరకు ఒకప్పు మైదకాలల ఇన్ స్పెక్టరు జనరలు కల్మణ్యదూరి వి. యమ్. యస్. గారి స్థానమున జి. టి. హెచ్. విల్లుగారు నియమింపబడవచ్చునని తెలియబడినది.

యోగ్య కార్యకర్త మహాశభ, లాహోరు:-బంగారీ యు, వీరకు, ఒకప్పునుండి కల్కంబ్రు ప్రతినిధులు వై శభ కేంద్రుని తెలియపర్చినది.

జర్మనలయగునది:-2-1-1916 తేదీనుండి హిందూ శత్రుమునుండి (దిటిపుడిపులకును, (దిటిపు సామాజ్య అధివేశ నములకునెప్పు ఇతరసంఘములకు అవుచర్మములనుపంపగూడదు.

లాహోరుపురుషాలకు సంఘము:- ఈ దినమున పురుషాలకు సంఘమువారు సమావేశమగుదురు. పంజాబువిహంగదళ నిధికి అధికారుల అనుభవేని 10,000 రూపాయలు చందానియ్య నుడిచినది సభ్యులలో కొందరు మాదియును.

అంగలేశులందరి భారతీయ విద్యార్థులు:-అంగలేశ మందరి భారతీయ విద్యార్థులనుగూర్చిన తీర్మానమును మా! నెటల్లా డుగారు కాలగ్రెసు ఆహ్వాన సంఘమువారికి పంపిరి- బొంబాయివారందరు నా తీర్మానము నామోదించిరి- విషయ విర్ధాన సభలోను మహాసభలోను గూడ నీ తీర్మానమును బలపరుచుచు నామోదనలనని సుత్రకలు ప్రతినిధులను హెచ్చరించుచు సభ్యులను ప్రాసెసె-

ఒకచిత్రపురి:-ఒంగోలాలాకా కలపర్ల గ్రామము లోనినెల తేదీది ఉదయము 7 గంటలకు గ్రామసభ్యులను ఇద్దరు దొడ్లతోనొకచిత్రపురి ప్రవేశించ గాగ్రామముల కొందరు గొడ్డెండ్లు కర్రలు తీసికొని పులిని తేదగొట్టునపుటికి మిడ్లెల విడకుండి హానియాయుండెన సుమధ్యులై యికిమికి ఆరు గరిగోళ్లతో చీల్చి కరిచినది. తరువాత అవ్వలై శ్రీరాములు గారి తుపాకితో సాయంత్రం 5 గంటలకు కాల్చినదిగారు.

వీర్గి గారిదర్శకణము:- లాహోరులోని అలహున్ను బ్యాంకిమేనేజరువీర్గిగారు దుర్మరణమునొందిరి. పోలీసువారు దర్శకపుచేయించుండిరి. ఇంకను ఎవ్వరిని ఆరెప్పుచేయలేదు. మృతక శేఖరపీఠ జరుపబడినది. గంతుకలోని రక్తశాళములు, నోయబడుటచే నక్రమధికముగా నగ్నించెననియు ఆకారణమున నేతడు మరణించెనని స్థిరపడినదెప్పుడుగాన చెప్పిరి. గాయము, మహిమయిన వీర్గిగారు స్వయముగ కలగ జేసికొనినట్లు గానరావనిగూడ దాక్షుల గారు చెప్పిరి.

దొరతనమువారి ఉద్యోగులు దేశీయచూపజన సభ.—
బొంబాయి కానససభలో ఏటెలుగా రొన్నన పరీక్షనువడు
దొరతనమువారి రొసగిన జవాబును పరీక్షలు తిన్నగ నర్థములేసి
కొనలేక పోయిరి. దేశీయచూపజనసభాసమావేశములకు తమ
ఉద్యోగులు పోవుట నిగోధింపబడెనని దొరతనమువారి కోరిక
కాదు. క్రియమగు నుత్తరువు లేనిది నై సమావేశములకు తమ
ఉద్యోగులు పోకుడదని వారు స్పష్టికరింప నెత్తించిరి. నై
అంతముల వార్తా సంఘమువారు ప్రతిమరించిరి.

నల సంవత్సరాది సంచిక

నల సంవత్సరాది సంచికయందు ఆంధ్రదేశ మునందు భాషాభ్యుదయమునకు, విద్యావ్యాపన కును, దేశభ్యుదయమునకును ప్రశ్రమ చేయు చున్న సంస్థాపనల వృత్తాంతమును ప్రచురింప వలయునను భంగిల్పము ప్రచారకలకుగలదు గాన నీక్రింది విషయముల నాయాసంస్థాపనల కార్య దర్శులు సదయహృదయములై వ్రాసి వెంటనే పంపుటకు ప్రార్థితులు:—

1. మండలసభల, మండలసభాసమావేశముల వృత్తాంతము.
2. తాలూకా సభల వృత్తాంతము.
3. గ్రంథమండలాల వృత్తాంతము.
4. పుస్తక భాండాగారముల వృత్తాంతము.
5. కళనమండలముల వృత్తాంతము.
6. వ్యాయామ క్రీడిపాఠశాల వృత్తాంతము.
7. స్త్రీసమాజముల వృత్తాంతము.
8. పరపతిసంఘముల వ్యాపకము.
9. ఇతర సంస్థాపనల చరిత్రము.

దేశభాంధవులు సాదంభావముతో సీనిస్స కమునుగమనించుటకు ప్రార్థితులు.

వ్యవస్థాపకుడు.

విషయ సూక్తమణిక.

దేశభాంధవకర్తృత్వము	2
అఖిలభారతీయ సప్తమాసావధి సభ	3-4-5-6-7-8
జంగుజిల్లాలో ఆల్లరులు	7-8
ప్రధానవ్యాసము	
సప్తమ ఆయుర్వేద సభ	8
బిల్లు, స్థానిక చార్టరు	9
బోసా చుహానంగ్రామము	
విశేషతంత్రీవాదము	10-11
ఇంగ్లీషు తంత్రీవాదము	12-12A, 12B, 13
బాబులు	14

ఆంధ్ర వత్తిక

1915-వ సం॥ డిసెంబరు నెల 20-న తేది

సోమవారము

సప్తమాయుర్వేద సమ్మేళనము

అఖిలభారతీయ సప్తమాయుర్వేద సమ్మేళనము నిన్నటిదినము ఈ నగరమునందలి పురభవనమున ప్రారంభ మాయెను. ఆ సమావేశ సమయమున చేరిన మహాజనులు భవనమున క్రిక్కిరిసి యుండిరి. విద్యాధులు చేరుటచే సభలు క్రిక్కిరిసి యుండట సాధారణముగా సంభవించు పరిస్థితి. నిన్నటిదినము చేరినవారిలో ఒక్క ఆయుర్వేద విద్యాధులు నాలుగు టీదలుగా పని చేయుచుండిన వారు తప్ప ఇతరు లెవ్వరును విద్యాధులు కాదు. ఇందరు మహాజనులు ఆసేతుహిమాచలవాసులు ఆయుర్వేద విషయక చర్చకు కడంగులు దేశీయపద్ధతులకు శుభమును సూచించుచున్నది. ఈ సమావేశమునకు మన మదాసు వైద్యకళిత్రువవారి యనాలోచనమును సహంకార జనితమును సగుకార్య మొక కారణముని యంగీకరించుట యత్నవసరము. ఆయుర్వేదమునకు శాస్త్రపుచేయనెంచి యిహితిగా మేలొనగూర్చిన వైద్యకళిత్రువవారి నొకవైపున ఖండించుచు మరియొక దృష్టికథమానుడి ప్రశంసించవలసి వచ్చి

నందులకు సంతసించు చున్నాము. వైద్యకళిత్రు వాకి వ్యతిరేకాభిప్రాయ మాత్రమున నింతటి సమావేశము జరిగినదని భ్రమపడుట మాత్రము తప్పుగానుండకపోదు. హైందవభూమియందు అన్ని శాఖలలో జీవకళ యుద్భవించినట్లే వైద్యవిద్యా వ్యాపనవిషయమునను జీవకళ యుద్భవించి నవీన తేజ మందులోనికి ప్రవేశించినది కొంతకాలముగా నాయుర్వేద యనానిపద్ధతులకు ప్రభుత్వమువారు నాయము చేయవలసి నదను మొగట్టిగా వివర్జనదనుటను నెవ్వరును లేదన జాలరు. కలకత్తాలోని జాతీయ వైద్యకళాశాలయు నీ నగరములోని ఆయుర్వేద వైద్యకళాశాలయు దేశమంతటను దినదినమును పెరుగుచుండు ఆయుర్వేద విద్యాలయ వైద్యాలయము లును అన్నియును ఆయుర్వేదము మరల సభి వృద్ధిచూర్చుచు పట్టిన దని సూచించు చున్నవి. ప్రారంభ దశయందు మద్రాసు వైద్యకళిత్రువ వారి కార్యము ఈ యభివృద్ధికి సుత్రేజక మునునది. ఈ యత్రేజకము కారణముగా స్వదేశీ పద్ధతుల వారు పూర్వము తమ పద్ధతు లేయేవిషయముల లో కరిగ్రహించేసి యుండినవి ఇప్పుడేవిధముగా కొరవడి యున్నవి ప్రతీకార మొనర్చుటకు నేమి చేయవలయును పాశ్చాత్య పద్ధతులు సూచించు మార్గములలో వేనిని స్వీకరించి తమవిగా మొనర్చు కొనవలెను మున్నగు సమస్యలను విమర్శింప మొదలిడినారు. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు సర్. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి యుపన్యాసమునను సమావేశాధ్యక్షులు శ్రీయుత కవిరాజ యామినీ భూషణరావు. కవిరత్న ఎం. ఏ. ఎం. బి. ఎఫ్. సి. యు గారి యుపన్యాసమునను ఆయుర్వేద వైద్యపద్ధతి నవలంబించువారు పాశ్చాత్య పద్ధతికి ప్రతిఘటించి నిలువవలసిన యెడల చేసికొన దగిన సంస్కారములు చక్కగా సూచించబడి యున్నవి. గతానుగతికముగా వైద్యవృత్తి నవలంబించినంత మాత్రమున తృప్తిపొందుటను మన యాయుర్వేద వైద్యులు మానుకొనవలసి యున్నారు. తమ పద్ధ తిలో గల విజయము విలువను నిరం తర విద్యాకృషిచే కనిపెట్టి మాతండ్రి ఈ కసరు పిండము గావున నే నీసంరక్షించుచున్నా ననుటను మాది అట్టిదికిప్పుడు నాధారములగు మూలతత్త్వ ముల నెరింగికొని ప్రవర్తించ వలసి యున్నారు. మేము పట్టినకోడికి మూడేకాళ్లు, మాకు గాని మాపద్ధతికిగాని తెలియనివిషయము వైద్యములో లేదని మద్రాసువైద్య పరిషత్తువారు చేసినదోష మునే చేతుక నేపిద్ధతులలో అనగా పాశ్చాత్య పద్ధతులలో గల విశేషములను గ్రహింపవలసి యున్నారు. సభ్యాయుర్వేదవైద్యు లిట్టి సంస్కార ములకు నెల్లప్పుడును సిద్ధముగా నున్నారనుటకు కలకత్తాలో ఆయుర్వేద పాశ్చాత్యపద్ధతులు రెండును నొక్కచోటనే కరపబడుచుండుటయు నీన గరమున ఆయుర్వేదకళాశాలలో పాశ్చాత్యవైద్య శాస్త్ర పరిషదులు, నేటి వైద్యకళిత్రు పుట్టుటకు చాలకాలము ముందునుండియే, కల్పశాస్త్ర శరీర శాస్త్రాధికములు పాశ్చాత్య పద్ధతుల ననుసరించి ఆయుర్వేద విద్యాధులకు నేర్పు చుండుటయు దార్శాణములు. బేషధ సంధమునకు సంబంధించినంతవరకును పండిత డి. గోపాలాచార్యుల

వారు ఆయుర్వేదమున నెట్టిసూక్ష్మక్రమ ముండు నదియు తేటతెల్లముగా జెప్పిరిని ఆయుర్వేదవస్తు క్రదర్శనమును గురించి వ్రాయునప్పుడు వివరించి తిరు. నిన్నటిదినము యామినీభూషణ రాముగా రును పండిత డి. గోపాలాచార్యులవా! యభిప్రాయములను స్థిరపరచుటకాక శత్రుదీక్షితు మన యాయుర్వేదమున నెంత శ్రముఖముగా వివరింప బడినదియు సక్రతిమాన భంగిని ఎట్టిమూర్ఖు నకును నర్థమగు విధమున కరతలా మలక మొచ్చి. వారు చెప్పిన విషయము లిచ్చట క్రోడీకరింప నవసరములేదు. అంతయుభయముగా సాధ్యమును గాదు. చదువకులు మరియొకచోట క్రకటితమును వారి శ్యాసమును తెలియకొందురు గాక. కాని ఎన్నివిధములగు శత్రుదీక్షితులు, ఈవిధమున కిట్టి శత్రుసాధన మవసర మను నిర్ణయము, ఆసాధ్యముల తెగలలోంకముల సిరూప ణము, అట్టి సాధనముల కొలతలు రూపములు చురుకుదనములు, వానిని శుద్ధిపరచుటకు మార్గ ములు, తుదకు వానిని నుంచుటకు నుచితముగు పెట్టెలవర్ణనము ఇన్ని విషయములనుతూచా తప్పక నిర్ధారణగా తెలియ తేసిన యాయుర్వేదమును నింకను నిదిపద్ధతియే గాదను స్వల్పమతులుండని చెప్పటకు ఏసందియమును అవసరములేదు. అట్టి వా రెవ్వరైనను బయలుదేరుదురేని సభ్యలోకము వారిని తలతిరిగిన మత్తిభ్రమణులలో జేర్చకలేవదు. ఆయుర్వేదమువంటి మహాపద్ధతి కలదు. ఈపద్ధతి ననుసరించి మన దక్షిణసంస్కారములో మాత్రము, తమతమ ఇండ్లలో తమకు తామే వైద్యము చేసికొను వారు గాక, ముప్పదివేలమందివైద్యులు కనిచేయు చున్నారు ఇందులో సమర్థులనేక లున్నారు. విషయము చక్కగా తెలియనివాను ఎందరో ఉన్నారు. తెలిసినవాడో తెలియనివాడో వైద్యును మాత్రము క్రజకు కావలసియున్నాడు. తెలియని వారిసంఖ్యను దగ్గించి తెలిసినవారి సంఖ్యను హెచ్చు జేయుట నాయకులయొక్కయు ప్రభుత్వమువారి యొక్కయు కనియెయ్యున్నది. అచ్చటచ్చట ఆయుర్వేదవైద్యాలయములు మసక్రజానాయకులు పెట్టి నవి బహు స్వస్వసంఖ్య గలవు. తగిన పైతినిశీయు నెంతో లేదు. నాలుగోట పెట్టును, ఇతర లక్షీపుత్రులును సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు చెప్పిరితిని, ద్రవ్యమును దేనాలయములకు అన్నసత్రములకు బెట్టినట్లే ఆయుర్వేదాభి వృద్ధికి పెట్టినయెడల ఆయుర్వేద విశ్వవిద్యాలయమే యేర్పడ వచ్చును. ప్రజోత్సాహమును ప్రజాశక్తిని వినియోగించుకొను ప్రయత్నము జరుగును గాక చుని ఎరుదుమాచు చున్నాము. ప్రజలు ఆయుర్వేదాభివృద్ధికి చేసినది తక్కువ యనినప్పు డు ప్రభుత్వమువారు చేసిన దేనియు లేదనియే చెప్పవలసి యున్నది. అన్ని విషయములలోను వలెనే వైద్యములోను నిన్నిదినములును ప్రభుత్వ మువారు పాశ్చాత్యవైద్యమునే పోషించుచు వచ్చి నారు. పరిపాలకులలో నొందరో పాశ్చాత్యులున్న ను పరిపాలన జాతీయ మగుచున్నదని నేటివరి పాలకులు అభిప్రాయపడు చున్నారు. హైందవ ప్రముఖులును సూచన లాయభిప్రాయమున కనుగుణముగానే యున్నవని నమ్ముచున్నారు. దేశభాషలు, దేశపరిశ్రమలు మున్నగునవి ప్రభుత్వమువారి

దృష్టి నేరితి నాకర్పించి యున్న ప్రాంతాన్ని దేశ వైద్యమును వారి పోషణలకు రాదగి యున్నది. ఏవిధముగా నవి విదేశ భాషలతో విజేత పరిశ్రమ లతో క్రతిఘటించి నిలువ నుంకించు చున్నవో ఆ విధముగా దేశ వైద్యమును స్వాభివృద్ధికి మార్గ మును గోరుచున్నా. పరిపాలకులు తాము పెట్టు కొనిన జాతీయాదర్శమున కనుగుణముగా పాశ్చాత్య వైద్యముతో సమానముగా దేశీయ వైద్యమును పరిగణించి ప్రోత్సహ మొనంగవలసి యున్నాదు. ఇది ప్రజలపని యనుటకు వారికి నైతికాధికార ము లేదు. చెప్పుక తప్పదు మన స్థానిక ప్రభుత్వ ము నగు ఓషధుల కరిజీలింపింతు మనియు ఆము ద్వేష గ్రంథములను సుద్ధముగా పరిష్కరింపించి ప్రకటింతు మనియు నొప్పుకొని ఆముద్వేదము కట్ట తమకు గల ధర్మమును నొకరితిగా సంగీక రించినారు. విద్యావ్యాపనభారనిర్వహణ విషయ మునను నైద్యాలయ స్థాపనవిషయమునను గూడ ఇండియా యంతటను పని జరుగుటకు తగినయూపాయము లాలోచింపబడును గాకయని నమ్ము చున్నాము.

పంజాబు అల్లరులు.

పంజాబులో కడచిన ఫిబ్రవరి మార్చి మాస ములయందు కొన్ని ప్రాంతములలో ముఖ్యముగా ఝాన్సీ మండలమున జరిగిన అల్లరులను గురించి ఆకురగగా ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిన యుత్తరు ప్రకారమున నేటి తంత్రీనార్తంబులో మాచదు నకులు చూడగలరు. అక్రమమున చురపురపుడే ఈశాంతియులే బిటీషు సామాజ్యమున బిక్కదే శమున నన్నదమ్ములను బోలియుండగినట్టియు సామాన్యముగా అట్లే యుండునట్టియు రెండుసంఘ ములకు వింతకలత కలిగియుండునాయని యాశ్చర్యము జనింపజేసెను. హిందూ సంఘమునకు జేసినవా రనుభవించినపాట్లు ఎట్టి హిందవులకును గాఢతర హృదయసంతాపమును కలిగింపక పోదు. కొంద రధికారు లిట్టి ఘోరస్థితికి సహకారులగు నారని వినినయప్పుడు జడమతికైనను తీవ్రకోప ముదయింపక మానదు. లూటీలు, దాడిదోపియలు, దహనములు, లెక్కపుస్తకములను మత్తగ్రంథము లను కాల్చుటలు, స్త్రీలపై దౌర్జన్యములు, చెవులు కోసికొని పోవుటలు, విగ్రహములను పగులగొట్టుటలు మున్నగు ననాచర్యపాపములకు నెరుటివా రొడిగట్టినను హిందవు లేమియు చేయలేకయుండి పోయిరట. కొందరు మహమ్మదీయ ప్రయుములు మహానుభావులు హిందువులను సంతోషించిరట! మరికొందరు, వారి కేవలమన ప్రతిపక్షనో మేమెరుగము హిందువుల కభయమిచ్చి వెన్నె బనే వారిని నన్న బాధలకును పాత్రులనుసర్పిరట! ఇట్టి ప్రవర్తనను మా మహమ్మదీయసోదరు లెవ్వరును ఖండిం పకయుండజాలరని మేమెరుగుదుమా. పంజాబులో హిందూ మహమ్మదీయ సంఘముల కొకరితిగా విభేదములు తీర్చుచు యున్నందున వింత యనర్థ మునకు ముఖ్య కారణ మునదని లెప్పి నెంటు గవర్నరుగారు నుడివరి. ఇందుకు మే మెంత చింతిలు చున్నామో వివేకయుతులగు మా మహమ్మదీయ సోదరులును అంత చింతించున్నారనుటకు సంశయము లేదు. వట్టి హిందూ మహమ్మదీయ సమస్య లేకారణము కాదని సూచించువాక్యము లును లెప్పి నెంటు గవర్నరుగారియుపన్యాసమున నుండుట గమనింపదగి యున్నది. ధర్మలు పెరిగిపోవుటయు వర్తకులు అప్పు లియ్యక పోవుటయు కొందరు

దోపిడిగాంధు తాము జర్మనులని చెప్పుకొని క్రతు ప్రవేరిట దుండగము లొనర్చుటయు నుపకారణ ములుగా కల్పించుచున్నవి. అల్లరులు ఆంగ్లలకు విరోధ భావమున గలిగినవి కాదను వాదమును లెప్పి నెంటు గవర్నరుగారు రంగీకరించుటకు సంతసింప నలసి యున్నను ఇజముగా పై ఉపకారణము లే హిందూ మహమ్మదీయ విభేదమును ముఖ్య కారణ ముకంటే బలవత్తరముగా పనిచేసియుండు నని సులభముగా గ్రహించదగి యున్నది. ఏని కారణము లేకను ప్రభుత్వమువారు ప్రజలను సంతోషము సమకూర్చుట ప్రధాన కర్తవ్య ము నున్నముగా నుంచి లెప్పి నెంటు గవర్నరుగారు ఉచితమున నేర్పాటులను దిట్టముగాచేయ తలపెట్టుట సత్ప్రవీకరము. పోలీసు సిబ్బందిని హెచ్చించుటయు దోషయుతములను నిర్ధారణయైన గ్రామములపై ఆకు రాధశిస్తును వైది క్రొత్తసిబ్బందిలను పెట్టుటయు అవసర మైనయెడల సైనికులను సిద్ధముగా పెట్టి యుంచుటయు పోలీసువారికిని సైనికులకును అల్లరి మూకలను ముందువెనుకలు చూడక తుపాకి గుండ వర్షమున నుంచుట కిది కారమిచ్చుటయు ప్రజల లోనే స్పృహలు కనిపింపింపను నియమించుటయు ననువర్తతులే కాక కొందరు ఘరానామరుమ్మలకు ఆయుధ భారదాధికారమును నిచ్చివట్టుచు ఇకను నెవ్వరైనను ఆయుధములను కొని ఉపయోగింప గలవారు దరఖాస్తు పెట్టునెడల వారికిని లైసెన్సు లిచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారు సిద్ధముగ నున్నట్లును పంజాబు ప్రభుత్వమువారి ప్రకటన వాకొనుచున్నది. ప్రభుత్వపువారి సిబ్బందీ యంతయున్నను ప్రజలకు స్వసంతోషణకై లేక యున్నయెడల దుర్భాగ్యులు దుష్కరీతుల ప్రవర్తించి నష్టము నిరపేక్షింపక క్రతీకారము చేయుట సంభవించు చున్నదే కాని అట్టివనర్తకులను ప్రారంభముననే అణగించి నష్టమురాకుండ నాపుటకు వీలు కలుగుచుండుట లేదు. పంగరాష్ట్రములోని అల్లరులును పంజాబులోని అల్లరులును ఏకమయియు నున్నవరచి నవి. అల్లరికాలమునకు కావలసిన సిబ్బందిని అన్ని చోటులను సర్వకాలములకు ప్రభుత్వమువారు పెట్టియుండుట పొసగనేదు కావున తక్కినయూపాయములను వెదకుట కంటే ప్రజల నెక్కువ స్వసంసరక్షణ బలము కల వారినిగ జేయుటయే ప్రభుత్వమువారికి కర్తవ్యము. దీనిని ఎంతవరకు పంజాబు ప్రభుత్వము వారు గమనించినారో గణించుటకు క్రొత్తగా నియ్యబడిన లైసెన్సులెక్క మాయెరుట లేదు. కొంతవరకు నాలోచించినారని చెప్పవచ్చును. కాని ఈమాత్రము చాలదు. ఉపయోగమేలేదని చెప్పుటకు వీలులేకున్నను నివర్తతిదొంగలు పడిన ఆకు నెలలకు కుక్కలు మొంగినవనులో క్రిందికి దేశమానదు. ఈవిషయమును గమనించి హిందవ పౌరులకు స్వసంతోషణకు కైక కలుగునట్లు మరయు దార ప్రభుత్వము వారు అచరచాలముననే నిర్దేశింప జాసములను సంస్కరింతురగాక యని కోరవలసి యున్నాము.

ప్రభుత్వోద్యోగులు-దేశీయ మహాసభ.

బొంబయి ప్రభుత్వమువారు దేశీయ మహాసభకు ప్రభుత్వోద్యోగులు నెల్లదమ్మునా నుడదా యను విషయమున చిత్రముల భంగిని పునర్నిర్మించుచున్నార. కడచిన బొంబయి కాసన సిర్కూలర్ల సమావేశ సమయమున నొక పటిష్టగాత ప్రభుత్వోద్యోగులు దేశీయ మహాసభకు ప్రభుత్వము యని యడుగగా ప్రభుత్వోద్యోగులు ప్రతిభులుగానని ప్రేక్షకులుగా గాని దేశీయ మహాసభాసమావేశములలో మండరాదని ప్రభుత్వత్తరమిచ్చిరి. అందువలన పత్రికలలో వర్ష ప్రార్థనయ్యెను. ప్రభుత్వోద్యోగులను సంగీకరించుటయెడల దేశీయ మహాసభా సమావేశమున మామంత స్వాతంత్ర్య

మయినను వ్యక్తికి లేకపోవుచున్నదా యను సమస్య విమర్శించబడెను. ఇట్టి కఠినత కలుగునే మాత్రమే యాత్యంతరమునకు మహాసభా కారణ మేర్పడగలదనట నందఱును నున్నవరచిరి. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ బొంబయి ప్రభుత్వము వారు ప్రత్యేక క్రకటనను నెరవేరించినారు. ప్రభుత్వోద్యోగులు సంపూర్ణముగా నెల్లరాదని ప్రభుత్వమువారి యాశయముకాదట! నెల్లదలయగలవారు ప్రేక్షకులుగా నెల్లదలయగలవారు కలిగి యాధికారమును యుత్తిరువు నంది పోక యుండు! ఈవాక్యరచన నొంగోభేదమునకు. ఇట్టి విషయములలో వై ఆధికారి హిందవస్వాతంత్ర్య విరోధవాధిప్రాయములు కలవాడననెనై వై ఆధికారినిసోయి యున్నదేమనుట ఆతిని నిగ్రహమునకు వాడుదవు కచ్చుటయేయగును. ఈత్రువాధికారులకునే తాము హిందవ ప్రతిపక్షులయ్యెను ఆ పక్షపాతమున నణగరిపెయ్యుకొడుట సమాజమున కప్పుడే ఇట్టి సుదగ్గరములలో నేమిత్తయధికారి ఏ మహాసభకు ఆయా నేనిట్లు జేయుచునానభవ వాపునని యదగలదు? ఇట్టి స్వాతంత్ర్యము స్వాతంత్ర్యమనరా!

స్థానిక వార్తలు

దీక్షముల వేళ:- నేడున కేవలము సాయంకాలము 6-16 X ౧౧ దీక్షలు నెరవేరింపబడును.

ఆముద్వేద ప్రదర్శనము:- ఈ ప్రదర్శనమున జామటకు ఈ పురప్రముఖు లనేకులు విచ్చేయుచున్నారు. క్రిందటి కనివారము సాయంకాలము మేజరు నిల్దాదగారు దాక్తురు నేడకొడి గాయన అచ్చటికి వచ్చియుండిరి.

పి. యస్. హైస్కూలు పాఠ విద్యార్థుల సంఘము:- కచ్చ జనరలలో నీసంఘమువారి సాంకత్వీక కోర్సులను జరుగును. పి. యస్. హైస్కూలు పాఠ విద్యార్థులందఱును మైలాపూరు శ్రీభూకల్యాణంబు కార్యదర్శి పి. యస్. స్వామివాదనుగారికి వారి తెలిసికోవలసింది.

శ్రీ పురుకోట మహారాజగారు:- నిన్నటి ఉదయపు దక్షిణ ఇండియా బోటు మయిలో శ్రీ పురుకోట మహారాజగారు యుచ్చటికి వచ్చిరి. వారు రాయచోట "దేవళాసు" బిట్టిబాబు వాయుడుగారి బంగళాలో బసజేసి యున్నారు.

చెన్నపురికి క్రొత్త మెరిపు:- నేటి ఉదయమున రాసు హైకోర్టులో గొండాక్కు పి.పాపుల్ ముల్గు జయియూ బ్లీక్ సాహెబు బహద్దరుగారు మెరిపు పట్టుము బుచ్చుకొని

శ్రీ పురుకోట రాజారాజగారు:-

ది. బిట్టిబాబు వాయుడుగారు శ్రీ పురుకోట రాజారాజగార్లకు రాయచోట "దేవళాసు" లో కేటిడిమున కోటబిందు జేతుడలది. రాజగారికి బ్రభుజప్పగన్నుండు వల్ల అది కలిపి పెట్టబడినది.

శాసన నిర్వహణ విషయము:-

సీమనాను, తిరుపతి తిరుపతి దేశస్థానము నేమిటను అనురావులవారు పి. రామారావుగారు కి. శాఖవారితరపుం సభ్యులుగా నెన్నుకోవబడుటకు బ్రయత్నించుచున్నారు. సరసవివోదినిసభ:- నిన్నటి సాయంకాలము సభసభవాంబాచాలీ నాటకమును ప్రదర్శించిరి. అది వార్యముగా నాటక ములస్యముగా ప్రార్థించుటకును నీ కచ్చివారి కేవలమేదలి పోవలసివని విమరుచున్నాము. అయినను భవమునిదేయింపి నది. గిరిరాయచార్యులనా రద్దుయెడల వాదముల వాక్యవలె చేతను. రామచంద్రారావుగారు ఆకేకరూపముల ధరించివారి గానమాధురీతము, శ్రీనివాసరావుగారు భిక్షుకు గాంగీ ర్యప్రసన్నము చేతను మాధవరావుగారు ఎప్పుటికలెనె హాస్య ప్రసంగిద్దగు జతగనా ప్రేక్షకులకంజంపజేసిరి. ఇకర వేషధారణను తమతమపాత్రలను చక్కగ ప్రదర్శించిరి. ఖేలవాదసానమునభద్రాచలమురాజుగారు, గిరిరాయ చార్యులవారికిని రామచంద్రారావుగారికిని కజితపాత్ర బహు మాగమించిరి. ఈపరిచినివీరిభవార ఇకరకనిసపోయిన భాగముతో మరల వైకృతము 20వ తేదీకి రావచ్చును.

బరోపా మహా సంగ్రామము

జర్నలుగ్రీ సువారికి బింకముతో నుత్తరమిచ్చుట

ఆస్పిత్తుమంత్రిగారి భార్య - గ్లోబులతోనై మానవత్వపుదావాను తెచ్చుట.

జర్నలుగ్రూసరు శాస్త్రికు సముద్రమున ముంచబడుట.

అస్త్రియా ఆమెకావారతనములు. పట్టుదల పెచ్చుగుట.

అంగ్లప్రజలు సేవలో చేరుట. దేశీయుల యనుకూలభావము.

ఇంగ్లండు

దారుణమైన రైలువేగమాదము.

ప్రయాణికులు చనిపోవుట.

లండను డిసెంబరు 17:— లండనులోని సౌకుష్మిల్లు పట్టణమునందలి దారుణముగ రైలువేగమాదము జరిగి కొందరు ప్రయాణికులు చనిపోయిరి. మంచుతోనొక ప్రయాణికులబండి యు, మరియొక రైలును కొట్టుకొని, ప్రయాణికులన్న బండ్లను నివ్వకుట్టుకొని కొందరు కాలి చనిపోయిరి.

తరువాతి సంగతులు

సౌకుష్మిల్లు ప్రమాదములో కొందరు కృషీగరులు, కొందరు స్త్రీలు, పిల్లలు, రైలు మించు పెట్టెలలో నుండిరి. పెట్టెల తలుపులు మూసికొని పోవుట వలన కొందరు నశి పోయిరి. అంతట గాకి స్మిత్తుగ "వాయువును గొట్టుము" ప్రేరే మొదటిరెండు పెట్టెలు నివ్వకుట్టుకొనినది. వీరిలోని చాలమంది. దారుణమరణమున ప్రాణితులయిరి. దెబ్బలు తగిలినవారికేకలు విని సాధ్య మైనంతవరకు వారిని రక్షించిరి. వెంటనే కైద్యసాహాయ్యముకూడ చేయబడినది. శవద్రెండుగురు చనిపోయియున్న, చాలమందికి దెబ్బలు తగిలినట్లు చెప్పుచున్నారు.

హిందూ దేశము

పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు జనరలు ఆత్మహత్య.

లండను డిసెంబరు 11:— బెల్గాములోని డిప్యూటీ పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు జనరలు ఛార్లెసు, బీబేగారు పెట్టెనువోయి పట్టుకొని ఆత్మహత్య చేసికొనిరి.

హిందూ దేశపు రాజప్రతినిధి.

లండను డిసెంబరు 17:— వార్డింగ్ క్రభువుకు బయలు రాజప్రతినిధిగ మెకన్నా గారు నియమింపబడుదురని బయలు దేరిన వందలలో నెంతమాత్రము శత్యమైనదని అధికారులు తెలియజేయుచున్నారు.

సబుమెరైను మరణము.

స్త్రీయలకు మంచుట.

లండను డిసెంబరు 17:— 'హార్టు సెయిడు' అను ఇటలీ స్త్రీయను, లివర్పులు అను అంగ్ల స్త్రీయను మంచుబడినది. లివర్పులులోని కళామలు రక్షింపబడిరి.

మరణములు.

లండను డిసెంబరు 18:— డి. లావారు గారు కీళ్లజ్వరము వలన, న్యూమేయా వలన, ఆర్థర్ సాస్నీ గారును చని పోయిరి. చివరవారు పాస్టమెంటు సభ్యులు.

మరణములు.

లండను డిసెంబరు 18 — సర్ జానురైను గారు చని పోయిరి.

కురుప్రవృత్తు దావా.

గ్లోబులతోమీద తెచ్చుట.

లండను డిసెంబరు 19:— పశువు నష్టమువ్యాపకులను గ్లోబులతోనొక ప్రకటించుకొండ చేయుచు ఆస్పిత్తు గారి గ్రామదావా చేసింది. ఈయన ప్లిట్టెట్టుచెప్పెను:— ఈయనకు గానభక్తిలేదనియు, దోసిగుడువా మందిరమంట జర్మను ఖాను లతో కలసిమెలసిపట్టుకు నింగానోకూ చేసి బాధించుట గారంభించి. ఈమె దేశద్రోహవలన యాహద వారికి, స్త్రీ లోకమునందను అగౌరవపరచిన దనిరి. వారంటు పంపినప్పు వారిలకు మానుకొనిరి.

గ్లోబుల పత్రిక ప్లిట్టె రిట్టు తెలియజేసెను:—

మంత్రివర్గములోని గభ్యుని భార్య అని వ్యాసిన విమ యము ఆస్పిత్తు గారి భార్య కన్యకాయనా లేదా యను విమ యము విచారణము. ఈవిమయము ఆస్పిత్తు గారి భార్య కన్యకాయనవని ఆ తత్తు ప్లిట్టె రసెను.

ఈను మంగళవారమునాటికి జాయిండా చేయబడినది.

లండను డిసెంబరు 18:— గ్రీను వారింకను సేనలను సిద్ధము చేయుచున్నాడు. ఇంకను యుద్ధములో దిగవల సినప్పుడు ఆ వారతనమువారు తలచుచున్నట్లు దీనివలన తేలుచున్నది.

మైక్యుట్రీక వార్త

ఎథియోపియాపై మైక్యుట్రీక క్రికింది కంటివార్త వచ్చి నది:— అస్త్రియా జర్మనీపైనికులు గ్రీనులో నడుగుపెట్టినాడ దని, గ్రీనువారి ప్రతిబంధముల వైన జర్మనుమంత్రి నమాధాన ముచెప్పుచు, గ్రీనులోకాలో మిత్రమందలివారు యుద్ధమును నిర్మించుచున్నారు; ఇందువలన, జర్మనీవారు గ్రీనులోనికివచ్చి యుద్ధము చేయుననివచ్చునని తెలియజేసెను. బల్గేరియావారిని గ్రీనులో పెన్నటికిని ఆడుగుపెట్టరయ్యదని గ్రీనుజేతత్తు అమా త్యుడు, స్కాలిడిను గాడు నడిపిరి.

సర్ జాను ఫ్రెంచిగారు సేనల

సభించుచుట

లండను డిసెంబరు 19:— ఫ్రాన్సులోనున్న సేనలను కడబటిసారి యలినందించుసందర్భమున మిగు ఆత్మదృఢముగ నుచుకొన్నంతో సోనర్పుచున్న సంగ్రామము చిరకాలము లోనే విజయవంతమగునను గట్టినయ్యకము నాకుకలదని మితంబరక వందనములని సర్ జాను ఫ్రెంచిగారు జేఖనపిరి.

సేనలలో చేరుట.

లండను డిసెంబరు 19:— ప్రజలు సేనలో చేరుటకు గూర్చిన తెక్క ఫలితమువలన దేశీయులందరూ సంసిద్ధులుగ నే యున్నారని స్పష్టపరచినది. యుద్ధపర్యవసానము అనుకొన్న దానికన్న చాలశీఘ్రముగనే పేలగలదుఅని ఆదివారమునాడు మధ్యాహ్న ముపసమించుచు డెప్యూటీ ప్రభువు గారు నడిపిరి.

నిర్బంధపై నిక సేన.

లండను డిసెంబరు 17:— నిర్బంధపైనిక సేనా వారు యు, ప్రతివారునుగూడ చాల అందోళనముతో సంచ రించుచుండిరి. సార్ల వెంటుసభలోని ప్రతివారునుకొందరు ఆస్పిత్తుమంత్రిగారిని చూడబోయిరి. స్వచ్ఛందపైనిక సేనా విధానము చాలశీఘ్రముగ పర్యవసానముల సొకగిదనియు కొందరు ప్రమాదముల వైశ్యములో చేరకపోవుటకు బలవత్త రణగు కారణములుండక పోలేదోయను కాదు విన్నవించిరి. కొంత ఆవకాశముకలవనినదని వారు వాదించిరి మంత్రి గారి క్రతువులవలన ఆయన ఎంచునను చిక్కుకొననీతి తేలినది. లార్డు డెప్యూ గారి క్రతువులన వైశ్యమున 20 లక్షల పైనికులు చేర్చబడినది ఉద్వేగులలో తలంతుకలిగియున్నది. ఈవిమయము డెయిలీమ్యూర్ క్రిక ప్రచురించెను.

గభ్యుని కొందరు మంత్రివారిని దర్శించబోవుటవలన సంయోగపాదపాక్షిక వ్యతికల కాగ్రహము కలిగినది. గృ హస్థులకు మంత్రి గారి సొకగిన ప్రమాదము కార్యకీర్తిగ పరిణ మింపకండ పీరు చేయుచుండినది ఆ ప్రతికూల వాసెను.

డెప్యూ ప్రభువుగారి ఉద్వేగము.

లండను డిసెంబరు 18:— 2, 3, 4, 5 తెగలవారు జనీ కరి 20 వ తేదీకి కిర్మకుగ నుండవలసినదని నోటీసులు చేయ బడినవి. కిర్మందరు అవిశ్వాసియులు. 19, 22 శంకర్సరముల వయసుగలవారు.

ఆస్పిత్తు మంత్రిగారు తమ వాక్యముల నిలుపుకొందు రనియు, ఈ విమయమున తేజమంతయు వారిలోనే కేంద్రమింపు ననియు బోల్చునలో నుకన్యసింపు నవనరమున డెప్యూ ప్రభువు చెప్పెను.

ఆస్పిత్తులో విద్యార్థివేతనములు.

లండను, డిసెంబరు 18:— అయిరైండు క్రావెను విద్యార్థి వేతనముల నొకగ పరిష్కారముకలదు నిరాకరించిరి. ఈవిరా కరణమున యుద్ధమువలన విశ్వవిద్యాలయమున కలిగిన మార్పు లు కానవగున. కాని పరిష్కారము రజరి. ఏ దత్తుగారు గౌరవ. క్రడముగ జయమందిరిని ప్రకటించిరి.

కెనడా

కెనడాదేశపు ఆర్థిక సమస్య.

లండను డిసెంబరు 17:— బారంటా— యుద్ధపుసమయల ట్రిటిషుదీవులు కెనడావారికి ద్రవ్యము ప్రస్తుత మియ నక్క రలేకుండ ఏర్పాటు లాసరింపవలసియున్నది. కెనడాదేశము సామ్రాజ్యమున కేసాయ మొనర్చునా అను క్రత్తము యుద్ధ సరఫరానుగూర్చి కెనడాకు ఉత్తరపు చేయుటపై నాధార పడియుండును. క్రస్తుతపు ఉత్తరపులవలన మం దియ్యబోవు నుత్తరపులవలన కెనడావారు కొంతవరకైన సహాయముచేయ వలయునని ఆర్థిక మంత్రి బెల్ గారు నుకన్యసింపిరి.

దక్షిణాఫ్రికా

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు

అంబులెన్సుతో బయలుదేరుట

దర్బుడిసెంబరు 18:— అంబులెన్సులో చేరిగ దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు విరోహాట బయలుదేరిరి.

ప్రాన్సు

ప్రాన్సు బెల్జియము రంగము

శరాసు అధికారుల ప్రకటన.

స్వారిసు డిసెంబరు 18:— శరాసు అధికారులట్లు ప్రక టించుచున్నారు:— సేనాకు ఖమునందరిటను తీవ్రముగ ఫిరం గులయొద్దము జరుగుచున్నది అంగ్లము, శరాసువారును కలిసి బెల్జియములోని క్రతువులకందకముమీద నిర్విఘ్న ముగ ఫిరంగులను చేయుచున్నారు. సాంపెనలోను జర్మనీ వారి ఫిరంగిదళములు శత్రువులచేయబడినవి రెండవమాన ములు మొట్టుసాబ్బాస్ ప్రేమనులమీద 20 పెద్దపెద్దబాంబు లను వేసినవి.

అంగ్లల ప్రకటన.

లండను డిసెంబరు 18:— గర్రాత్రి ప్రాన్సులోని అంగ్ల శిరిరమునుండిట్లు ప్రకటించబడినది:— లూసుకు ఉత్తరమున క్రతువులు బాంబులు వేయుచు కొద్దిగ ముట్టడించిరి. కాని నువాయాసముగ వెనుకకు కొట్టుబడిరి. ముఖ్యముగ ఇన్ఫెంకుకు ఉత్తర భాగమున దినమంతయు ఫిరంగుల యుద్ధము జరిగినది. జర్మనుల క్రతువులు.

అంబులెన్సు డిసెంబరు 17:— నెయంటు మిహెలు వద్దకు జర్మనులు సేనలను చేర్చుచున్నారు. జర్మనులకు మరుట దనము ఎత్తుకైవది. మిల్రితుందలివారు కొత్తకొత్త ఫిరంగులను దెచ్చి జర్మనుకందకములను బాధి ధ్వంసముచేయు చున్నారు. అందుచేత జర్మనులు కొత్తఫిరంగులను ఫ్రాన్సు రంగమును తీసికొనిరావలసి యున్నది జర్మనుపైనికుల ధౌర్య తానానుకుమాడ చప్పుటచున్నవి.

మరియొక ప్రకటన.

స్వారిసు డిసెంబరు 18:— శరాసు అధికారు లట్లు ప్ర కటించుచున్నారు. రణరంగ మంతటను అందులో ముఖ్యముగ ఆర్మాయినులో తీవ్రముగను ఫిరంగులు వేయబడినవి. ఇక్కడ విమానములతోనుండి, గాలిలో కూర్చుండిన సేనలకుచున్నవి. సాల్జెన్స్లో జర్మనులు నిలువజేసికొనిన నుండు, ఆవార సాను గ్రులను శరాసువారు ప్రేత్తివేసిరి.

జర్మనీవారి సీప్తేలులు

శరాసులు తరిమి పట్టుకొనుట.

స్వారిసు, డిసెంబరు 18:— మ్యాసార్డుకు అతలం జౌట తెలియవ్యాంకు సమాపమున, రెండు జలనిమానములు నీటిమట్టు మునకుండగా, శరాసుల టూర్పెడోవడక తిరిమింది. అందులో నొకటి తప్పించుకొని పోయినవి. ఒకదాకి దెబ్బతగిలిరి తల క్రిందుగాగా ఇద్దరు శావికులతో పట్టుకొనిరి.

ప్రెసిడెంటు విల్సను గారు

లావణ్యము దిశించును 18:—గుమ్మరు మేనియూరు
ఇనుపదారి రాకనోకలకు చువల జరుగుచున్నది. బసరేచియా
లో రుమ్మరాదు వైశ్యమును గూర్చుచుండిరి. ఇందువలన
యీ రాత్రిను జెందవలసిన అగత్యములేదని రుమ్మరాదు
మేనియా దోయలకు తర్తవలసెనని జెప్పిరి. జమ్మిభారి
కొకనాడు నాది బెడలుకు రుమ్మరాదు నెద్ద నెట్టు
నమ్మనము లానమ్మచుండిరని బెర్నీ విలేజుకు మేటి
తెలియుచున్నది.

THE GREAT WAR.

Mrs. Asquith & the Globe: A Suit for Libel.

GERMANY'S WARNING TO GREECE: A STIFF REPLY.

A German Cruiser Sunk in the Baltic.

AUSTRO-AMERICAN RELATIONS: TENSION INCREASING.

RECRUITING: HEART OF BRITAIN ABSOLUTELY RIGHT.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

Sir John French's Farewell Message.

LONDON, December 19
Field-Marshal French in a farewell message to the army in France says he is firmly convinced that a glorious ending to their splendid and heroic efforts is not far distant. He heartily thanks them all.

LORD DERBY ON RECRUITING Heart of the Country Right.

LONDON, December 19
Lord Derby at a speech on Sunday afternoon at a meeting in London said he was convinced that the statement of the results of recruiting would show that the heart of country was absolutely right, probably the end of war would come sooner than many expected.

Mrs. Asquith Sues Globe, For Alleged Libels.

LONDON, December 19.
Mrs. Asquith is suing the Globe to restrain it from publication of alleged libels. Her Counsel stated that she had been persecuted with accusations of want of loyalty and association with German prisoners at Donington Hall. She had also been described as traitor and a disgrace to her sex. These attacks were suspended only on issue of writ. Counsel for the 'Globe' said that the question was as to whether the words "Wife of Cabinet Minister" referred to Mrs. Asquith. The latter's Counsel contended that they did refer to his client, who denied on oath all imputations. The case was postponed till Tuesday.

CAMPAIGN AGAINST COMPULSION A Deputation to Mr. Asquith. Two Million Enlistments

LONDON, December 19
The eve of Mr. Asquith's speech on Lord Derby's campaign finds the supporters and opponents of compulsion very active. A deputation of anti-conscriptionist Members of the House of Commons waited on Mr. Asquith yesterday, and it is understood that they urged that the returns were most satisfactory and argued that the single men who had not yet been attested were not slackers, doubtless good reasons were preventing them. They pleaded that they should be given another chance. Mr. Asquith's reply is believed to have been non-committal. The 'Daily News' in huge headings says that two millions of men, including over quarter of a million, direct enlistments, are freely mentioned in political circles as the total secured by Lord Derby.

The Unionist papers are angry at the foregoing deputation. They declared that anti-conscriptionists are trying to steal a march on their opponents by attempting to undermine Mr. Asquith's pledge to married men.

Condemned by Both Sides

Numerous members of the House of Commons, Unionist Liberal and Labour alike, express resentment at the act of forty anti-compulsion members of the House of Commons in waiting on Mr. Asquith. They consider it was an outrageous breach of privilege, especially after the Premier had given his word to married men. The moderate Liberals affirm that nobody had any right to try to anticipate Mr. Asquith's statement. His pledge was seriously meant and will be honourably carried out. Single men should enlist at once. Conservatives and many Labourites describe the deputation as a big mistake.

Lord Derby's Scheme. An Important Step.

LONDON, December 19
An important step has been taken to-day under Lord Derby's scheme. Bills have been posted calling out groups two, three, four and five on January 20th. These will be unmarried men of from nineteen to twenty-two years of age.

Speaking at Bolton, Lord Derby said that Mr. Asquith would keep his pledge in both the spirit and the letter with practically the whole country behind him.

Two Steamers Sunk.

LONDON, December 19
The Italian steamer "Port Said" and the British steamer "Liverpool" have been sunk. The crew of the latter were saved.

Scholarships in Oxford not Awarded. An Indian Honourably Mentioned.

LONDON, December 19.
The changed conditions at the Universities are attested by the fact that the Examiners

for the Ireland and Craven Scholarships at Oxford have declined to award them, but Rajani P. Dutt has been honourably mentioned for work in the examination.

Parcel Mails Seized On Swedish Steamer. Containing Rubber for Enemy

LONDON, December 19
The Foreign Office announces that of three hundred bags of parcel mail seized on board the Swedish steamer "Heligoland" one hundred and nine contained nothing but rubber of the estimated weight of eight thousand pounds, all consigned to a well-known enemy forwarding agent in Sweden.

Enemy Adopts Bombing Tactics. Attack Easily Repulsed.

LONDON, December 19.
A despatch from the British Headquarters in France last night said that the enemy made a small bombing attack on our line about quarries north of Loos, but were easily repulsed. Artillery activity lasted all day, especially north of Ypres.

Terrible Railway Accident. Passengers Burned to Death.

LONDON, December 19
A terrible railway accident has occurred at South Shields. A passenger train, pilot engine, and empty workmen's train all collided in the fog. It is reported that several coaches of the passenger train caught fire and that some passengers were burned to death.

Heartrending Scenes.

Heartrending scenes occurred at South Shields. Workmen and a number of women and children were in the front portion of the train where carriage doors jammed and some were pinned by the legs.

Passengers' Awful Fate.

Suddenly the gas exploded, and the first two carriages burst into flames. Most of the occupants are believed to have met an awful fate. The rescuers did their utmost attracted by the cries of the injured, and medical aid was soon on the scene. It is reported that twelve were killed and many injured.

The Next Viceroy. The McKenna Rumour Denied.

LONDON, December 19.
The rumour that Mr. McKenna will succeed Lord Hardinge is officially declared to be without foundation.

Indian Police Officer Commits Suicide.

LONDON, December 19.
Mr. Charles Beatty, Deputy Inspector-General of Police at Belgaum, has committed suicide at Cheltenham.

Safeguarding India's Trade. Suggested Import Duties

CALCUTTA, December 19.
A "Statesman's" cable states—Mr. C. C. McLeod read a paper before the Society of Arts on Thursday, condemning the policy of allowing other countries to obtain the same fiscal terms in India as British subjects. He recommended that after the war Germany and Austria should not be permitted to purchase under the old conditions before the war. The Germans had already initiated monopolies in Calcutta by refusing to accept the shipment of hides to Hamburg except by the Hansa Line.

Sir John Hewett who presided advocated the imposition of export duty which should not be directed against Germany alone. He asked why America should obtain the best terms when she imposed heavy duties on our manufactures.

Sir William Duke urged that the Bengal jute monopoly depended on the maintenance of low and stable prices. High prices encouraged attempts to utilise rival fibres. It was therefore imperative that Calcutta jute mill companies should endeavour to stop the gambling which caused wide fluctuations in the price.

The Silver Market Absence of Competition

LONDON, December 19
Messrs. Montague's silver report says—The robust appearance of the market has been somewhat belied by the sales on account of China. Purchases are still being made for home coinage, but there is a fall probably short in the continental demand. Meanwhile there is a further competition to anticipate the market even though America is only a small seller.

Obituary.

Sir John Rhys

LONDON, December 19th.—The death of Sir John Rhys is announced

TELEGRAMS.

Earl de la Warr.

The death is announced to Earl De La Warr of rheumatic fever and pneumonia at Messina.

Mr. Arthur Stanley, M. P.

The death is announced of Arthur Stanley the Labour M. P.

France.

Heavy Cannonades Along Whole Front. Allied Airmen Bombard Stations.

LONDON, December 19
PARIS.—A communique says cannonade was more severe along the whole front. The British and French artillery acting in concert successfully bombarded the enemy trenches in Belgium. Several German batteries in Champagne were silenced. Two aeroplanes dropped twenty heavy bombs on the Metz and Sablon stations.

Severe General Bombardment. French Blow Up German Transport.

LONDON, December 19
PARIS.—This afternoon's communique records a general bombardment which was very intense in Artois, where aerial torpedoes were in use. The French blew up an assemblage of German wheeled transport in the neighbourhood of Chaulnes.

German Hydroplane Captured. French Cruiser Destroys Munition Factory.

LONDON, December 19.
PARIS.—A naval communique says a torpedo boat pursued two hydroplanes resting on the water near the Outratel bank. One escaped, but the other was hit and captured. It was captured with two naval men.

A French cruiser bombarded and entirely destroyed a German war material factory at Haifa.

The Outratel bank mentioned in the French naval communique is off Nieuport.

German Trenches Bombarded. Enemy's Batteries Silenced.

LONDON, December 19.
PARIS.—Last night's communique said—There has been intense bombardment of German trenches between Somme and the Oise and Soissons and Rheims. The enemy's batteries in the latter district were silenced.

German Hostile Guns. Silenced by Allied Artillery.

LONDON, December 19.
A despatch from Headquarters in France says that the day generally was quiet. As it was misty it was unsuitable for artillery, but British and French artillery silenced hostile guns north of Ypres.

Progress of the Allies. Greater than Indicated by Official Communiques.

ALLAHABAD, December 19.
LONDON, December 17th.—A "Morning Post" correspondent, writing from Picardy, states, that the progress on the western front has been greater than the official communiques have indicated. The Allies in the last few months have advanced into the German positions. The British hold has been considerably extended. Another result has been a great intensification of the French action between Somme and the Oise. Here the Germans had made Roye a stronghold resembling La Bassée. Roye itself is the centre of a scheme linking the surrounding hamlets and Avincourt covering Roye on the south. Roye may become as famous as the Labyrinth or the Hohenzollern redoubt. Outside Roye are cupolas and steel turrets sunk into the ground so that the dome resembles a small hammock. The guns are practically on the ground level skilfully masked. One can approach quite close before noticing them. The French gunners, however, have shown great skill in detecting them, and a number have already been destroyed. The railways between Roye and Chaulnes is an additional means of supply. It is used by armoured trains which partake in the actions. The French further north are pushing forward on a four-mile front and are making steady progress towards Peronne.—"Pioneer's" cable.

Germany.

Metz Bombarded.

LONDON, December 19
AMSTERDAM.—The German Communique says that hostile airmen bombarded Metz on Saturday night damaging property.

A German Cruiser and Torpedo Boat Sunk. By Submarine in the Baltic.

LONDON, December 19
AMSTERDAM.—An official Berlin announcement says that the small cruiser "Bremen" and an accompanying torpedo boat have been sunk by a submarine in the eastern Baltic. A considerable portion of the crews were rescued.

The German Concentration. The Need for German Activity.

LONDON, December 19.
AMSTERDAM.—The latest German report is that the Germans are concentrating at St. Mihiel, but there is growing evidence not only that the Germans are active, but that the enemy must undoubtedly throw new forces, especially artillery, into the west, where the superiority of allied guns are wrecking German trenches and morale. There is reliable news that the Russians are also preparing a new offensive.

Disorders in Germany. Berlin Garrison Strengthened.

LONDON, December 19.
While Germany officially denies the reports of disorders in Berlin the "Central News" Am-

TELEGRAMS.

terdam correspondent learns that 2,000 infantry has been added to the Berlin garrison to maintain order. The "Berne Tag-Wacht" states that riots also occurred in Leipzig, Dresden, and Hemelingen— ("Pioneer Cable").

Serbia.

A MASTERLY RETREAT.

Further Details of French Retirement.

Small Total of Losses.

LONDON, December 19. Reuter's correspondent at headquarters in the Balkans describes the final phase of the French retreat as masterly. A new bridgehead was established at Gradetz, where there was severe fighting, while the enormous accumulation of stores, rolling-stock and heavy guns was sent to the rear before the retirement of the troops had begun. The French lost three hundred yards trench and the advanced line wavered, but the men rallied and held their ground further in the rear while the bridgehead remained intact. When the troops were ordered to retire their left, which was most vulnerable, was strengthened, and the retreat to Gevghien was carried out without loss as was the evacuation of hospitals and stores at Gevghien which had been the base. The fog delayed retirements for forty-eight hours, but the movements were carried out normally, and all attacks were repulsed. Altogether the French lost two thousand killed and wounded in the retirement.

Teuton Sufferings in the Balkans.

Incessant Harassing by Serbians and Montenegrins.

LAHORE, December 19.

The "Civil and Military Gazette" cables.—LONDON, December 17th.—The "Daily Telegraph's" Rome correspondent says:—Swiss reports describe the condition of the Teutons in the Balkans as bad, owing to the incessant harassing by the Serbians and the Montenegrins and the terrible climate. The Austrians consist mainly of old or very young troops, unable to withstand fatigue and cold, and 50 per cent are ill.

No Change in Balkans.

LONDON, December 19.

There is no change in Macedonia and the Dardanelles.

Greece.**German Warning to Greece.**

LONDON, December 19.

A message to the "Times" from Athens says that the German Minister replying to Greek objections to the entry of Austro-German troops into Greece declared that the fortifications which the Allies were constructing at Salonika would compel Germany to take action in Greek territory. M. Skouloudis rejoined that Greece would never allow the Bulgarians to set foot on Greek soil.

Greece Mobilising.

LONDON, December 19.

Greek mobilisation continues, indicating that Government is alive to the contingency that Greece may still be dragged into the conflict.

Situation at Salonika.

LONDON, December 19.

Nothing noteworthy is reported from Macedonia and the Dardanelles. The organisation of an entrenched camp at Salonika continues.

Russia.**Russian Successes.****A Victory in the Caucasus.**

LONDON, December 19.

PETROGRAD.—A communique reports engagements resulting in favour of the Russians northward of Lake Dzviaty and northward of Dubno.

Hundreds of Kurds were engaged at the north eastern extremity of Lake Van and driven to the mountains, leaving sixty dead.

Russian War Loan Successful.**A New Fiscal Scheme.**

LONDON, December 19.

PETROGRAD.—The Russian war loan of a thousand million roubles is assured of success. The Minister of Finance has drawn up a new fiscal scheme which is expected to produce annually a surplus of 361 million roubles. State monopolies of tea, coffee and matches are contemplated.

Rumania.**King of Rumania's Bellicose Speech.**

LONDON, December 19.

The Rome correspondent of the Exchange Company says that the King of Rumania, in reviewing the 1917 class of recruits, made a bellicose speech. He recalled the glory of Plevna and expressed his certainty that if the class were called to arms it would show itself worthy of its ancestors. (C. and M. Gazette Cable.)

Rumania and Russia.**Object of the Russian Concentration.**

LONDON, December 19.

The "Matin's" Berne correspondent states that the railway communication between Russia and Rumania has been restored. Rumanian merchants from Russia assert that Russia's great concentration in Bessarabia need not cause uneasiness in Rumania. Russia is simply preparing a new offensive on a big scale. (C. and M. Gazette Cable.)

TELEGRAMS.

Turkey.

Turkish Losses at Kut-el-Amara.

Arab Reports.

LONDON, December 19.

General Townshend telegraphs that according to Arab reports the Turks lost two thousand in the attack on Kut-el-Amara on the 12th. General Townshend cannot confirm this, but estimates that the Arabs lost fully a thousand. The attacks have not been renewed since.

Canada.**Canada's Financial Problem.****Finance Minister on Need for a Credit.**

LONDON, December 19.

TORONTO.—Mr. White, Minister of Finance, in a speech said the greatest financial problem at present facing Canada is the establishment of some form of Canadian credit which will relieve Britain from necessarily supplying gold for the payment of war supplies. The question whether Canada will give this assistance to the Empire will have direct bearing upon the placing of further war orders in Canada. Mr. White declared that Canada should partially finance the present and further war orders.

United States.**A Bank Clerk Arrested.****On a Charge of Larceny in U. S. A.**

LONDON, December 20.

NEW YORK.—A Bank Clerk named Schleindl who is secretary to Koenig has been arrested on charge of larceny of documents and cablegrams which he is alleged to have handed to representatives of German Government. Detectives said that Schleindl confessed to have obtained information of shipments of munitions from the private records of the Bank where he was employed. When arrested a telegram was found in his pocket regarding shipment of two million rifles for the Allies. Schleindl admitted he was a German reservist.

Koenig and Lyndecker have been released on bail of ten thousand and six thousand sterling respectively.

President Wilson's Marriage.

LONDON, December 19.

WASHINGTON.—President Wilson has been married to Mrs. Galt. The ceremony was very simple. The pair left Washington for a fortnight's honeymoon in the south.

Austrian Note Reaches Washington.

LONDON, December 19.

WASHINGTON.—The Austrian Note has been received. A hurried Cabinet discussed the Austrian Note and dispersed without making any announcement. The position is regarded as very grave. Mr. Lansing said that the text of the Note would not be published until it had been thoroughly studied. Mr. Lansing at the conclusion of the Cabinet admitted that the Note did not meet any of the American demands. A rupture was not, however, believed to be likely prior to another exchange of Notes.

The frequent visits of the Austrian Charge d'Affaires to the State Department are regarded as indicating that informal negotiations are in progress.

American Opinion on the Note.

The Government has not yet published the Austrian Note, but if it is in accordance with the outline given in the telegrams to the Press it will be entirely unsatisfactory and result in a severance of relations. It is announced that the Government may now send a second Note renewing the original demands, but even more insistent on instant compliance.

Probable Terms of Second Note.

President Wilson is drafting a second Note to Austria which it is expected will be despatched in a few days. It is understood that the Note will ask for an immediate reply, and clearly state the consequences if the reply is unsatisfactory.

German Conspirators Arrested.**Five Hundred Horses Drowned in Scuttled Vessels.**

LONDON, December 19.

NEW YORK.—A man named Paul Koenig, stated to be the head of the German Secret Service in the United States, and Richard Lyndecker have been arrested on a charge of conspiracy to blow up the Welland Canal. Five hundred horses have been drowned in the North River owing to the sinking of a barge which was possibly scuttled by German agents.

The "Peace" Ship Voyage Resumed.

LONDON, December 19.

Mr. Ford's "Peace" ship has left Kirkwall for Christiania.

Italy.**The Situation at Gorizia.****Two American Bankers Executed.**

LONDON, December 19.

The "Daily Telegraph's" Milan correspondent states that Spanish refugees from Gorizia assert that two American bankers, having stopped payment of certain bills, were accused, firstly, of hostility to Austria, and finally of spying. They were court-martialled and executed. One of the proofs against them was that part of the capital of their banks was provided by the Trust concerned in the flotation of the Allied loan in America. ("Civil and Military Gazette" cable.)

TELEGRAMS.

Holland.**Editor of the "Telegraph."**

LONDON, December 19.

AMSTERDAM.—The Public Prosecutor has appealed against the acquittal of the Editor of the "Telegraph."

Dutch Boats and the Suez Canal Route.

ALLAHABAD, December 19.

LONDON, December 19th.—The "Daily Telegraph," which published the news that Dutch boats were abandoning the Suez Canal route, learns that the Rotterdam lines and London steamship owners, including cargo boat owners, after consideration, will continue to use the Canal. Apparently, the Maatschappij Nederland is the only passenger line changing. It calculates that the extra twelve days involved by using the Cape route will be balanced by cheaper coal and insurance and avoidance of Canal dues. ("Pioneer's" cable.)

Persia.**The Persian Affairs.****Russians Advance.**

LONDON, December 19.

The Russians have occupied Hamadan and are approaching Kum. The British and Russian Consuls are stated to have left Kerman. The British colony at Shiraz is still in captivity. There is no news of the British colony at Yazd. The British colony at Sultanabad has been released. It is reported from Teheran that owing to the advance of the Russians the committee at Kum has fled to Isfahan.

Africa.**Indian Ambulance Workers for Europe.**

LONDON, December 19.

DURBAN.—A contingent of Indian ambulance workers has left for Europe.

Norway.**A Norwegian Steamer Sunk.**

LONDON, December 19.

The Norwegian Steamer "Nico" has been sunk. Eleven survivors and the pilot have been landed.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

Burma.**A Seditious Trial.****For Pretending to Become King of Burma.**

RANGOON, December 20.

The Chief Court has been moved by the Sessions Judge, Penasserim, with a view to having three Commissioners appointed to try a case of sedition and attempting to excite disaffection towards the British Government, under Sections 124 (A) I. P. C. and rule 2 of the Defence of India Rules, 1915, brought against Mintha Hpoongyi (Prince Priest), named U. Sandaw Batha. The District Magistrate of Bhamo, committed the case recently to the Sessions Court and the facts, as elicited in Court were that the accused has been touring over in the past year and collecting money in Amherst and Bhamo districts from the villagers. On his visit on the 8th July to Yimamgyun village he gave out that he was able to make the people proof against disease, gun shot and dah wounds and again on his visit on the 10th July he informed the villagers of his intention of leaving priesthood, since he had found a queen out of the old royal family. He would then become the King of Burma and reward those who tributed him. Because of their attention paid to him two villagers were signalled out to become Ministers of State on his becoming ruler of the country and be given towns and villages for their maintenance. On the other hand those who did not tribute him were threatened with death. On the same evening he repeated at Palat what he said at other villages. The accused's defence was a complete denial of preaching sedition and of professing charms to be proof against anything except disease and asserted that the objects of subscriptions from the villagers were religious and charitable.

BURMA NEWS.

RANGOON, December 19.

Fourteen Indians, who recently arrived from India and who were detained in Rangoon Central Jail pending investigation by the authorities were permitted to leave yesterday for their homes in India.

United Provinces.**U. P. Industries.****Local Government's Advice and Assistance.**

ALLAHABAD, December 20.

The Director of Industries, United Provinces in a note on the steps taken since the war to assist local industries says:—The Government has not confined its attention merely to the replacement of German trade. They have devoted themselves rather to general assistance of local industries. The directions in which the Government has afforded assistance are enumerated. Among the industries helped are glass works, manufacture of bichromate, of potash, epsom, salts, hosiery, knitting, oilpressing, manufacture of thymol etc. Possibilities of indigenous dye-stuffs have been examined and demonstrations in dyeing given. A central emporium has been established at Cawnpore to

TELEGRAMS.

at a store for miscellaneous goods manufactured in the provinces. In scarcely any direction has attention been specially directed to the competition with goods formerly imported from Germany mainly because such goods generally speaking could not be made to advantage in the United Provinces.

Bombay.

UNION OF LADY GRADUATES OF BOMBAY.

BOMBAY, December 20. A union of Women Graduates for the Bombay Presidency has been founded with the object of fostering intellectual and social intercourse. It is of a cosmopolitan character embracing members of all nationalities including graduates of English, American and European Universities. It is stated that there are some 160 such lady graduates in the Bombay Presidency.

THE CRICKET MATCH.

Ends in a Draw.

BOMBAY, December 19. With two wickets in hand and 237 runs required to make up the difference the Parsis resumed the first innings this morning. In twenty minutes all were disposed of for a total of 206.

The Remaining scores for the Parsis-First Innings are:-
Gandhi c Vithal b Y Chandarana 25
Mirza not out 11.
Vatcha b Chandarana 6.
Extras 8.
Total 206.

The Parsis followed on at 11-45 sending in Kanga and Mulla. Both opened well sending up 37 on board in 45 minutes. When Kanga was run out for 13. Driver next in succumbed immediately to Chandarana O. Warden next was held in slips by Ganpat O. Three wickets for 50.

BOWLING ANALYSIS. PARSIS' FIRST INNINGS.

	O.	M.	R.	W.
Chandarana	33	6	100	4
Joshi Senior	32	6	46	4
Shivram	14	3	35	1
Joshi junior	6	1	17	1

After lunch the Parsis resumed their second innings. The play was extremely dull from the spectators' point of view owing to overcautious stonewalling tactics of two Parsi batsmen Chothia and Gandhi, who stayed at the wicket for three hours and two and half hours respectively outplaying the time. When the game was over at 5-30 the Parsis had scored 246 for 5 wickets.

Parsi 2nd Innings Scores :-Kanga run out 13. Mulla c Bootaram b Chandarana 55. Driver b Chandarana O. Warden c Ganpat b Chandarana O. Kapadia b Joshi 21. Gandhi not out 48. Chothia not out 91. Extras 18. Total 246.

INDIAN STUDENTS ABROAD.

A Resolution of the Congress Urged.

BOMBAY, December 19.

The Hon'ble Mr. Satawad's letter to the Congress Reception Committee, enclosing the draft resolution on the question of Indian students in England for adoption by the next Congress, has created a general consensus of opinion here in favour of the resolution. A controversy has been raised in the local Press urging the delegates to the Congress to show practical sympathy with the cause of Indian students abroad by unanimously supporting the resolution both in the Subject Committee and at the Congress Sessions.

South India.

Madras Delegates to Bombay.

MADRAS, December 19.

Last night a number of leading men of Madras left for Bombay. At the Central station there was fairly large gathering to see Mrs. Beasant off who proceeded to Bombay to take part in the various Congresses and Conferences which will be held there. Messrs. C. P. Ramaswamy Iyer and L. A. Govindaraghava Iyer also left last night. Among others who also proceeded to Bombay were Salla Guruswamy Chetty and Mr. K. R. Subramania Sastry, High Court Vakils. Mr. Sastry is going to Baroda as a guest of His Highness the Gaekwar of Baroda.

BRIEF TELEGRAMS.

Mr. G. R. Lowndes arrived at Delhi on Saturday and takes over the Law Membership of the Viceroy's Council on Monday.

His Excellency the Governor of Madras desires us to announce that Mr. Ethirajulu Nayudu, Tobacco Merchant and Municipal Councillor, Guntur, has generously contributed 25,000 cigarettes for the use of the soldiers at the front.

The movement set on foot to entertain the Mahomedan delegates for the Congress and the Moslem League at a garden party has received influential support and the entertainment will be on a big scale. The 28th of December is the date fixed for it.

H. E. the Viceroy has arrived at Gwalior from Delhi and will spend Christmas quietly as the guest of the Maharaja Scindia.

In connection with the wolfram industry in Tavoy E. E. Baum, Assistant Commissioner, has been placed on special duty at Tavoy.

Increased sanitary staff being appointed to make the conditions in Tavoy satisfactory the Government sanitary commission has sanctioned three motor cars for the use of district officials to pay visits of inspection and for carrying out their duties.

TELEGRAMS.

In connection with the various wolfram concessions Mr. J. P. Hardiman, Collector, Rangoon, who proceeded recently to the Straits for the purpose of obtaining labour, has succeeded in getting a good supply of labour for Tavoy. It will be seen now that the Lieutenant-Governor is doing everything possible for increasing the output of wolfram in Tavoy district.

Latest Telegrams.

Latest French Official Statement.

LONDON, December 19.

PARIS.—The communique says bombardment of German works and encampments in Apremont Sector south-eastward of St. Mihiel continued into the night and yielded excellent results.

A Squadron of French aeroplanes dropped bombs on Sablans station at Metz.

Hell and Burial.

Soldiers' Retorts.

LONDON, December 19.

The "Central News" correspondent with the front army is convinced that the Germans and not the Allies will begin the next big fight. The trenches before us, he says, are no longer manned by raw troops. During the night recently the enemy fixed on our entanglements the announcement "We are returned from Warsaw to give you hell". A return card on the following night informed the Germans that they had really returned to be buried. The correspondent adds that it should be stated emphatically that every British soldier from the highest to the lowest firmly believes that nothing can get past our lines and live. The British trenches are Gibraltar from which the German infantry waves must recoil their fury spent. (Pioneer Cable.)

Second U. S. Note To Austria Sent.

LONDON, December 20.

NEW YORK.—The forecast of the second note on the sinking of the 'Ancona' reiterates American demands based on the Admission of the Austrian Admiralty. The note leaves no doubt that Austria will have to reply promptly and that the rupture of the maintenance of relations depend upon the reply.

LONDON, December 20.

The British official communique says enemy on Sunday morning made an attack with gas on the British lines northeast of Ypres and accompanied it by heavy bombardment. Except for a few places where the enemy was repulsed before reaching our lines our fire prevented the Germans from leaving their trenches. Our anti-gas measures were most effective and the line is everywhere intact. Hostile artillery was unusually active east of Ypres and south of Messines. The enemy exploded two mines in front of our trenches east of Armentieres and attempted to occupy the Craters but was driven off.

The Bonded Warehouse at Leith, the contents of which chiefly consisted of tea, Coffee, tobacco, and whisky, has been destroyed by fire. The damage amounts to £130,000; Simultaneously a whisky store in Glasgow was gutted. The damage is £150,000. The neighbouring canal was converted into a river of flame.

WASHINGTON.—Britain has sent a memorandum to America denying the Press statement that the British merchants are profiting by war restrictions at the expense of American trade and showing that British trade with neutrals is infinitesimal compared with American while statistics prove that the latter has improved rather than been injured through the war.

ఫిట్టి

ప్రేమ సైక్లబర్గారి తండ్రివార్త.

దీర్ఘ దేశంబు 18. — 17 వ తేదీన శ్రీరాజ ప్రతినిధి గారి కీర్తిని రేఖి తండ్రివార్త పంపబడినది. సెల్యూట్ గ్రీను స రిమాన్యుల్ యొద్దను జనుకలేదు. ఇంతవేళిమట్టుకు సైనిక మనిక లాభపడినవని బట్టేయకల తెలియపరిచి. మాంటిగోనై సరిమాన్యుల్ 10 మైల్ల ఈశాన్యభాగాననున్న చీలాపాట్ల ని ఆస్ట్రీయను లాక్సుమించుకొనినది తెలియపరిచినది.

అటనండియ, ఇంకను దక్షిణమునను తాము వెనుకకు పోయిన మాంటిగోనై లాభ్యకొనుచున్నది. ఇటాలియను సేనలు ఇంకను ఆల్బేనియాలో దిగుచున్నవి.

టర్కీవారి శరీఫ్పీడర్లు ఉరదడి తగ్గినది. ఆకయా సముద్రతీరముననున్న శరీఫ్పీడర్లనులవై పరామునాకు ఫిరింగులు గాల్చినది తెలియపరిచినది.

ఆల్బేనియన్లవద్దనున్న శత్రుకందకముల రెండు సార్లైందియినయను, ఈమట్టుకులలో 70 మంది జర్మనులు మడిసి రనియు బ్రిటిషు సైన్కోర్స్కులు తెలియపరిచి. ఇన్వెన్టరీ కరకుల నిరుద్యమములను రొండోతులవై ఫిరింగుల బ్రయోగించుకొనినది.

ఫిరింగిదళయొద్దమును చిన్న చిన్న పోరాటములు జరిగినవి పరామునాకు తెలియపరిచినది.

ఇటాలియను ఏదాదేశములు పోననిపినవి. గాని శత్రువుల కాతాఫ్పీడర్లు తీవ్రతలత్యధికమయ్యెనని ఇటాలియనవారు తెలియజేసిరి.

తమసేనల్ని టిని చక్కని ఏర్పాటున నుంచుట, బట్టేయకలనున్న శత్రుదళములకు సెలవీకాల్ ఎట్టిఅధికారమును లేదండచేయుట మిత్రమండలివారి ఉద్దేశమై యున్నది.

వి. రెండవఉద్దేశము గ్రీను రాజ్యపుసరికల సమసరించుచున్నదని సమ్మతించెను. రాయబారము సడచుచున్నవని రాబర్టు సెన్సిగో గారు పార్లమెంటు ప్రజనభావనాడిరి.

18-వ తేదీన శ్రీరాజ కీర్తిని తండ్రివార్త చేరెను:-

మాంటిగోనైకు ఈశాన్యముననున్న టూర ప్రదేశమునకు ఆస్ట్రీయను సేనలు చేరినవి. పర్మిట మా సేనలు మాంటిగోనై రాజ్యముయొక్క పురాతనపు సరిహద్దు కాక్రిమించుకొనినవి తెప్పవచ్చును. మిర్మితుండిలివారు సెలవీకడ కట్టుచుండిన రక్షణ విధానములను గోడలు మున్నగునది జర్మనీయులు గ్రీను రాజ్యమును జొర బలవంతపెట్టు నని ఆధాన్యమున గలరమున నండిన జర్మను రాజువారి వెల్లడించెనని తెలియపరిచినది. ఎటులైనను నరే గాని బట్టేయకల గ్రీను రాజ్యమున వొర నియ్యమని గ్రీనుకేళ పుధాన మంత్రిగారు పత్రికకు తర. మిడిరి. ద్వీకాను నవదక్షిణమున వెక్కుపోరాటము జరిగినవియు వాటిలో తామేజయ మొందితిమనియు రుమ్మవారు తెలియపరిచిరి. దుబ్బాకు తరమున 18 మైల్లదూరాననున్న రమ్మవారికంద కమలను శత్రువులు మట్టడించిరి గాని వారు వెనుకకు తిరిమి కేయబడిరి. సెలవీయలో బున బాప్సునకు తూర్పుననుండు మట్టడలను రుమ్మయు తొలగగొట్టిరి.

కుకేషియారంగమున వాన్ సోకర ఈశాన్యకొననుండి రమ్మవారు కర్దులను పారదోలిరి.

ఫిరింగిదళయొద్దములు జరుగుచు నే యున్నవి. ఇన్వెన్టరీ తరమున నీయద్ధ మితికిరియగనన్నది. లూన్ పరిశరమున శత్రువులు బాంబులతో మట్టడించిరిగాని వెనుకకు తిరిమి కేయబడిరి.

ఫిరింగిదళ సరకుల మరయు, మిట్టడించుచు బాంబులు వేయుట ఫిరింగివారు రిపొర్టు చేసిరి.

పోలికమున పామాదనును తా మూకమించుకొంటిమని రమ్మవారు తెలియపరిచిరి కంమార్తమున రమ్మను సేనలుపోవుచున్నవి.

ఇంగ్లీయును సివిలుసర్వీసు పిల్లు.

పార్లమెంటు సభలో చర్చ.

జాంబాయు డిసెంబరు 19:—గత నెల 26వ తేదీన లండన్ లోనున్న విలేఖకుడు టైముస్ పత్రిక కిట్లు తెలియపరచెను:-

గత నెల నానయన వై బిల్లు రెండవసారి చదువబడినది. ఆ సమయమున బిల్లుయొక్క పుద్దేశములును, ఆశయములను ఇండియామంత్రి గారు సంక్షిప్తముగ వ్యక్తీకరించిరి. సభ్యులందరై కన్యకార్థముతో తమ అంగీకారమును కూచించిరి భారతీయ జాతీయుల నూచించిన అపమృతము ఇందుకైన కావచ్చునని కాదు. బిల్లు నివారణను వాస్తాపత్రికల గా వ్యయింపబడిన తండ్రివార్త సమగ్రాన్నమునుంటు వీ ఉసుకపై పీ సరించినది. సభలో పెక్కుమంది అభివాదములు, కాల్పనములు చర్చకు తీర్చుడిరి. భారతీయుల పోకర్మముల పాటింపబడలేదను నింద కేమాత్రమైన సత్యముండియుండినందుల వారిరపున సభ్యులత్యాగియతో చర్చ సలిపియుండును.

చేంబర్లకు గారుకూడ భారతీయులకు హాని కలుగ జేయుటయందు పెడ మొగడు కలిగియుండిరి ఆకారణముననే వీరు కర్మములును, సర్. జి. డిన్ గార్ల వాదమును పెడ చెనినట్టిరి. హైందవోద్యోగుల ఎకకేణి భర్తీచేయుటకు గాను పరిశుల బాలితానాడి ఎన్నుకొనుటకుంట్ల వైస్రయలు నండిన భారతీయులలోనంది ఎన్నుకొనుట సుంజసము డిరిను నూచించిరి. ఇట్లుచేయుట తగదయను, భారతీయు లాటంక కరతురగానియు ఇండియామంత్రి నడిచిరి.

దర్మంగ మహారాజావారు:- నిన్నటి ఉదయమున శ్రీవారు జాంబాయు సగరమునకు విచ్చేసిరి. కొలవాట్టేమకర్త వీరికి పురత్రములుబుచ్చే స్వాగత మొనగబడినది. ఉత్సవము లో వీరి చుర్యామహాభరతములు (సింధియ మహారాజా వారిది) తినికొని వెళ్ళిరి. వారి ద్వారములలో సమ్యక్ము వారొనర్చిన తీర్మానములకు పుజల అనుతి కడచు నొకసమావేశము ఈ దినమున బొంబాయిలో జరుగును. ఈశభకు మహారాజావారి రధ్యక్షులుగ నుండురు.

గోఖలే స్మరణ చిహ్నానిధి:- వైస్రొకి భరమనుగూర్చుమిత్తై హిందూదేశ సేవామండలిసభ్యులు యమ్. కె. గాంధీ యున్న గువారు కలియవారులో సంఘార మొనర్చుచుండిరి. అన్ని సలహాల వీరిధిక సుంకమున గౌరవించబడిరి. నిధికి 15000 మాపాములు జను ఆయ్యెను.

హాలెండు

టెలిగ్రాఫ్ పత్రిక.

ఆస్ట్రీయా డిసెంబరు 19:— టెలిగ్రాఫు పత్రికా సంపాదకుని దొరతనమువారు విడుదల చేసినందునకై పత్రిక ప్రాసెక్యూటరు అప్పిలుచు నను.

TELEGRAMS.

Delhi.

WAR CABLE TO THE VICEROY.

DELHI, December 19.

The following telegram, dated the 17th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—No further fighting is reported from the Serbo-Greek frontier. The Bulgarians announce that the advance has provisionally ended. The Austrians claim to have occupied Bielo-polye, 10 miles north-east of the frontier on Montenegro.

The Montenegrins admit the retirement there and further south. The disembarkation of Italian troops in Albania continues.

The French report that Turkish artillery was less active and French heavy artillery bombarded the batteries on the Asiatic Coast.

The British report two small attacks on enemy trenches in Armentieres, killing 76 Germans and reciprocal artillery bombardment about Ypres.

The French report artillery action and mild combats on the Italian front, slight infantry activity, but intense enemy artillery action.

Lord Robert Cecil in the House of Commons said:—The immediate objects of the allies are to regularise military position and deny Bulgaria and central powers any control, direct or indirect, over Salonika, this being believed to be in accordance with the Greek wishes, and negotiations are still in progress with this object.

Another cable.

The following telegram dated yesterday has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State for India:—

The Austrians have reached the line of the Tara, northeast of Montenegro, and now occupy approximately the old frontier of Montenegro. The German Minister at Athens is reported to have declared that the fortifications the allies are constructing at Salonika compel Germany to take action in Greek territory. The Greek Premier is reported to have replied that in no case would Greece allow Bulgarians on Greek soil.

The Russians report several engagements south of Dwinsk resulting in Russian favour. The enemy attacked the Russian trenches 13 miles north of Dubno, but were repulsed. The Russians also repulsed two attacks east of Buzsacz Galicia.

On the Caucasian front the Russians drove back the Kurds from the north-east extremity of Lake Van.

The British report continued artillery activity, especially north of Ypres, and the repulse of a small bomb attack near Loos.

The French report lively artillery action and air bombardment of the station at Metz. The Russians report occupation of Hamadan in Persia. The Russians are also advancing on Kum, the focus of agitation against Britain and Russia.

Government of India Scholarships.
Annual Value Raised

DELHI, December 19.

The following communique has been issued:—The Government of India have lately been considering the adequacy of the rates of State Scholarships tenable abroad, and especially those held at Oxford and Cambridge. After consultation with local Governments and with the sanction of the Secretary of State it has been decided that:—(1) The value of the Government of India Scholarships, annual, placed at the disposal of the Indian Universities and of the scholarship granted each year to a male student of the domiciled community, shall be raised from £200 to £250 a year, when held in a College at Oxford or Cambridge; (2) The value of the language or Oriental scholarships shall be raised from £150 to £200 a year on the understanding the scholars will be required in future to pay their own University fees, and it will be further increased to £250 a year on the same understanding when held in a College at Oxford or Cambridge; (3) Before a male scholar leaves India to take up his scholarship, his parent or guardian should show that he has sent to the Secretary for Indian students in London a sum of £25 for initial outfit expenses. In the case of a technical scholar the sum of £15 will be sufficient. The increased rate of £250 under (1) above has been made applicable to all scholars in Colleges at Oxford and Cambridge with effect from the 1st October 1914. The Government of India propose shortly to issue a general resolution on State Scholarships and to embody these changes in it.

Prohibited Exports.

DELHI, December 19.

The export is prohibited from British India of raw cow hides, dry, salted or arsenicated, of weight less than eight lbs a piece to all destinations other than the United Kingdom and British possessions, with effect from the 2nd January 1916.

United Provinces.

U. P. LEGISLATIVE COUNCIL
Good Wishes for Allied Forces.

ALLAHABAD, December 19.

The United Provinces Legislative Council met to-day Sir James Meeson presiding. The motion by Khar Sahib of Benares that the Council's good wishes be conveyed to the Allied forces during the coming new year was carried with acclamation.

The Hon'ble Mr. Puri presented the report of the Select Committee on the Municipal Bill. Changes made by the Committee were extensive, but the discussion on it was postponed. The motion to amend the constitution of the Council, so that elected members should have a majority, was lost.

Mr. Burn, in reply to a question, said that the Government did not propose to postpone the consideration of the Municipal Bill till after the war.

Presentation of Armoured Aeroplanes.

ALLAHABAD, December 19.

Replying to a question in the Legislative Council, the Chief Secretary said that the Lieutenant-Governor considered the proposal made by several members of the landed aristocracy to present some armoured aeroplanes

TELEGRAMS.

to His Majesty the King-Emperor on behalf of the United Provinces, was entirely a question for private enterprise, but His Honour was in correspondence with certain patriotic gentlemen as to the form which the movement should take.

Bombay.

The I. C. S. Bill.

The Debate in Parliament

BOMBAY, December 19.

The London correspondent of the "Times of India," in a letter, dated London, 25th November, says: The most noteworthy feature of the debate in the Commons on the second reading of the Indian Civil Service (Temporary Provisions) Bill, last Thursday, was the unanimity of the approval of the underlying aims and intentions as briefly explained by the Secretary of State for India. There was not so much as a faint echo of the dissatisfaction with the Bill (expressed by some of the Indian newspapers, originating from the utterly inadequate information given in the newspaper telegrams in the first instance, but kept up in a spirit of grievance-mongering after the full facts had been plainly stated on your side). Several advanced Radical and Labour members helped to make the 25 or 30 men in the House for the discussion, and it is certain that the Indian case would have been put forward eagerly if the allegation of disregard of Indian interests had been warranted. So careful is Mr. Chamberlain to safeguard those interests that he set his face against the arguments of Colonel Yate and Sir J. D. Rees in favour of making up the Indian average by selection from Indians serving with the forces of the Crown, instead of doing so from the examination list. The Secretary of State answered that it would not be fair to bring in new classes of Indians under the cover of a War measure. He expressed the belief that he would meet with great objection from Indians if he used the power of selection to transfer the nomination from the classes who would have competed successfully in normal conditions.

Government Officials and the Congress.

BOMBAY, December 19.

With reference to the answer given to the Hon'ble Mr. Patel's question at the Bombay Legislative Council, whether it was permissible to Government officers to attend meetings of the Indian National Congress, a Press communique, issued to-day, states: The Government's answer, it appears, has been misunderstood. The Government do not desire to prohibit all Government servants from attending the meetings of the Congress, but merely make it clear that they must in no case do so, even as visitors, without having obtained the previous permission of the appropriate authority mentioned in the rule quoted in the latter part of the answer.

The Maharaja of Darbhanga

BOMBAY, December 19.

The Maharaja of Darbhanga arrived here this morning and was received at Colaba station by a representative deputation. He was taken in procession through the city to Dargamahal, the Maharaja of Sindia's mansion. To-morrow evening he presides over a Hindu mass meeting to approve the resolutions lately passed at the Sammelan held at Hardwar.

Gokhale Memorial Fund.

BOMBAY, December 19.

Messrs. M. K. Gandhi and Deole, of the Servants of India Society, have been touring in Kathiawar for collecting subscriptions to the Gokhale Memorial Fund. They were received everywhere enthusiastically, Rs 15,000 were collected for the Fund.

Punjab.

The Priestly Murder Post Mortem Report.

LAHORE, December 19.

The Police investigation in connection with the murder of Mr. Priestly, Manager, Alliance Bank, Lahore is still going on but no arrest has yet been made. The "post mortem" report by Colonel Davidson, the Civil Surgeon, attributed the death to profuse bleeding caused by cutting of larger arteries or the throat by a sharp weapon and states that the wound could not be self-inflicted.

Lahore Municipality and Aeroplane Fund.

LAHORE, December 19.

At a special general meeting of the Lahore Municipal Committee, to be held on Monday next, Rai Bahadur Milkham, Nawab Mahomed Ali Kazibash, Dr. Owen, Rai Bahadur Mohan Lal and Khan Sahib Sirajuddin will propose that the Committee subscribe Rs 10,000 to the Punjab Aeroplane Fund subject to official sanction.

LAWLESSNESS IN THE JHANG DISTRICT.

Important Press Communique.

The L. G.'s Reassuring Speech.

LAHORE, December 19.

An important Press communique on the lawlessness in the Jhang district in February and March last has been just issued. The communique says:—On the 3rd December a representative gathering of the Hindus of the District and the Chief Government officials was convened at Jhang in connection with the late disturbances and measures to be taken to restore harmony and good relations between the Hindus and Mahomedans, presided over by the Lieutenant-Governor. His Honour then in his opening remarks regretted that he had to reproach those people and their leaders who instead of helping the Government, had taken advantage of the misery of their Hindu neighbours stricken at the time with plague and of the supposed weakness of the Government to start a campaign of lawless dacoity, while singling for praise some Zaildars and Raees and stated that in the Thanas principally affected Garh Maharaj Athara Hazari and Massan village officials and Zaildars and Safidposhes and headmen had not only as rule failed in their duty, but had in many

cases openly or secretly assisted the dacoits, while local authorities and police had in some cases failed to act up to their responsibilities. In these cases executive action had either been taken or would be taken where judicial proceedings failed or were inapplicable. His Honour sympathised deeply with

The Unfortunate Victims

of the dacoities that had occurred. They were nearly all Hindus and their assailants nearly all Mahomedans. The mischief which first began with looting or despoiled shops developed into open looting and dacoities by day, culminating in incendiarism, burning of account books, even in the destruction of Patwaris' papers and pillaging of Government post offices. Fanatical acts, such as burning of Grants Sahib and the demolition of idols also occurred. Women were attacked and their ornaments forcibly removed, in one case a woman's ear being cut off by sword. In a few cases lives were lost as the result of the violence used, the whole outbreak being accompanied by the wanton destruction of property. The Hindus, as a rule, were panic-stricken and did not defend themselves, though they might have done so in a few places, and especially in Ahmadpur, where they were very numerous. They did defend themselves successfully at Kot Maldeo, where two of the dacoits were killed in the attack and the rest have hastily dispersed. In most cases, however, the Hindus were overwhelmed by superior numbers, and in many they trusted to the protection of leading Mahomedans in some such cases protection was given. In others it was promised by Lambardars, who broke their promises and joined the rangers. In others Lambardars took advantage of the panic among the Hindus to extort money as the price of protection and then treacherously betrayed them and encouraged the dacoits. His Honour could not imagine any form of villainy blacker than this. There was some satisfaction in knowing that two chief offenders (Bakhsa Lambardar of Bonwala and Waheb Lambardar of Isewala) had been convicted and received exemplary sentences. Cases also were not wanting in which dacoits refused to be stopped even by supplications on the Koran, and broke the asylum afforded by a well-known Mahomedan shrine.

Force and Fear

were the only arguments which appealed to them, and when a few men were killed or injured by the police or Hindus in repelling the attacks they quickly dispersed. This state of affairs continued for twelve days until the police had been strengthened, and His Honour then pointed out that the high prices and the withholding of credit by Banias entirely failed to account for many features appearing in these dacoities or to explain the spread of the wave of lawlessness in which thousands of people took part. A widespread distress were the cause why there were few or no applications for suspensions of revenue takavi grants or other forms of assistance from the Government? All these hundreds and thousands of persons, including the village headmen who encouraged or joined in these offences, Zaildars who connived at them and a few Hindus who lent a hand in certain dacoities, could not have been poverty-stricken, nor could poverty account for wanton destruction and incendiarism that occurred, for attacks on religious emblems or for some of the principal raiders posing as Germans. It was certainly not poverty that gave rise to the foolish rumour that the British Raj had gone because Courts and offices at Jhang were found closed on a Hindu holiday. No doubt poverty was the contributing cause in some cases, especially at the commencement, but there was much more than this in the shape of dishonesty, a desire to escape lawful obligations, ignorance of lawlessness on the part of dacoits, connivance and neglect on the part of those who should have and could have restrained them. It was urged that the movement was not anti-British, but a reply to this, as has been pointed out by His Honour at Multanigarh, was that the Government was responsible for safety and protection of all its subjects, and whoever interfered with any of these was an enemy of the Government and would be dealt with as such. His Honour then enumerated

The Causes of the Escape

of the guilty in many cases—lack of identification, delay in lodging the first report, exaggeration by complainants in some few cases, collusion with accused, insufficiency of police at the start to deal with so sudden a widespread outbreak, failure of the investigation officers in certain cases to do their duty. He characterised the present situation as mainly distinguished by want of confidence and strained relations between the communities. In some places Hindus had settled down and resumed business, but elsewhere considerable uneasiness existed among the victims of the recent disturbance. There were also complaints that owing to the burning of account books debts were being repudiated and rents due were not being paid. His Honour then emphasised

The Fixed Determination.

of the Government to prevent further lawlessness and to put down any attempt to disturb the public peace with the utmost severity. Extra police has been drafted into the district and troops would be immediately requisitioned should any symptoms of disorder reappear. Both troops and police would be instructed to use firearms without hesitation against the dacoits or marauders. Extra gun licences have already been granted, and more would be given to respectable persons, who could show they were in a position to purchase and use these weapons effectively. Special constables would also be appointed from among the notables of the district whenever required. In addition several measures partly punitive, partly protective, have been adopted such as punitive police of over 100, costs payable by the ages responsible in proportion to the criminality, withholding of a great portion of the land in the new Canal Colonies, reimbursement of future loss under 15 A or Police Act, system of watch and ward, special touring Magistrates, temporary remission to income-tax payers, provision of timber at cheap concession rates to poorer Hindus, amicable settlement of claims through arbitrators or panchayats.

His Honour concluded by exhorting the Hindus to go to their homes and to take up their normal pursuits, assuring them that they were under the protection of the Government and had nothing to fear. He looked to the leaders of both sides to use their best endeavours to restore friendly relations. On Mahomedans rested the duty of clearing the district of the disgrace which had been brought upon it and with the Hindus remained to assist in every way possible in the settlement of claims and resumption of normal business.

జూబులు

I
కరణములవద్దనుండి చందాలు

తిరుపతిరాజుగారు సమాధానముచెప్పకుండుట.

అయ్యా,

మా తాలూకా మోక్షము కరణము అయ్యగారి తిరుపతి రాజుగారు దివితాలూకాలో కొంతసామ్య వనూజచేసి, తిరిగి తమనెన్నివ్యాయముల ప్రశ్నించినను జవాబు వ్రాయ రని కొందరి సత్యవారాయణరావుగారు వ్రాసిన వ్యాసమును చూచి చాల నగచెంది. ఇప్పుడు ప్రతితాలూకాలోను కరణ ముల సంఘములున్నది. ఈసంఘములలో కొన్ని తిరుపతిరాజు గారి నేతృత్వప్రతినిధిగ కొంతసామ్యచ్చి యేర్పాటుచేసికొంటు ఆ సంఘముల అసభ్యులకు తెలియపరచుచున్నది. ఏగొప్ప వారికడకో ఒకసాక్షిబోయి తమ కష్టములను తిరుపతిరాజు గారు మనవిచేసినంత మాత్రముచేతనే నాకరణములు వారిని తమ ప్రతినిధిగా నెన్నుకొనట! దీనికి ఇన్నివందల వారి చేతిలో నేల పోయవలెను? మన కాననసర్వభాగప్రతి నిధులారా? కాని మన తిరుపతిరాజు గారివలె కట్టిపాడిమాట లతోగాక మనప్రతినిధులు సంగతి సందర్భములను తెలియ జెప్పుచు రుజువుచేయగలరు. అన్నితాలూకాలవారిట్లు తిరు పతిరాజుగారి నాహ్వానించుచుండగా వారి సంగతి సందర్భ ములు, ప్రాధికారములు, కక్షిసాధ్యములు స్వయముగా నెరిగి మాతాలూకా సంఘముమాత్రము వారి నేల తమ ప్రతినిధిగా ఏర్పాటు చేయలేదో ఆలోచించుకొనిన యెడల సంగతి విశదము కాగలదు.

హితవాది.

II

అయ్యా,

అయ్యగారి తిరుపతిరాజుగారు కరణములజీతములకొద్దిన గురించి పాటుపడుచున్నామని చెప్పి తాలూకాలో కొంత సామ్య వనూజచేసిట్లుచ వీరువనూజచేసినసామ్య యేమి చేసినదియు కరణములకరపూర ఇచ్చిన విభాషనను నేమిచేసి నదియు మాకేమిలాభముచేసినది తెలియజేయవలయు. రెండు మూడు త్రైమాసికవ్రాసినను జవాబులేదనియు స్వయముగా కలిసిమాట్లాడినను నిష్పలమయినదనియు నా తాలూకాకరణ ముల సంఘపు సెక్రటరీగారు పత్రికలలో వ్రాసినదానిని చూచి నాను. తిరుపతిరాజుగారు గొప్పవిద్యాధిపతి గారు. ఎక్కువ పలుకుబడియులేదు. వీరు కరణముల నిర్దురామలను గురించి కాననసభ్యులతో చెప్పుడొరకొన్నచు మనప్రతినిధిసభ్యు లిది తరకే మన జీతములను వృద్ధిచేయవలయుమై కాననసభలో ప్రయత్నించుటయు మనదుర్బద్ధమనలన అప్పటికి లాభము లేకపోవుటయు సంభవించినది. అట్టిసితిలో వీరుచేసినశిమిటో చెప్పజాలరు. వీరేదోచేయుచును చెప్పినంతమాత్రమున బోలె దు ఖిన్నులనభయించుచు స్వల్పజీతములవలన జీవనముచేయు బీదకరణములవలన సామ్యచేలాకున వనూజచేసికో తెలియ జేస్తుంది. తిరుపతిరాజుగారు తమకు సాధ్యముకాని వనిని చేయజాలరు.

కరణముల సంఘకార్యదర్శి.

వెట్టుగారి యుద్ధసంఘము.

గొ. యం. డి. పి. వెట్టుగారు మద్రాసుమొలము పత్రికకువ్రాసిన బాబు విషయమై అసోసియేటెకు వ్రేస్తు విశేష యొకడు ఈపురపత్రికములలోనియొకరియొద్దకు బోయి వారియభిప్రాయము నడుగగా వారిట్లు చెప్పి.

ఈ యుద్ధసంఘము నేర్పాటుజేయుట చాల పశ్చిస్త మైనవని. ప్రస్తుతము జగదు సంగ్రామమువిషయమై యనేకపు క్కిటి పురాణములు బయలుదేరి బ్రజలుల చేతతన యభి ప్రాయములు గలిగియుండుటలు జేయుచున్నది. గడక "ఒక యుద్ధసంఘపు పత్రిక" "ప్రాగంభించిన జనలు ఎప్పటి విషయములను నప్పటికి చక్కగా గ్రహించి దురభిప్రాయ ములపాలు గాకుండ గలరు. జాతీయసేన యుద్ధసంఘము మై యిదివరకు నుపహదించబడిన ఏర్పాటు సాఫల్యము కాగ లదు. ఇచ్చటి జనలందరు వారివారికి దోచిన భవనసాయము ను జేయుదురు. బ్యాంకులకు సహకార సంఘములకు 100 కి 6 వంతునను, 4 వంతునను బోలెడు ద్రవ్యము వచ్చుచుండగా జేతమున కాపాడునట్టియు త్వలోనే తీర్చివేయనట్టియు, 100 కి 5 వంతున వడ్డీ నిమగ్నముకంటెయు గవన్న మెంటు వారికి ఏల ద్రవ్యము రాకూడదు? చిన్నతన్న "చేర రు" కత్రిములను వారిచేయు నేర్పాటు చాల బాగున్నది. గ్రామ వాసులకు "యుద్ధ సంఘపు పత్రిక" మూల ముగా ఎప్పటివిషయముల నప్పుడు తెలియబరచినగాని వారు జంకక దీర్ఘ విాయరు. ఈయేర్పాటును నెరవేర్చుట అంత కష్టసాధ్యమైనవని గాదు. అయితే గవర్న మెంటువారు కూడ కష్టపుచ్చుకొని పనిజేయవలెను.

మతియొకరి (నామాన్యదీయుని) అభిప్రాయము.

ఒకనామాన్యదీయప్రముఖుని నడుగగా నిట్లుచెప్పిరి:- ఈయుద్ధమునందు నాకు సంపూర్ణ సామభూతి గలిగినప్ప టికిని నామాన్యదీయుని యుద్ధనిధికి ద్రవ్యము అప్పుగానెత్తు రాయని ఒక గొప్పసందేహము కలుగుచున్నది. తక్కిన విష యములన్నటిగాను వారు బ్రిటిషువారికి తోడ్పడుచురని నాకు నమ్మకము గలదు. వారు యుద్ధనిధికి గాని ఆనుపత్రియోడవ గాని, యింక యేవిధమైన నిధులకుగాని చందాలఃత్తునగాని అప్పుగామాత్రము ద్రవ్యమిచ్చురు. ఏలనన వడ్డీపుచ్చుకొనుట మామతివిరుద్ధమైన వని. నామాన్యదీయు లందరుకు ప్రస్తుతపు నేర్పాటు జనుబద్ధముగా కొనసాగునని కోరుచున్నాను. కాని వడ్డీకి దీర్ఘమును అప్పు నీయరు.

చెన్నపురి మెడికల్ కలెజులో జరిగినదొంగతనము కేసు
డిసెంబరు 16 తేది.

చెన్నపురి మెడికల్ కలెజులో క్రిందటి ఏప్రిలునెలలో కొంతకాలము బుచ్చుకొన్న నమయము రిపోనుల కాన్వొలె నను డొవధము దొంగిలించబడి యుండెను. గవన్న మెంటు మెడి కల్ కలెజులోకివరకు రెప్పి వెంటు కన్నులు. డబ్బు, డి. పేషంట్ గా రివిషయమును పోలీసు వారికి తెలియబరచిరి. పోలీసు ఉద్యో గులు కిచ్చటి నుండు సాపులసన్నిటిని వెకెరి వ్రాడ్యేయం దుండు ఆశ్రాంకంపెరికె లభ్యమునములో రెండునుడ కాన్వొలె నెంబొంబాయికా సప్రయోగ జన్ను దానుగడువుకయింపబడిన ట్టులెక్కలలో బ్రాయబడిఉండెను. పిమ్మట పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు జగదీశ్వరయ్యగారు ఆశ్రాంకంపెరివారివాడ శ్రీ జిన్నేరుకొత్త లోకేసుచేసి నున్నయిక్కపుంగొ బారిష్టరు టి రిచ్చియండు గారిట్లువాదింకిరి. గవన్న మెంటు మెడికల్ కలెజులోదొంగతనము

పోయినదనిగాని డొవధముదొంగసాత్రిగాని ఆశ్రాంకంపెరి యధికారికితెలియదు-బహుశా ఈయందు దొరకనందున దీ నినిముదాయి ఒకటికి రెండింటిలధనమిచ్చి కొనెను. యుద్ధముబద్ధి పూర్వకముగ దొంగసాత్రి కొనెనని ధృవీకరించబడుచున్నది. ప్రాసిక్యూటెండు ఇన్స్పెక్టరు జగదీశ్వరయ్యగారు గారిట్లు వాదిం చిరి. యుద్ధమారంభ మైనది మొదలనుండలము ధరలనుబట్టిమా డగా ముద్దాయ "కాన్వొలె నను" డొవధముకొన్న ధరచాల చాక. జిన్నేరుకొత్త యుద్ధమారంభించినతరువాత బహుశా, పాను "కాన్వొలె నను" బుద్ధు ఎచ్చటను దొరకనప్పుడు ఇదిదొంగ సాత్రిని గ్రహించియుండవలెను. పిమ్మట ఇన్స్పెక్టరుగారుకే నును చక్కగానిరూపణజేసి వారని అభిప్రాయపడి నెక్స్టు 4 11 బి. పి. సి పరీకారము. 1000 రూ॥ జూలూసా లేక 8 మాసముల కఠింకీతు విధించిరి.

చెన్నపురి కార్పొరేషను

స్పెషలువర్క్సు డిపార్టుమెంటు

మురికికాల్వల సెక్షను

ఎం. ఎం. నెం 37 రు. సరకుల కంట్రాక్టు- మురికిని ఎత్తుటకు.

ఉక్కు బాల్వీలు.

మురికిని ఎత్తుటకు 400 ఉక్కు బాల్వీ లను సప్లయ చేయుటకు టెండరులు కావలెను. 19-1-1916-వ తేదీ బుధవారమునాడు మధ్యాహ్నము 12 గంటల వరకును కార్పొరేషను ప్రెసి డెంటుగారు టెండరులను పుచ్చుకొందురు.

కార్పొరేషను రివిన్యూ ఆఫీసరు వారికి రు 2-0-0 లు వంపుచు దరఖాస్తు పెట్టిన యెడల టెండరు కంట్రాక్టు నమోనా అచ్చుపారములను వారిచ్చెదరు. ఆ సొమ్ము ముజరా యియ్యబడదు.

టెండరులను పంపగోరువారు రివిన్యూ ఆఫీ సరుగారి యొద్ద రు 50 లు ధరావతుచేసి రసీదు పుచ్చుకొని ఆ రసీదు టెండరులోగూడ పంప వలెను.

నేపియరు పార్కు } జె. ఎం. మెడలే
16-వ డిశంబరు 1915 } స్పెషలు ఇంజనీరు

నళసంవత్సరాది సంచిక

వెక్కెండ్రు ప్రకటనలకై సకాలమున వ్రాసి కొనకుండుటచే గతసంచికలయందు వారి ప్రకట నలు ప్రచురించుటకు వలనుపడ కుండెను. ఈసం చిక త్వరలో వెలువడనున్నది గాన ప్రకటనలు బంప నెంచిన వారు వెంటనే వ్రాసికొన వలయును.

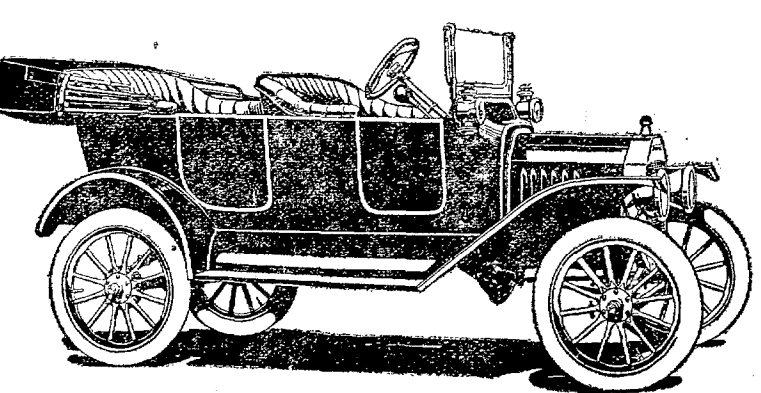
ప్రకటన కాభివృద్ధి
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము.

ఫోర్టు టూరింగు మోటారు బండి

5 గురు కూర్చుండుటకు వీలైనది.

పై కప్పు మడుసీసరు ముందుండు ఎలక్ట్రిక్ లైటులు, బిగులు, స్పిడో మీటరు, కరిముట్లు సహా వెల రు. 2600 లు.

ఈ బండిని ముఖ్యముగా కొనవలెను. ఏలన నన ఇది అందరికిని గూడ నుపయోగించును. ప్రతి ప్రయగ సామ్యములలో ప్రేమిలగు పనివారికి విలస నీలంద్రు చేయించబడినది. ఈ బండ్లు చాలావేరిక చాలామచ్చిక గలవి గాన వీరికి మరదానిత్తుకచ్చు చాలతక్కువ. ఈ క్లక్కు అన్నివేరికీ ఈ బండ్ల ముపయో గించిరి ఆ ఉత్కల చాల బలమైనదిగాని చాల తేలి కైనదిగాని విలసనమోయు. ప్రపంచమందు వాడెదరుచున్న మోటారు

బండ్లలో ఫోర్టుబండ్లు ఒకపాలకన్న హెచ్చుగా నున్నవి. ఈ బండ్లకు విని కెల్వీబడి వెల్డింగ్ సామ్యం తయారై గురినియోగమే. ఈ బండ్లవిద ప్రపంచమందు దన్ని జేతముల లోను ప్రయాణము చేయవచ్చును. కాన దీనిని ఇప్పుడే కొనడు. ఈ నె 20 యన తేదీ నాటికి 80 బండ్లు స్తీరు రులలో వచ్చును. పిమ్మట ఆకాభంగము కలుగకుండ ముందు గనే మాకు వ్రాయుడు.

మావిలాసము:- టక్కు అండు కంపెనీ, మదరాసు.

శ్రీవాల్మీకి రామాయణము

అంధ్రీయచనము

ఈ పుస్తకమునందు మొత్తము 115 పటములున్నవి.
ఇందు అతిసుందరమైన పటములు చేయబడ్డవి.
శాస్త్రీ ప్రభుత్వ మిగిలియుండుటకల్ల శీఘ్రములోనే వ్రాసి
తెప్పించుకొనవలయును.
బాల, అర్హాధ్యకాండములు గంపానల కాగితములు
కాలికోతైండు గిల్లుపేరు ౧ సంపుటం రంగపటములు 3-౮-౦
అరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాండములు గంపానల
కాగితము కాలికోతైండు ౧ సంపుటం రంగపటములు ౪-౮-౦
యుద్ధకాండము మూడు భాగాలు 3౪ పటములు 3-౮-౦
తైండుకాండము, రంపానల కాగితములైన మంచి
అయ్య పేలిన కాగితోతైండు బాల, అర్హాధ్యకాండములు
కాండములు చేరి ౧ సంపుటము ౫-౦-౦
డిటో అరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాండ చేరి ౧ సంపుటము ౫-౮-౦
డిటో యుద్ధకాండము మూడుభాగాలు చేరి ౧ సంపుటము ౪-౮-౦
శ్రీరామకాలిగీతములు ౦-౮-౦
(225) ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండుకో,
అనంత ముద్రాదాలయాధికారులు మదరాసు.

గ్యాల్వీ మోటారు పాఠశాల

మోటారు టైకిల్లు, కాన్సు, ప్రయాణికులకు స్వీస్
కాన్సు, కావలసినవారు ఈ క్రింది ఆదేశముల వ్రాయును.
ఈ కంపెనీవారు అంధ్రీయ. విశేషకాలము నుండి
మోటారు వక్రమున ప్రసిద్ధిచెందిన మహారాజులు, రాజులు,
జమీన్దారులుచే అభిమానింపబడినవారు మీకు క్రొత్త
కాన్సుగాని, పాత కాన్సుగాని మంచివిగాను తీసివేయగలరు.
తీరుగ మీ కాన్సును కాగితమీయెడల అమ్మియియ్యగలరు.
ఇట్టి సదుపాయ మిచ్చబూత్రమే గలదు. మోటారుబండ్లకు
కావలసిన టైర్లు, ట్యూబులు యితరసామానులు యాత్రును
మీకు చాకగా అమ్మగలరు. మోటారుబండ్లు అడ్డెక్కియ్య
గలరు.
(41) గ్యాల్వీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

మదరాసు మోటారు ఇంజనీయర్లు

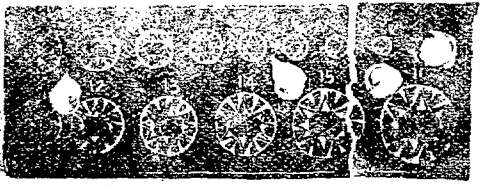
24 జనరల్ పీటర్సురోడ్డు

మాంటురోడ్డు పోస్టు, మదరాసు.
మోటారుబండ్ల యంత్రనిర్మాణమును, సదుపధిధానము
ను, బోధనాభ్యాసముల గలపటము. ప్రత్యేక గమనిక:—
పాఠశాలవిద్యార్థులకు ఉచితముగవసతి యు, భోజనాదికములు
ను ఏర్పాటుచేయబడును. ప్రతివెలప్రధుడును క్లాసుప్రారంభ
భయము, తయారైన వైనాకరికి శిష్యావేయబడును. స్వల్ప
సంఖ్యయే దీనినిగలదు. మేనేజరుగారికి వ్రాసికొనవలెను.
సర్వరోగ కుతూహలము.
ఈ క్రింద కనబడిన మందులు కావలసిన వేదములు
తేక ఆశాలవ్యర్థులకు శ్రీపురుష లియపురుష సేవింప
ఎప్పుడును విశేషముగ నుండగలరు.
మరియుమరియే మాత్రము.
40 గల డబ్బికమును రూ 1-0-0
రాజవైద్యనారాయణజీ కేళనజీ
(188) 20 చీఫులబాకోకోడు మదరాసు.

ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి,

గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

మరాఠ్ నర్తకులు, మదరాసు ఈస్టు
తంత్రి విలాసము:—“ఉమ్మడియా”
ఇందుక్రింద వసుధరచినట్లు ఇతిరమైట్టిల్లు
బర్మానైజులకు తగుమైనటులు ఇమిలేషా కెంపు
లున్ను వైక్రాంతిములు వగైరా కమలములున్ను
బేడకాసులు అనాకాసులున్ను బంగారపు నగలు
న్ను పైరాళ్లుగల నగలున్ను, పట్టు రుమాళ్లును
కావలసినవారు మా కాటలాగులను తెప్పించుకొని
ధరలను తెలుసుకొని మాకు అర్జర్లు పంపుమరని
ప్రార్థించుచున్నాము. (188)

ప్రకటన.

కృష్ణా మోటారు స్టేషను కంపెనీవారు ఏలూరు చింతల
పూడి కోడ్డుమీదను ప్రయాణికుల ఉపయోగముకొరకు రోడ్డు
ర్యూపునున్న పెద్ద మోటారుకార్లను ఈ వెలలో నడిపించు
టకు చాలా ప్రయత్నము చేసితిమి. చెన్నపట్టణములో ఈ
మధ్య కురిసిన ఆపరిమితపు కర్తవ్యములకు కార్లకు వేయు రంగులు
అరకను న్యూ కార్నీసు వేయటకు వీలుకానంతవరకు మొదట
ఎక్కాటుచేసికొన్న దినములకు పని ప్రారంభించుటకు అభ్యంతరము
కలిగి విశ్రాంతి ఏలూరుకు బంపించుటకు వీలు కలిగి
నది. కాదు. ఇట్టి సీటిలో ఆ కోడ్డు ప్రక్కను నుండే
ధర్మాజిగూడెము గ్రామ సమీపములో ఉండు టోలుగేటు
కంట్రాక్టరు మోటారుబళ్ళు దేవదేవుల కల్ల తనకు నష్టము పుట్టె
దని విచిల్ దావా తెస్తానని శ్రీ కృష్ణాజిల్లా కలెక్టరుగారిం
కోటిను ఇచ్చిట్లున్న అండుకల్లను మాకు లయినప్పటి ఇవ్వ
కుండా ఆగిపోయినట్లున్న సదుట టోలుగేటు కంట్రాక్టరుకు
అతి భక్తి అన్న అమన ధర్మాజిగూడెము గ్రామ మునకు
వాడుక చేయుచున్నట్లున్న వింటున్నాము. ఘోషపాఠించి
బ్రిటిషు రాజ్య పరి పాలనగా ప్రజలకు ఉపయోగములకొరకు
ఏర్పరచిన చట్టములలో అట్టి అభ్యంతరములు కలకలల మరెయ్య
కరు చేయు మంచి పనులను కలుగ నేరవు.

ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.
గ్రంథకర్త:—గా. హరినర్సిరావు. ఎం. ఏ.
తైలినులభము కథలు చదివినట్లు చదువుకొన
వచ్చును. బహుప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని
అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయ
బడును. చందాపద్ధతి ఆరుసంచికలకు రు. 2-0-0
అంచెనాలి లేదు. ప్రవేశరుసుము లేదు.
స్థిరమయిన సంచికగా పి. పి. గా పంపునుము.
మయ్యనామ:— ప్రపంచచరిత్రకార్యాలయము,
(7) 145, కాచిగి, మదరాసు అని వ్రాయుడు

కుంకుమ పువ్వు

వ్యవస్థాపకులు చిరస్థలము నగు కుంకుమపువ్వు
మావల్ల దొరకును. కొనువారు సూర్యమా
స్థిరము గలవనింపుడు. కరస్పాండెన్సు మొదలగువ
విషయముల వ్రాయవలయునని:—
ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ
(88) 21, హమ్మింగ్, బొంబాయి.

ఇశాం! ఇండియామసామ ఇశాం!
ఈ పుస్తకమునందు ఇండియాదేశముయొక్క విశేష
విశేషములను అనేక శాస్త్రములలోనుండి గ్రహించి లోక
దేవుడును గోర ప్రకటించి యున్నాము. ఇండియాదేశ
ములో జన్మించిన ప్రతిమనుష్యుడును అత్యుత్తముగా జాన
కలయును. ఈ పుస్తకమును జేలెరు. తపాలాఖర్చులేదు.
ప్రెస్బుటేరియన్ మిషనరీస్ సోషిటీ,
తంకవిగ్రహ రోడ్డు, మదరాసు, 157 బ్రాడ్వే,
96 మాంటురోడ్డు, మదరాసు.

శ్రీలపాట రామాయణము
శ్రీమతి పార్వతివర్ధి, అన్నపూర్ణ ప్రచురణము.
వింటుకు మిక్కిలి యంపుగాను, చదువుటకు మిక్కిలి
ఆనందకరముగానుండు 200 పేజీలగుల గ్రంథము—వెల పుస్త
కము 1 కి, తపాలాకులి సహా ఒక రూపాయ కలి పుస్తక
ములు ఒకేసారి కొనువారికి ఒక పుస్తకము బహుమానము.
పుస్తకములు దొరకకు స్థలము.
శ్రీమతి పార్వతివర్ధి, అన్నపూర్ణ,
శ్రీరామవిలాసము, రాజమండ్రి.

మన శత్రువులు.

ఇందు పొగచట్ట, సిగరెట్లు, కల్లు, సారాయము,
కాఫీ, టీ, నల్లమందు, మొదలగు అన్ని దుర్భాగ్యములను
గూర్చి వ్రాయబడినది. చాలా రకు బోధించుటకు వీలగుట్లు
82 పాఠములుగా విభజింపబడినది. 0-5-0

ఆకాశ విమానములు.

వీనిని గురించి యిండియా కెరకును తెలుసులో వ్రాసి
యొందలేదు. ఈ గ్రంథమును విమానముల నిర్మాణము,
అని అకసును సంచరించువిధము, వీనిలోని శోధములు చక్కగా
వివరింపబడినవి. విమానముల పటములు చాకలవు. వెల 0-8-0
చాలపురి రామమూర్తిగారు
జీవరమిషను కాశీజీ, గుంటూరు

మదన కామేశ్వర లేహ్యం

ఇది మేహము, నిర్మాక, భుజనము, అతిమాత్రము,
పారిచి మిక్కిలిబలమును ధాతువుప్రేరి, రక్తవృద్ధిని, యోవన
నుభవను, సంకాపకాప్రేరి, నరముల పటుత్వమును కలిగించు
వరప్రసాదము. 2 డబ్బీలు చాలు. 20 మి. డబ్బీ రు. 1-0-0
ఆ కుశ్యేద సమాజ్, పాంపూరు, గుంటూరు జిల్లా.

విమానము మోహవాధ్యాయ బ్రహ్మశ్రీ
కొక్కండ వెంకటరత్నకవి విరచిత గ్రంథములు
కొద్దికతులు గలవు. వలయావారీక్రింది విలాస
మునకు వ్రాసికొనవలెను.
1 బిల్వేశ్వరీయము 2-౦-౦
2 కొక్కండ మాహాకవ్యము ౦-౧౫-౦
3 సింహచల యాత్ర ౦-౪-౦
4 గోదావరి వర్ణనము ౦-౫-౦
5 నిర్మాణ దీక్షితచరిత్రము ౦-౮-౦
6 నరకాసురవిజయ వ్యాయోగము ౦-౮-౦
కొక్కండ కుమారనరసింహం,
(281) రాజమహేంద్రవరము.

మంచినయము! జేవేలు ఖర్చుపడినది!! వెనుక వోరకపు!!
ఈపంచలు కొనువారికి, పంచ1-కి అత్తలారాటమున
కొరవ్వని కోడంద్రప్రలాపము అను గ్రంథముకలి ఇశాము.

మేలైన జపాక పట్టుపంచలు.

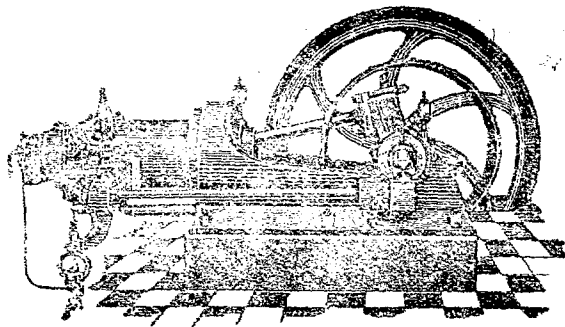
అనేకపంచలు ఖర్చుపడినందున
ప్రస్తుతము ధరలు తగ్గించియున్నాము.
వాచకులారా! కృంగారమున్న
సాగరికతయున్న గల మేలైన అసల్
పట్టుపంచలు మంతుగడియుల ఆంధ
మకొరకు తెప్పించి విక్రయించినపో
గా మిగత కొద్ది పంచెలు మాత్రమే
యున్నవి. ఇందులో ఎకపు, పెచ్చు,
అశపచ్చ, గోవా, మేమునప్ప, ఇత్యాదిరంబులు గలవి. క్లాఫు
నీయమైనవి, స్వోపమును
రిక్తమారనడివిన్ని 2 క్లయూరి తెవ్వలల పట్టుపంచె 1 కి 2-0-0
కంచ 1 కి తపాలాఖర్చులు ... 0-4-0
డిటో రెండుపంచలు కొనువారికి తపాలాఖర్చులు ఇశాం.
జపాక పట్టుపంచె వేర్వేరాన్, 6 వేంకటేశ్వమేష్ట్రపిఠి,
సామకాకుపేట, మదరాసు.

జ్యోతిశాస్త్రమున జాతక భాగము

వలయువారు వారి జాతకముయొక్క నకలు గాని పరి
యైన జనకాలము, తేదీగాని వ్రాసి పంపించరలెను. అట్లు
పంపించెడల జాతకము పుట్టినది లగానుండు యిప్పటికరకు
జరిగిన యావత్తు ఫలములు అనగా జాతకునియొక్క యావము,
ధనము, భూమి, కళక్రము, సంకాపము, ఉర్వోగము నగైరా
లు వీటిలో ప్రత్యింశము వ్రాసి 1 రూ. 10 పి. గా పంప
బడును. ఇవి మరిగా చూచినిచ్చిన యెడల మంచి జనకబోవు
సంగతులు యావత్తుల పూరాజాతకము శాస్త్ర సమ్మతి
ముగా వ్రాసి 4 రూ. 10 పి. గా పంపబడును. పి. పి.
ఖర్చులు క్రింద 2 అణాలు అదనముగా కరుకు. జనకాలము
గాని అడెన్నుగాని మరిగాను వివరముగాను లేనియెడల
జాతకములు వ్రాయబడవు. ఇట్లు విధమును
కెల్ల వెంకటేశాస్త్రి,
గోపాలపురము, కొత్తపేట పోస్టు, గోవావరి జిల్లా.

రాబుసన్ నెమిడిసెల్ క్రూడాయిలు (కిరసనాయిలు) యింజనులు

3 మొదలు 60 గుట్టములవరకు వలకు స్వేదన
సామానులు సహజ స్థాకులకు ఉంచబడును. గుంటూరు,
రాజమండ్రి, పిఠాపురము, తణుకు, శాఖపట్టణము,
పాలకొల్లు, భీమవరం, కుంభకోణం, తంజావూరు,
బళ్లారి, రామన్నాడు, కారికాలు, నాగపట్టణము,
కోయంబూరు, చెంగల్పట్టు, వగైరా పట్టణములలో,
మాయంజనులు తృప్తికరముగను అతి
సులభముగను పనిచేయుచున్నవి.

జేపిపాక్కును స్త్రీము యింజనులు, గ్యాసుయింజనులు, బోయిలర్లు సెంట్రీఫ్యూగలు (నల్లగుల్ల
నీళ్ల పంపులు, డాంక్ పంపులు, చెత్తితో మంచుగడ్డ చేయు యంత్రములు, యేలాటి కర్రనైనను
గ్యాసుయింజను వగైరాల కుమయ్యగించు బొగ్గుగామాపు, రిటార్టరును, బియ్యముచేయు పాల్ల
మేలర్లు బెల్లింగులు, సాప్టింగులు, ఫ్యాక్టరీలకు కావలసిన అనేక విధములైన సామానులుమావద్ద
పరిచిగాను, సరసమైన వెలలకును దొరకును. తప్పిలు తెలిసికొనువాడు దయచేసి మాకు వ్రాయుడు.

ఇండియన్ కామర్సు అండ్ ఇండస్ట్రీసు కంపెనీ,

ప్రాంతికములు:— బెజవాడ, తంజావూరు. ఇంజనీయర్లు మెషనరీ వర్తకులు, మద్రాసు

గిమల (REGD)

హేర్ ఆయిల్

సింహా హేర్ ఆయిల్ పెంట్రుకులను కృత్రి చేయును. పెరిసిన పెంట్రుకులను, ఎట్టిని పెంట్రుకులను నలుపుచేయును
రాలు పెంట్రుకులను ఆపును. మేదస్సును చల్లగానుంచును. ఇది బహులవ్యమయిన శుభావస్థతో కూడియున్నది. దీనిని ఉప
యోగించువారలకు పూచిన పువ్వులుతోటయం దున్నట్లుండును.

౧౯౧౩ నాటి ప్రామాణికమునందలి విశిష్టతను దాని శుభావస్థకు ఒక సువర్ణ పతకము నిచ్చిరి. మఱియు
భాద్రవాదయంచుబడిన ప్రదర్శనమునందు బొంబాయి నగర్ను సాహెబు హిజు ఎక్స్ పోజిషన్ లార్డు వెల్లింగ్టన్. జి. సి.
వి. ఇ. గారు ఒక యోగ్యతాపత్రము నిచ్చిరి. ధరలు. బుడ్డి ౧కి రూ. ౧-౦-౦. ౩కి ౨-౦-౦. తపాలాకర్పణ ప్రత్యేకము.
సోదీ జంటలు:— కాకు అందు కో, సి. పి. టాంకు చంద్రబాగు, పి. బి. నె. 4, బొంబాయి

అందమైన 1916 క్యాలండరు.

ముద్దలొలికెడి మోహనాంగి సౌందర్యము, లావణ్యము. ముగ్ధత్వమురమ్యముగ లిఖించబడినవి.
దీనివలన 81 వ తేది తొలుత నొకసారిగా నాడుగు రూపముల విలువగల మామందుల గొనువారలకు
క్యాలండరు విశేషముగ బంపబడును.

పోస్టు ఖర్చులకై అణాచీటిని పంపవలయును.

ఇతరులకు వి. పి. ఖర్చులతో 0-4-0; 12-కి వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 1-12-0.

అమృతాంజనము నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

చక్కని డబ్బీతో రూ. 0-8-0; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-4-0.

తామర తైలము

డబ్బీ 1-కి 0-4-0.

పండ్ల పొడి

డబ్బీ 1-కి 0-2-0.

మోహినీ తైలము

సీసా 1-కి 0-12-0.

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. అనేక చోట్లలో విక్రయించబడును.

అమృతాంజనము దీపో,

109 ఫ్రేమ్ రోడ్డు, బొంబాయి. 6 తంబు శెట్టివిధి, మద్రాసు.

యెడలనుకలన వ్యాధులను రోగి ప్రభులు ముద్రించబడుచున్నవి దరఖాస్తులను తెంటనే పంపుకొనిన
యాకా ఖరీదులు కలుగును.

వనోపధి సారసవరిల్లా

20 తేదీనాడు బొంబాయి కెల్లూరుగడ్డలను మరియు ఇతర చర్యలోగలులను బాగుజేయును. కీళ్లపోట్లు సాకనామువుపోట్లు
నీరవల్ల, రిక్తిగానాడుకలగా గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన శయమగును. ఇది చర్యమునకు కాంతినికలిగించును. వాడితెంత
వలన పుష్టికలిగించును. కెల్లూరు కుద్దికలది వృద్ధిజేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు
సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా ౩ల రూ 1-4-0.

మృత్యుకుండు:— ఇది చర్యమును పూర్తిగా బాగుజేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతముధువల్లి (త్రాగు
లకు వాడు) నాగల్లి తైలము ప్రభుత్వకు వాడు. ఈ రెండుకలిసి నెలరోజులకు సరిపోవును 5-0-0.

ప్రాప్తి:— పి. డి. సావంత్, ౧౪౪, పనసనాడి, నం. ౨, బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT Panaswadi, No. 144 No. 2, Bombay

స్టెర్న్స్ వైన్ ఆఫ్ కాడ్డివరుఎక్ స్పాక్సు

లోహముతో గూడినది. పాలి
పోయినట్టివాడు, బలహీను లగునట్టి
యు జనులకు యధా వ్యయమునకు
గలదు. ఆరోగ్యమును, ఉత్సాహ
మును గలిగించును. మందు యెండ
లలో సయితము తృప్తికరముగ బని
చేయగలదు.
సస్పృహకు, పొండు, శుష్క
ధీమనులకు వాగనోర్యుల చక్కని
యోగవధును.
అన్ని మందల పావులలో
విక్రయించబడును.

శ్రేష్ఠమయిన ఊడువత్తులు

అంబరములు	ధర	1-కిరూ
జవాబ్	,,	4, 3, 2-8
పుసుగు	,,	2, 1-8, 1
కస్తూరి	,,	3, 2, 1-8
పన్నీరు	,,	1, ౨, 12, 8

విలియం అండు కో,
చామరాజుపేట, బెంగళూరు సిటీ

THE HOTEL CLARENCE.

GOLD MEDALISTS.

BAKERS, manufacturing Confectioners, and well-known Caterers.
Book your orders for Xmas & New year Cakes early;
Our Decorations and Ornaments special this Year
Xmas toys and Fancy Boxes for presentation are for sale.
Estimates for Dinners, Evening Parties, and Children's Treats free on application.

FOR XMAS AND NEW YEAR

FRUITS—Apples, Coorg oranges, Spanish and Black grapes, Peaches, Pomegranates etc. of Superior quality
VEGETABLES—Fresh English Vegetables.
FLOWERS—Cut Flowers, Bouquets.

Garlands for Presentation.
Also English Vegetable and Flower Seeds
Fruits, Plants etc.
Price List And Catalogue With Illustrations on Application.

N. RUDRAPPA & SON,
LAL BAGH ROAD, BANGALORE.

కాటోల్ పొడరు.

నల్లలు, చీమలు, ఈగలు, చిరుట్లలు మున్నగు క్రిముల
బుట్టించు వరుగులను వశంపజేయును. టోక్ 1-కి ౨. 0-5-0

కాటోలు వత్తులు

దోమలను, ఈగలను నశింపజేయును, నారదోలును.
240 కట్టలుగల పెట్టె 1-కి ౨ 12
మీత సారవదనములకు చీమలను వదలజేయునగు నల్లలను
దోమలను, పుష్పకేటికలను చినుకలనుండి కాపాడును.
సోలుపంజెట్టు:— టి. హర అండుకో,
16 వైవాభారానోడ్డు, మద్రాసు